

KKV Körkép – 2009 / január: A lánc tartozás és késedelmes fizetések jelenségének alakulása a kis- és közepes vállalkozások körében

A Figyelő, az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézet (GVI) és a Volksbank Zrt. 2005. januárjában közös kutatást indított a kis- és közepes vállalkozások üzleti helyzetének, rövid távú kilátásainak feltárására és e cégcsoport üzleti helyzetét befolyásoló gazdasági és intézményi tényezők és hatások felmérésére. E vizsgálat során negyedévente, összesen 300 a feldolgozóiparba, az építőiparba és a szolgáltatásokba sorolt cég körében, egymással megegyező mintán, a kis- és közepes cégek gazdasági teljesítményét és ágazati megoszlását reprezentáló céget kérdeztünk meg és elemezzük a kapott eredményeket.

2008 második felében a magyar gazdaságot is elérte a recesszió: a negyedik negyedévben a bruttó hazai termék (GDP) volumene – az előzetes adatok szerint – 1 százalékkal csökkent az előző negyedévhez képest. A kis- és középvállalkozások körében folytatott legutóbbi adatfelvétel (2009. január 26 - január 30.) eredményeiben már mindenütt megmutatkozik az Európát is elérő gazdasági válság hatása, leglátványosabban a cégek rendelésállományában és termelési szintjének mutatójában, melyek elérték az adatfelvétel eddigi története során tapasztalt legalacsonyabb szintet. A vállalkozások rövid távú várakozásai folytatták 2008 júliusa óta tartó mélyrepülésüket. Egyedül a várható kapacitáskihasználás esetében figyelhető meg javulás, az összes többi mutató értéke csökkent a legutóbbi negyedévhez képest. A várható beruházási aktivitás, a várható termelési szint, a várható létszámalakulás és a várható üzleti helyzet is megdöntötte negatív rekordját. Mindezek következtében a KKV Konjunktúraindex értéke eddigi történetének legalacsonyabb értékére zuhant 2009 januárjában. A Bizonytalansági Index értéke is csökkent – bár közel sem olyan mértékben, mint a Konjunktúraindexé – melyről arra következtethetünk, hogy a rossz üzleti helyzetről és a pesszimista kilátásokról alkotott elképzelések egységesebbé váltak a vállalatvezetők körében.

2009 januárjában a megkérdezett vállalatok 84,7%-a élt a béren felül adható természetbeni juttatások lehetőségével, mely arány gyakorlatilag megegyezik a 2008 januárral. A természetbeni juttatásokat kínáló cégek 54%-a esetében az összes kifizetett bér 2%-ánál kevesebbet tesz ki ezen juttatások összértéke. Legnagyobb arányban a 20-49 fős kisvállalkozások, az építőipar területén működő, valamint a döntően exportáló vállalatok kínálnak természetbeni juttatásokat alkalmazottaiknak.

A vállalatok tartozásait és késedelmes fizetését vizsgálva az derül ki, hogy a 300 megkérdezett kis- és közepes vállalkozás 75,3%-ának több alkalommal is késedelmesen fizetett legalább egy partnere az elmúlt fél évben. Az eredmények azt mutatják, hogy – az elmúlt évekhez hasonlóan – 2009 elején is a kisebb cégeket sújtja nagyobb arányban a késedelmes fizetés problémája és a lánc tartozás. Az 50 főnél kisebb cégek körében átlagosan 43%-os a több alkalommal késedelmesen fizető partnerek aránya, valamint az értékesített termékek vagy szolgáltatások ellenértékének átlagosan 40%-a folyik be legalább egy héttel a fizetési határidő után. A gazdasági ágak szerinti vizsgálatból kiderül, hogy a késedelmes fizetés és a lánc tartozás messze az építőipari cégek körében okozza a legnagyobb problémát. Üzleti partnereik átlagosan 55%-a fizet késve és az ellenérték 51%-a késedelmesen folyik be.

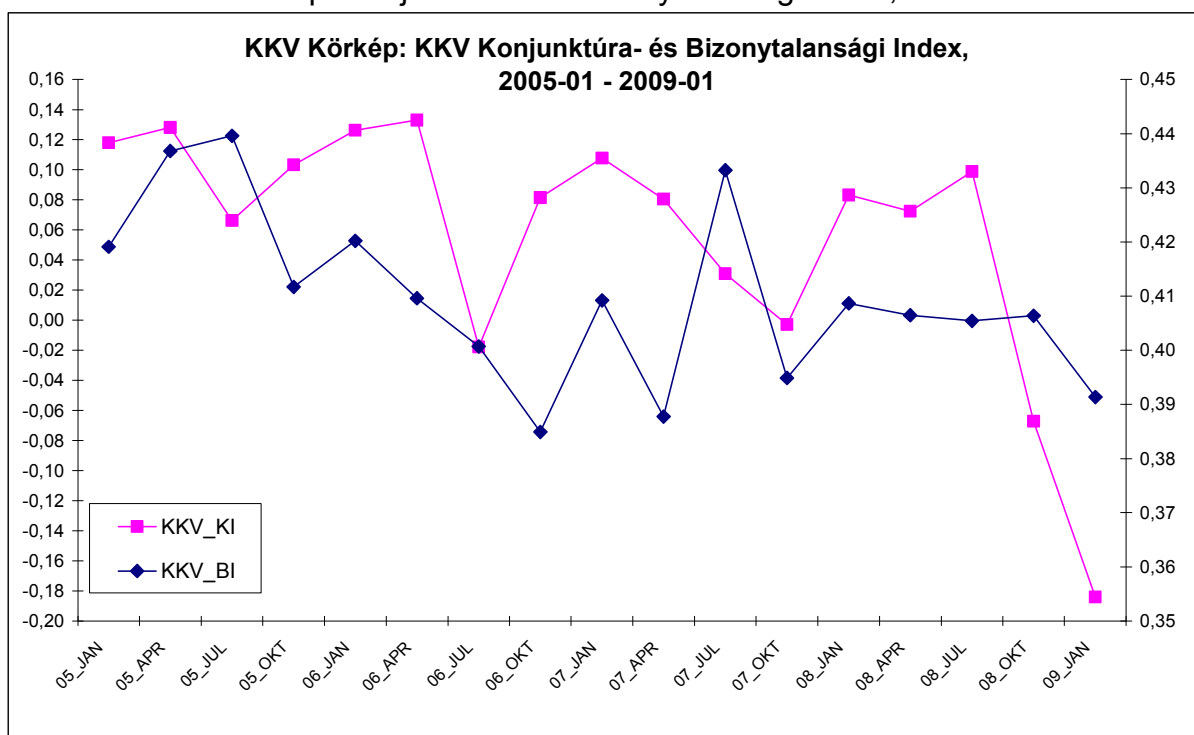
Az elemzés elkészítésének munkájában részt vett:
Makó Ágnes elemző, Gyűrű Orsolya, Papp Gergő

Kutatásvezető
Tóth István János, ügyvezető igazgató (e-mail: istvan.janos.toth@gvi.hu)

Kézirat lezárva: 2009. február 28.

KKV Körkép: Konjunktúra- és Bizonytalansági Index, 2005-2009

Megjegyzés: bal skála KKV Konjunktúraindex, jobb skála KKV Bizonytalansági index
 Forrás: GVI

Tartalom

<i>Tartalom</i>	3
1. A vizsgálat célja	4
2. A minta	4
3. Konjunktúra	5
3.1. Bruttó hazai termék (GDP)	5
3.2. Konjunktúra- és Bizonytalansági Index	6
3.3. Kapacitáskihasználás jelenlegi szintje	8
3.4. Rendelésállomány	9
3.5. Termelési szint és üzleti helyzet	10
3.6. Üzleti várakozások	12
3.7. A létszám és a beruházások várható alakulása	12
3.8. Az árak alakulása	13
4. Természetbeni juttatások	15
5. Késedelmes fizetés, lánctartozás	18
5.1. Késedelmes fizetés	18
5.2. Lánctartozás	22
6. A gazdasági válság várható hatása	25
<i>Táblázatok, ábrák</i>	28
<i>Függelék – a vizsgálat kérdőíve</i>	55

1. A vizsgálat célja

A KKV Körkép a Figyelő, a Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézet (GVI) és a Volksbank közös kutatása, amely azt tűzte ki célul, hogy negyedéves rendszerességgel vállalati empirikus adatfelvételre alapozva vizsgálja és elemezze a magyarországi kis- és közepes vállalati szektor üzleti helyzetét, kilátásait és e cégek üzleti helyzetét befolyásoló tényezőket. A vállalkozások konjunkturális helyzetére vonatkozó kérdéseken kívül minden esetben olyan aktuális témákat, problémákat és az erre adott vállalati reakciókat vizsgálunk, amelyek fontos szerepet játszanak a vállalatcsoport alkalmazkodóképessége, jövedelmi helyzete és fejlődése szempontjából. A tizenhetedik felvételre 2009. január 26. és január 30. között került sor. Ebben a felmérésben a vállalkozások gazdasági és politikai környezetükről alkotott véleményét vizsgáltuk.

2. A minta

A mintát úgy alakítottuk ki, hogy a KSH kimutatásai szerint legalább 20 főt foglalkoztató¹ cégek nagyság szerint képzett csoportjainak arányai tükrözzék a cégcsoportoknak az aggregált foglalkoztatásban játszott szerepét, és ezzel egyidejűleg illeszkedjen a cégcsoportban a feldolgozóipar, építőipar és szolgáltatások GDP-hez való hozzájárulásának arányaihoz (lásd az 1. 2. és 3. táblázatokat).

Kutatásunkban így a KKV Körképben felmért cégek gazdasági súlyuk és foglalkoztatottságban játszott szerepük szerint megfelelően reprezentálják a magyar KKV szektort alkotó vállalatokat. A felvétel alapján kapott eredmények általánosíthatók a 20-249 főt foglalkoztató cégek egészére.

A felvételek során megkeresett vállalkozások szinte teljesen azonos megoszlást mutatnak a vállalatok besorolására használt ismérvek, mint pl. ágazati besorolás, létszám-kategória, export aránya vagy a nettó árbevétel tekintetében. A mintatulajdonságok megegyezése azért fontos, mert ez megbízható alapot teremt a felvétel időpontjaiban adott válaszok összehasonlításához.

A 2009. januári felvétel során 301 cég vezetője válaszolt telefonon a kérdezőbiztosok által feltett kérdésekre. A válaszadó cégek 75%-a teljes egészében magyar tulajdonú, míg 9%-uk részben és 16%-uk teljes egészében külföldi tulajdonban van. A cégek 53%-a kizárólag belföldre szállít, 16%-uk pedig termékei többségét Magyarország határain kívül értékesíti.

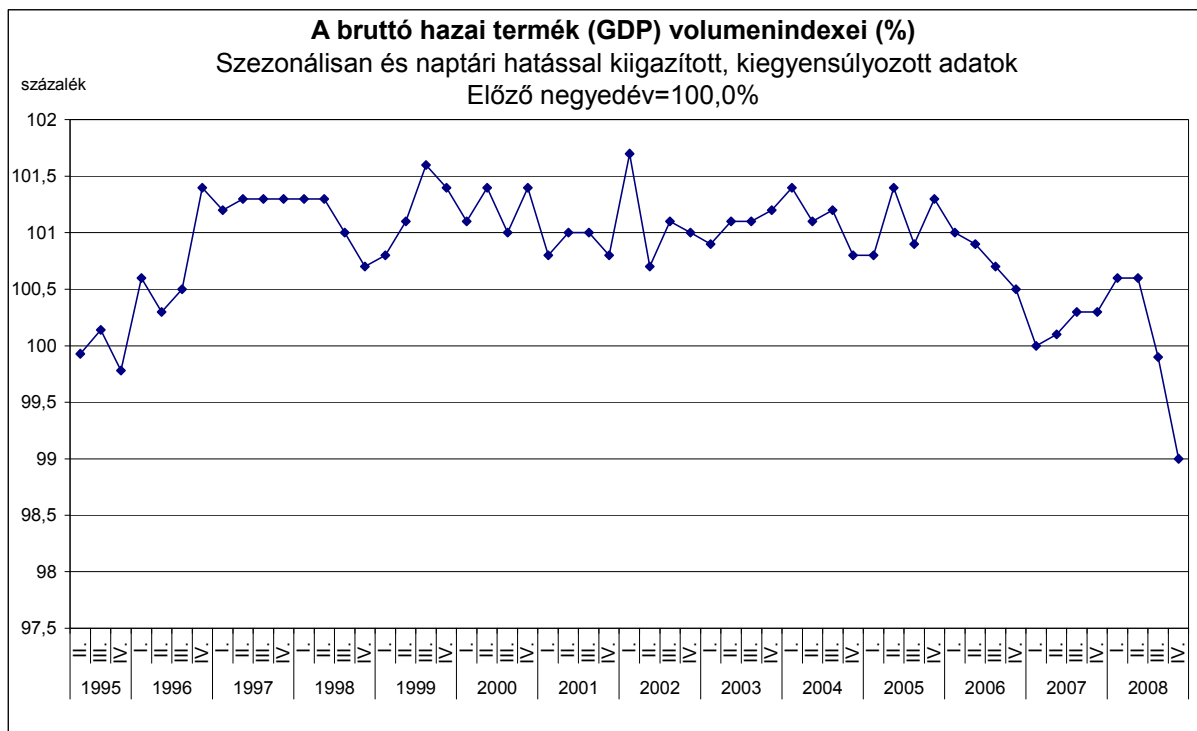
¹ A 20 fős határt az a tapasztalat indokolta, hogy a kisebb, 10-19 főt foglalkoztató cégeknek a vállalati felvételekre adott válaszai több elháríthatatlan problémától terheltek. Egyrészt e cégek között a válaszadási hajlandóság számottevően alacsonyabb, mint a nagyobb cégeknél, másrészt – és főleg – az általuk adott válaszok pontossága rendkívül gyenge és érvényessége sem kielégítő.

3. Konjunktúra

3.1. Bruttó hazai termék (GDP)

2008. negyedik negyedében a bruttó hazai termék (GDP) volumene – az előzetes adatok szerint – 1 százalékkal csökkent az előző negyedévhez képest, mely évtizedes távlatból nézve is drasztikus visszaesésnek számít, és a III. negyedévi adatokat is figyelembe véve 1993 óta nem látott visszaesésnek számít. A csökkenés okai között egyaránt találunk fogyasztói és termelői oldali tényezőket. A feldolgozóipar, az építőipar és a pénzügyi szektor teljesítménye elmaradt a várakozásoktól, ugyanakkor a hitelfelvétel feltételeinek szigorodása és a bérekre vonatkozó pesszimista várakozások a fogyasztói oldalon járulnak hozzá a GDP-növekedés ütemének visszaeséséhez (lásd a 3.1.1. ábrát).

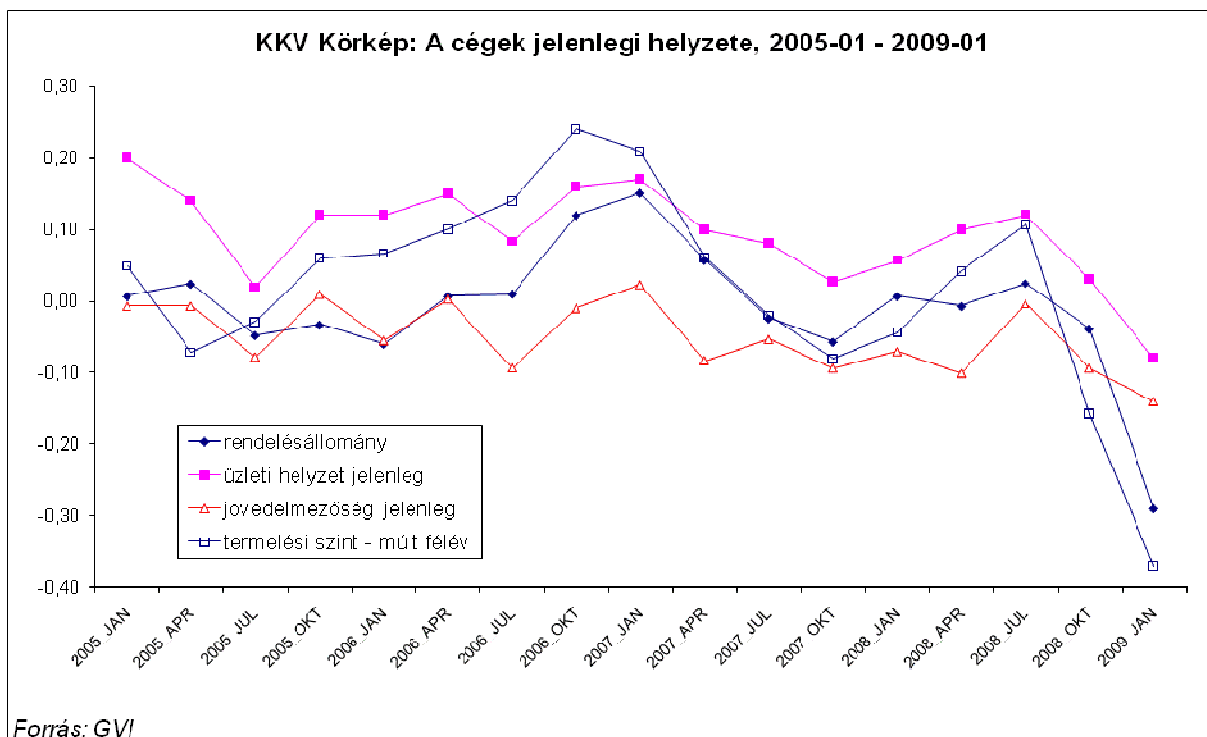
3.1.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexei (%), szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatok, előző negyedév=100,0%; 1995. II. negyedév - 2008. IV. negyedév

3.2. Konjunktúra- és Bizonytalansági Index

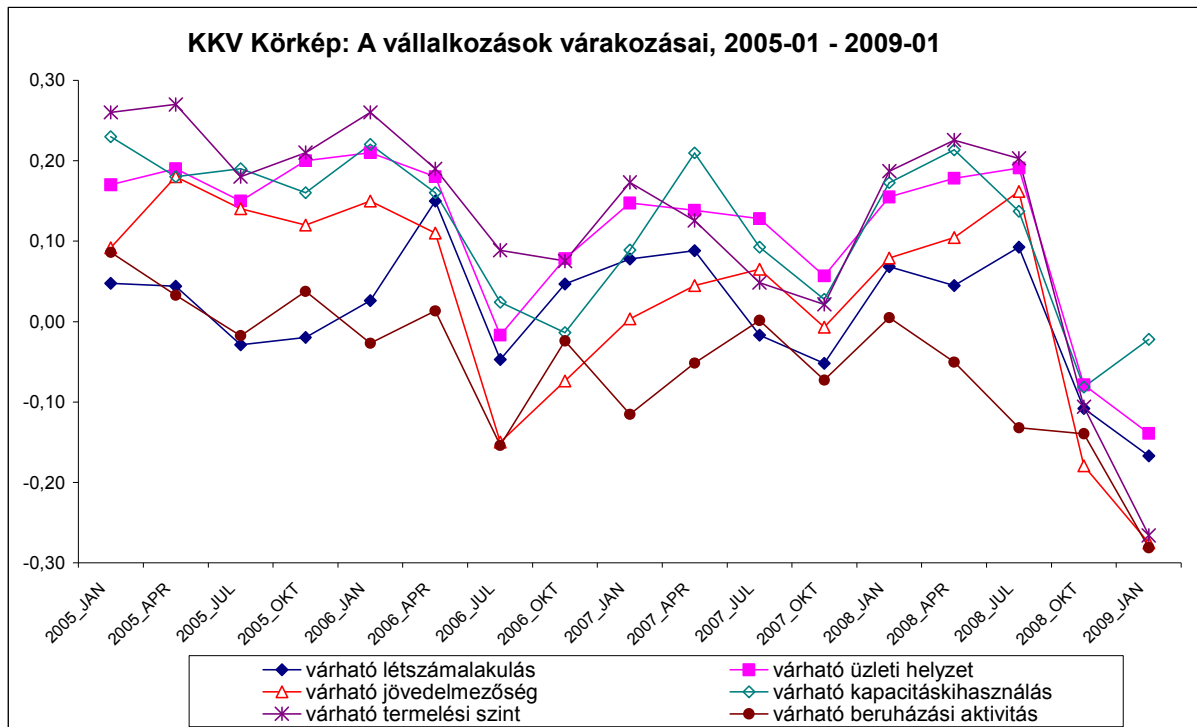
2008 harmadik negyedéve után a negyedik negyedévben a kis- és közepes vállalkozások üzleti helyzete drámai mértékben romlott. Mind a négy vizsgált konjunktúramutató értéke csökkent (lásd a 3.2.1. ábrát), de különösen a termelési szint előző félévi zuhanása volt erős. A kis- és közepes méretű vállalkozások rövid távú várakozásaira a nagyfokú pesszimizmus jellemző. Az előző negyedév negatív várakozásai 2008 negyedik negyedévében felerősödtek: a vállalatok minden tekintetben sokkal rosszabb helyzetre számítanak a következő fél év során. Így a várakozásokra vonatkozó összes mutató a negatív tartományban maradt (lásd a 3.2.2. ábrát). Mindezek következtében a KKV Konjunktúraindex értéke a felmérés történetének legalacsonyabb értékét vette fel 2009 januárjában. A várakozások tekintetében az előző negyedévhez képest csökkent a vállalkozások véleményének heterogenitása: a Bizonytalansági Index értéke 0,39-ra csökkent (lásd a 3.2.3. ábrát).

3.2.1. ábra: KKV Körkép: Konjunktúramutatók, 2005. január - 2009. január

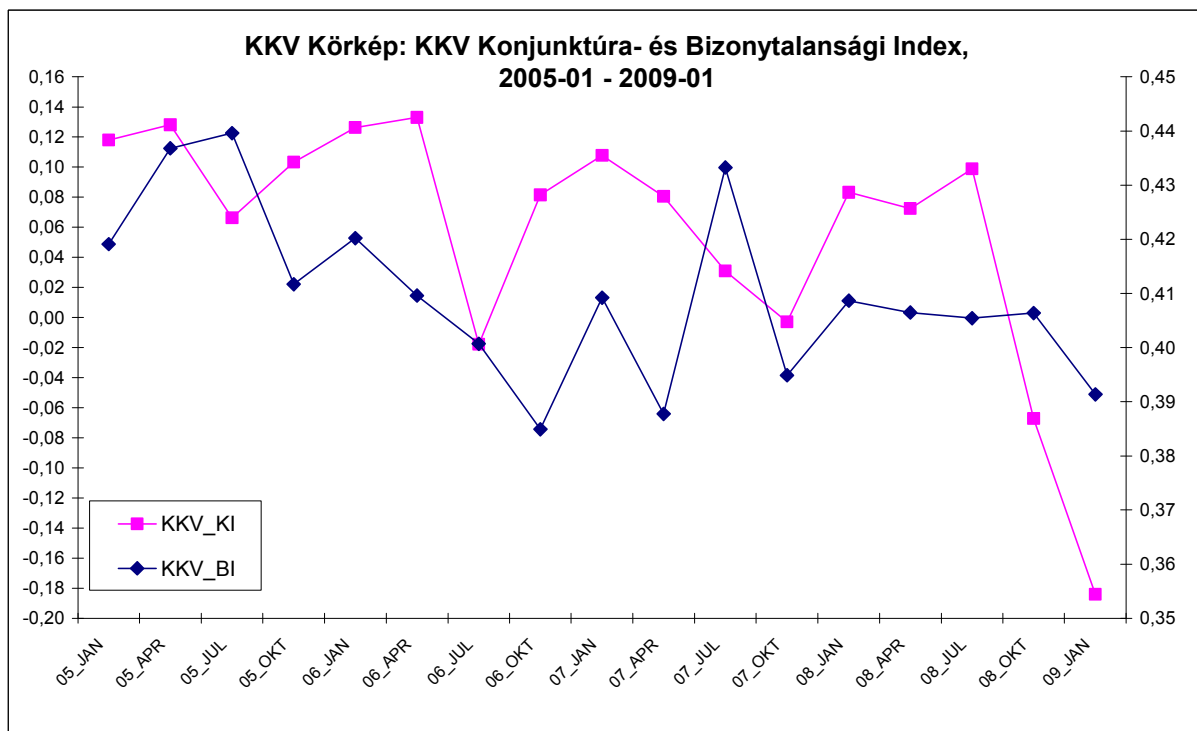
Forrás: GVI

3.2.2. ábra: KKV Körkép: Rövid távú várakozások, 2005. január - 2009. január

Forrás: GVI

3.2.3. ábra: KKV Körkép: A Konjunktúra- és Bizonytalansági Index alakulása, 2005. január - 2009. január

Megjegyzés: bal skála KKV Konjunktúraindex, jobb skála KKV Bizonytalansági Index

Forrás: GVI

2008 negyedik negyedében a kkv-k mindhárom létszámcsoportjában esett a konjunktúramutató értéke, a legalacsonyabb értéket a legkisebb (20-49 alkalmazottat foglalkoztató) cégek esetében vette fel. Exporttevékenység szempontjából is általános a csökkenés, az index az egyáltalán nem exportáló cégeknél érte el a legalacsonyabb értéket. Tulajdonosi háttér szempontjából is mindhárom csoportban esett a mutató értéke, a 2005 óta általában érvényesülő tendencia most is megvalósult: a tisztán külföldi tulajdonú vállalatok kilátásai a legjobbak, a tisztán hazai kézben levőké, valamint a részben külföldi tulajdonúaké a legrosszabb (lásd az 1-3. ábrát).

3.3. Kapacitáskihasználás jelenlegi szintje

A kapacitáskihasználtság átlagos szintje 2008 júliusa óta 80% körül mozgott, 2009 januárjában pedig 75,8%-ra süllyedt, így pontosan megegyezik a 2005 januári kapacitáskihasználtság mutatójával (lásd a 3.3.1. ábrát).

2008 harmadik negyedében – 2005 óta először – a tisztán magyar kézben levő vállalatok esetében volt a legmagasabb a kapacitáskihasználtság mutatójának értéke (81,3%). 2008 negyedik negyedében a tisztán magyar kézben lévő vállalatok kapacitáskihasználtsága 73,5 %-ra csökkent, így a tisztán külföldi tulajdonban lévő vállalatok mutatója került vissza az első helyre 84%-kal (lásd 5. ábra).

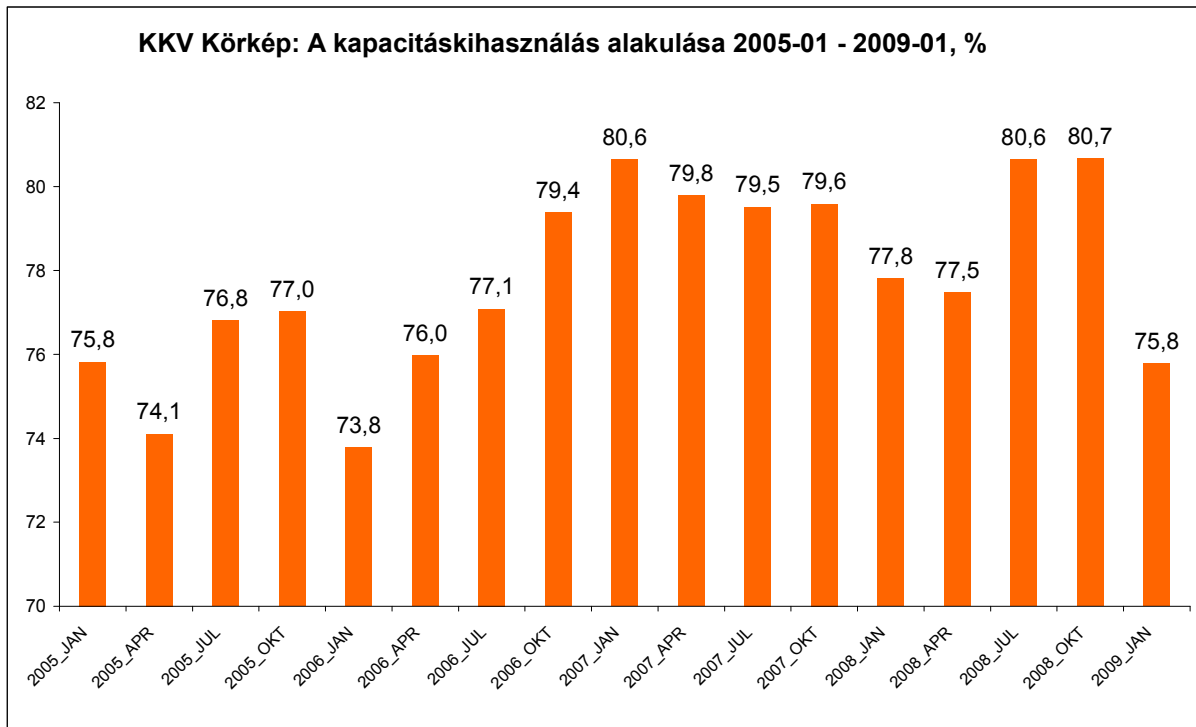
Az exportáló cégek kapacitáskihasználtsága folytatta csökkenő tendenciáját, a kizárólag belföldi piacra termelő vállalatok mutatója pedig jelentős mértékben visszaesett, így a mutatók közel egy szinten mozognak (lásd 6. ábra).

A gazdasági ágak szerinti bontásban a feldolgozóipar esetében figyelhető meg látványos visszaesés, de mind a négy terület vállalkozásainak kapacitáskihasználtsága csökkent 2008 harmadik negyedéhez képest, sőt a feldolgozóipar és a gazdasági szolgáltatások kapacitáskihasználtsága a felmérés történetének eddigi legalacsonyabb értékét produkálta 2008 negyedik negyedében (lásd a 7. ábrát).

A cégek mérete (foglalkoztatottak száma) szerinti bontásból is az látszik, hogy mind a három létszám-kategória átlagos kapacitáskihasználtsága csökkent, legjelentősebb mértékben a 20 és 49 fő közötti cégeké, melyek 2008 negyedik negyedévi 81,1%-os mutatója 72,6%-ra csökkent (lásd a 8. ábrát).

3.3.1. ábra: Az átlagos kapacitáskihasználás alakulása a KKV szektorban, (%), 2005. január - 2009. január

Forrás: GVI

3.4. Rendelésállomány

A rendelésállomány mutatója erőteljes kereslet csökkenésről ad számot: a cégek 8%-a jelzett magas, 37%-a pedig alacsony rendelésállományt (az előző negyedévben 15%, illetve 19% volt a megfelelő arány).

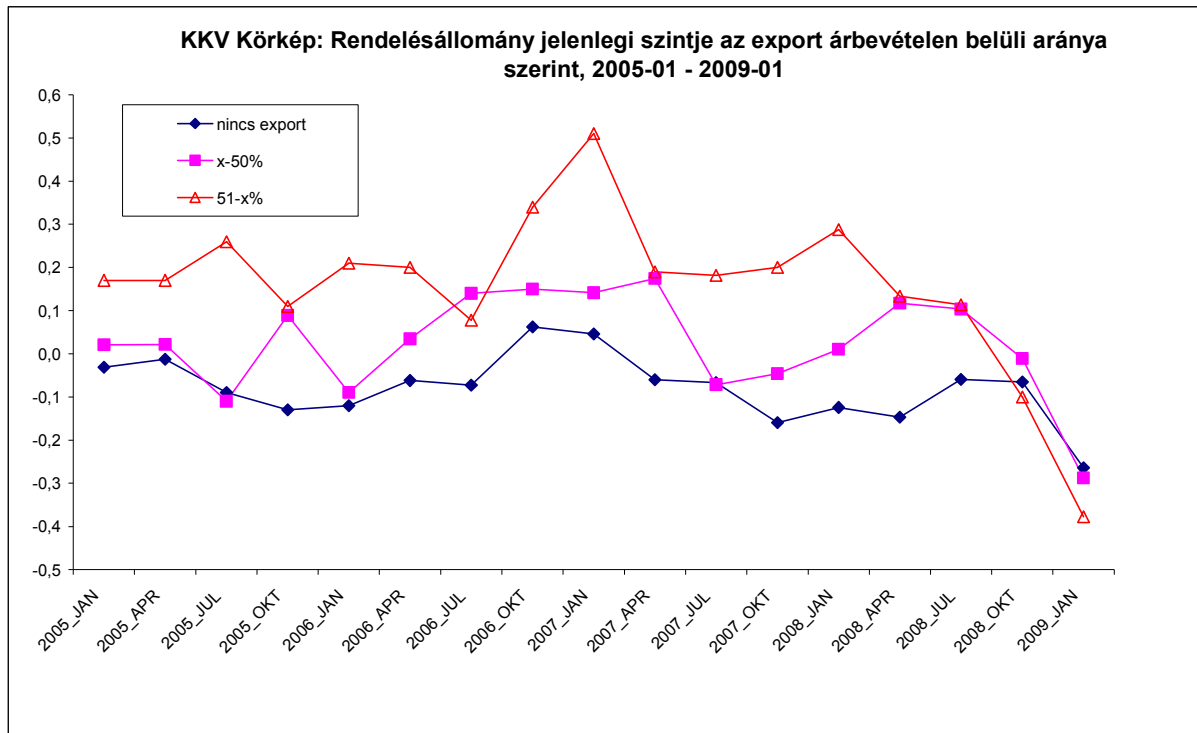
A magas arányban exportáló cégek mutatójának értéke 2008 negyedik negyedévében még tovább csökkent, mely újabb negatív rekordot jelent a felmérés történetében. A döntően belpiacra termelő cégek rendelésállománya szintén elérte eddigi legalacsonyabb értékét és folytatja a 2008 negyedik negyedévében elkezdett mélyrepülését. A kizárólag belföldre termelő vállalatok rendelésállománya jelentős mértékben csökkent, és összességében mind a belföldre termelő, mind az exportáló cégek rendelésállományának mutatója az eddigi legalacsonyabb szintet mutatja (lásd a 3.4.1. ábrát).

A külföldi tulajdonhányad szerinti besorolásnál tavaly is a tisztán külföldi tulajdonú vállalkozások álltak a legmagasabb szinten. Ez 2008 negyedik negyedévében is igaz, de ezzel együtt a rendelésállomány jelentős csökkenése figyelhető meg körükben. A tisztán magyar tulajdonú vállalkozások szerepeltek a leggyengébben, 2008 harmadik negyedévéhez képest csökkenést mutattak adataik, míg a részben külföldi tulajdonú cégek rendelésállománya emelkedett kissé (lásd a 10. ábrát).

A cégek rendelésállományát létszamosztályok szerint vizsgálva azt láthatjuk, hogy mindhárom cégcsoport rendelésállománya tovább csökkent a 2008 év végi

eredményekhez képest, legjelentősebb mértékben a legnagyobb, 100-249 főt foglalkoztató vállalkozásoké. A 20-49 fős vállalkozásoknak csupán 4,3%-a számolt be magas rendelésállomány-szintről (ez az előző negyedévben 9,5% volt), az 50-99 fős cégeknél ez az arány 5% (az előző negyedévben 20%), a 100 főnél nagyobb cégek esetében pedig 12%.

3.4.1. ábra: A rendelésállomány jelenlegi szintje az export árbevételen belüli aránya szerint a KKV szektorban, 2005. január - 2008. október

Forrás: GVI

3.5. Termelési szint és üzleti helyzet

A termelési szint 2007 októbere óta tartó emelkedése már 2008 harmadik negyedévében megtört és a mutató értéke jelentősen visszaesett. A negyedik negyedévben a negatív tendencia újabb lendületet kapott. A termelési szint csökkenéséről a cégek 51%-a, a termelés bővüléséről 14%-uk számolt be, ami 13 százalékpontos növekedést, illetve 8 százalékpontos csökkenést jelent az előző negyedévi arányokhoz képest.

Az export összes értékesítésen belüli aránya szerint megvizsgálva a cégeket azt találjuk, hogy a termelési szint csökkent a kizárólag belföldre termelő és a részben exportáló vállalkozások esetében (lásd a 11. ábrát). A termelésüknek több, mint felét exportáló cégek körében a termelési szint mutatója 2008 negyedik negyedévében az addigi legalacsonyabb értékét vette fel, és először vált negatívvá. A termékeit vagy szolgáltatásait döntően külföldön értékesítő cégek 11%-a jelezte a termelési szint növekedését és 56%-uk a termelés csökkenését, ami az előbbi esetében 5 százalékpontos csökkenést, az utóbbinál pedig 3 százalékpontos növekedést jelent az előző három hónapoz képest (lásd a 12. ábrát).

A cégek üzleti helyzetében a 2007 októbere óta tartó javulás után 2008 negyedik negyedévében romlás következett be. Jó üzleti helyzetről a vállalkozások 17%-a, rossz üzleti helyzetről pedig 26%-uk számolt be (az előbbi 5 százalékpontos csökkenést, az utóbbi 7 százalékpontos növekedést jelent 2008 harmadik negyedévéhez képest).

A tisztán vagy részben külföldi kézben lévő vállalkozások továbbra is kedvezőbb üzleti helyzetről számolnak be, mint a magyar tulajdonban lévők, de mindhárom mutató esetében csökkenés figyelhető meg. (lásd a 13. ábrát). A tisztán külföldi tulajdonú cégek 30%-a jónak, 23%-uk pedig rossznak tartja üzleti helyzetét, ami 5, illetve 10 százalékpontos növekedést jelent, míg a magyar tulajdonban lévők 14%-a számolt be jó üzleti helyzetről a múlt negyedévi 21% után.

Az üzleti helyzet megítélése a vállalkozás mérete szerinti megoszlásban azt mutatja, hogy egyedül a 100 főnél nagyobb létszámú cégek helyzete stagnált, a többi vállalaté romlott. A 100 főnél nagyobb létszámú cégek 21%-a minősítette üzleti helyzetét jónak, az 50 fő alattiaknak pedig 14%-a, mely értékek 1 százalékpontos növekedést, illetve 5 százalékpontos visszaesést jelentenek az előző negyedévhez képest (lásd a 14. ábrát).

A feldolgozóipar területén működő vállalkozások 15%-a értékelte jónak üzleti helyzetét, ami 2 százalékpontos növekedés az előző három hónaphoz képest. A kereskedelmi vállalkozások 20%-a ítélte jónak üzleti helyzetét, mely 9 százalékpontos visszaesést jelent az előző negyedévhez képest. Az építőipari és a gazdasági szolgáltatások területén működő cégeknek 12, illetve 27%-a számolt be jó üzleti helyzetről, mely az építőipar esetében 11 százalékpontos csökkenést, a gazdasági szolgáltatásoknál pedig 10 százalékpontos romlást jelent az októberben mért adatokhoz képest.

3.6. Üzleti várakozások

A KKV-k üzleti várakozásait romló tendencia jellemzi. Az eredmények azt mutatják, hogy a vállalkozások következő félévre vonatkozó várakozásai csak a közepes méretű cégek esetében mutatnak javulást, a nagy és kis létszámú vállalatok várakozásai romlottak (lásd a 15. ábrát). Az export értékesítésen belüli aránya szerint vizsgálva a cégeket, a kizárólag belföldre termelő vállalatok körében figyelhető meg javulás, a részben vagy javarészt külföldre is termelő cégek mutatói csökkentek (16. ábra). 2008 negyedik negyedévében a gazdasági ágak mindegyikénél visszaesés következett be az üzleti várakozások tekintetében (lásd a 17. ábrát).

Az üzleti helyzethez hasonlóan a termelési szint esetében is számottevő visszaesésre számítanak a cégek. A csökkenés az export értékesítésen belüli arányától független, mindhárom csoportban további visszaesésre számítanak a 2008 negyedik negyedéves adatok szerint. Ugyanez mondható el a vállalkozások – foglalkoztatottak száma szerinti – mérete alapján is (lásd a 18. ábrát).

A gazdasági ágak közül szintén mindenhol csökkentek a termelési szintre vonatkozó várakozások, a mutatók mind negatív tartományban mozognak. A gazdasági szolgáltatások esetében a legjobbak a várakozások, az építőipar, kereskedelem, feldolgozóipar területén működő vállalkozások vezetőinek várakozásai közel azonosak (lásd a 19. ábrát).

A termelési szint várható alakulásával kapcsolatban is pesszimisták a cégek a külföldi tulajdon arányától függetlenül, minden mutató negatív értéket ért el (lásd a 20. ábrát). A tisztán külföldi tulajdonban lévő cégek 19,6%-a a termelési szint növekedésére számít (októberben 20% várta ezt) és 33%-uk várja a termelési szint csökkenését (októberben még csak 18%-uk tartott ettől).

A kapacitáskihasználás várható alakulását tekintve látható, hogy a vállalkozások 20%-a bízik a tőkehasznosítási mutató emelkedésében (ez októberben csak 13% volt), visszaesését pedig a cégek 23%-a prognosztizálja, mely arány 1 százalékponttal nőtt az utóbbi negyedévben.

3.7. A létszám és a beruházások várható alakulása

A munkaerő-kereslet csökkent az elmúlt negyedév során: a vállalkozások 5,8%-a tervez munkaerő-felvételt. Erős csökkenő tendencia érvényesült a legkisebb és legnagyobb méretű cégek esetében, az 50 és 99 fő közötti létszámú vállalatoknál pedig kisebb mértékű létszámcsökkentést mutatnak az adatok, mint az előző negyedévben (lásd 21. ábra). A döntően exportáló vállalkozások 4%-a tervezi növelni alkalmazottainak számát, ami 13 százalékponttal alacsonyabb az előző negyedévhez képest. A hazai piacra termelő vállalatok enyhén javuló várakozásokról számoltak be: 9%-uk tervez létszám bővítést (októberben 8,7%) és 19%-uk létszámcsökkentést (októberben 23%). A tisztán külföldi tulajdonban lévő vállalkozások terveznek a legkisebb arányban létszámcsökkentést, a munkaerőfelvételt tervezők aránya itt 8% (októberben 20% volt), a csökkentést tervezők aránya pedig 17%-ra csökkent az októberi 25%-ról. A tisztán magyar tulajdonú cégek 6%-a, a részben külföldi

tulajdonú cégek 3%-a tervez bővítést, ami 3, illetve 17 százalékponttal alacsonyabb, mint októberben.

A várható létszámváltozást figyelembe véve és a felvétel során kapott eredményeket a vizsgált sokaság, a több mint 9300 kis- és közepes vállalkozás egészére vetítve a következő félévben jelentős mértékben csökkenni fog a munkaerő-kereslet a kkv szektorban – ha a cégvezetők terveiknek megfelelően cselekednek. Ha így tesznek, akkor körülbelül 15.000 fővel fog csökkenni a foglalkoztatottság a következő félévében, ami a szektorban 847 ezer foglalkoztatottal számolva közel 2%-os foglalkoztatás-csökkenést jelent (lásd a 22. ábrát).

A beruházási aktivitás esetében is jelentős csökkenésre lehet számítani a következő hónapokban. 2009 januárjában a cégek 40%-a nem tervez beruházást, 23%-uk tervez csökkentést (októberben 17%) és 11%-uk szeretné növelni beruházási aktivitását (az előző negyedévben 16%). A különböző méretű vállalatokra jellemző értékek távolodtak egymástól az előző negyedévhez képest, a 100 fő feletti létszámú vállalatok esetében enyhén csökkent az érték, a közepeseknél javult, a legkisebbeknél pedig jelentősen csökkent (lásd a 23. ábrát). A gazdasági ágakat tekintve közeledtek a mutatók a gazdasági szolgáltatások, építőipar és feldolgozóipar területén tevékenykedő cégek esetében. A beruházási kedv a kereskedelemben jelentősen csökkent (lásd a 24. ábrát).

Az exporttevékenységet tekintve a döntően exportáló cégek beruházási hajlandósága a legnagyobb: 15%-uk növelni akarja beruházásait (mely arány októberben 17% volt) és 27%-uk tervezi csökkenteni azt. A részben belpiacra termelő cégek 12%-a tervezi a beruházások növelését a következő félévben. A kizárólag belföldi piacokra szállítók 47%-a nem tervez beruházásokat és ebben a csoportban 15%-ról 7%-ra esett vissza a beruházást növelni szándékozók aránya.

3.8. Az árak alakulása

A kis- és közepes vállalkozások árai emelését tervezik a következő félév során, vagyis ugyanazt tapasztaljuk, mint egy, illetve két esztendővel ezelőtt (lásd a 27. ábrát). A belföldi értékesítési árakat a cégek 12%-a növelné a várható inflációnál jobban és 25%-uk (októberben 33%) a becsült infláció mértékének megfelelően kíván árat emelni. Ezzel szemben a cégek 41%-a (októberben 37%) nem kíván változtatni árain, 14%-uk szerint pedig az inflációnál kevésbé fognak emelkedni árai a következő fél évben.

A gazdasági ágak közül a kereskedelem területén működő cégek tervezik leginkább növelni belföldi árakat (lásd a 26. ábrát).

3.8.1. ábra: A cégek belföldi árainak várható alakulása, 2005. január – 2009. január

A cég belföldi árainak várható alakulása a következő hat hónapban

	az inflációnál jobban nőnek	az inflációval azonos mértékben nőnek	az inflációnál kevésbé nőnek	nem változnak	csökkennek	Összesen
2005_JAN	7,70%	36,60%	17,40%	32,40%	5,90%	100,00%
2005_APR	5,20%	27,30%	16,80%	44,40%	6,30%	100,00%
2005_JUL	2,70%	26,50%	15,80%	50,00%	5,00%	100,00%
2005_OKT	4,70%	33,00%	19,30%	38,00%	5,00%	100,00%
2006_JAN	3,30%	37,50%	14,00%	40,80%	4,30%	100,00%
2006_APR	4,80%	30,00%	16,70%	46,80%	1,70%	100,00%
2006_JUL	16,10%	32,60%	12,60%	34,70%	3,90%	100,00%
2006_OKT	13,40%	40,10%	22,90%	21,20%	2,40%	100,00%
2007_JAN	12,20%	40,00%	17,63%	28,47%	1,69%	100,00%
2007_APR	5,00%	27,50%	20,36%	45,36%	1,79%	100,00%
2007_JUL	17,33%	24,19%	16,25%	41,16%	1,08%	100,00%
2007_OKT	12,27%	42,01%	15,24%	28,25%	2,23%	100,00%
2008_JAN	7,5%	47,5%	22,14%	21,78%	1,07%	100,00%
2008_APR	5,32%	34,40%	26,95%	32,62%	0,71%	100,00%
2008_JUL	6,30%	26,30%	17,04%	48,52%	1,85%	100,00%
2008_OKT	6,67%	33,33%	17,65%	36,86%	5,49%	100,00%
2009_JAN	12,09%	24,54%	13,92%	41,03%	8,42%	100,00%

Forrás: GVI

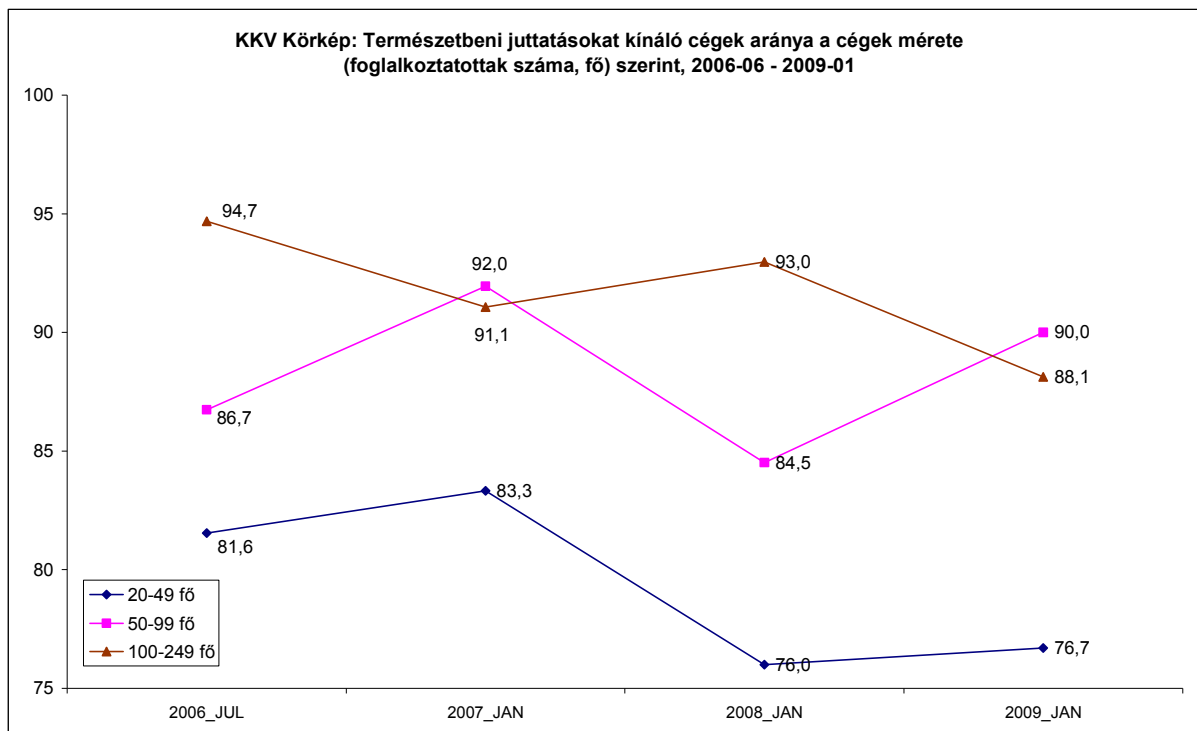
4. Természetbeni juttatások

2009 januárjában a megkérdezett vállalatok 84,7%-a élt a béren felül adható természetbeni juttatások lehetőségével, mely arány gyakorlatilag megegyezik a 2008 januárral és 4 százalékponttal alacsonyabb, mint a 2007 januárjában mért.

A természetbeni juttatásokat kínáló cégek 54%-a esetében az összes kifizetett bér 2%-ánál kevesebbet tesz ki ezen juttatások összértéke. A vállalatok 23%-ánál 3-4% közötti, 22%-ánál pedig 5-10% közötti a kifizetett természetbeni juttatások értékének bérhez viszonyított aránya.

A 4.1. ábrán látható, hogy a 20-49 fős kisvállalkozások 77%-a kínál természetbeni juttatásokat alkalmazottjainak (2007-ben még 83%-uk), a legalább 50 fős vállalatoknál pedig jóval magasabb, körülbelül 90% ez az arány.

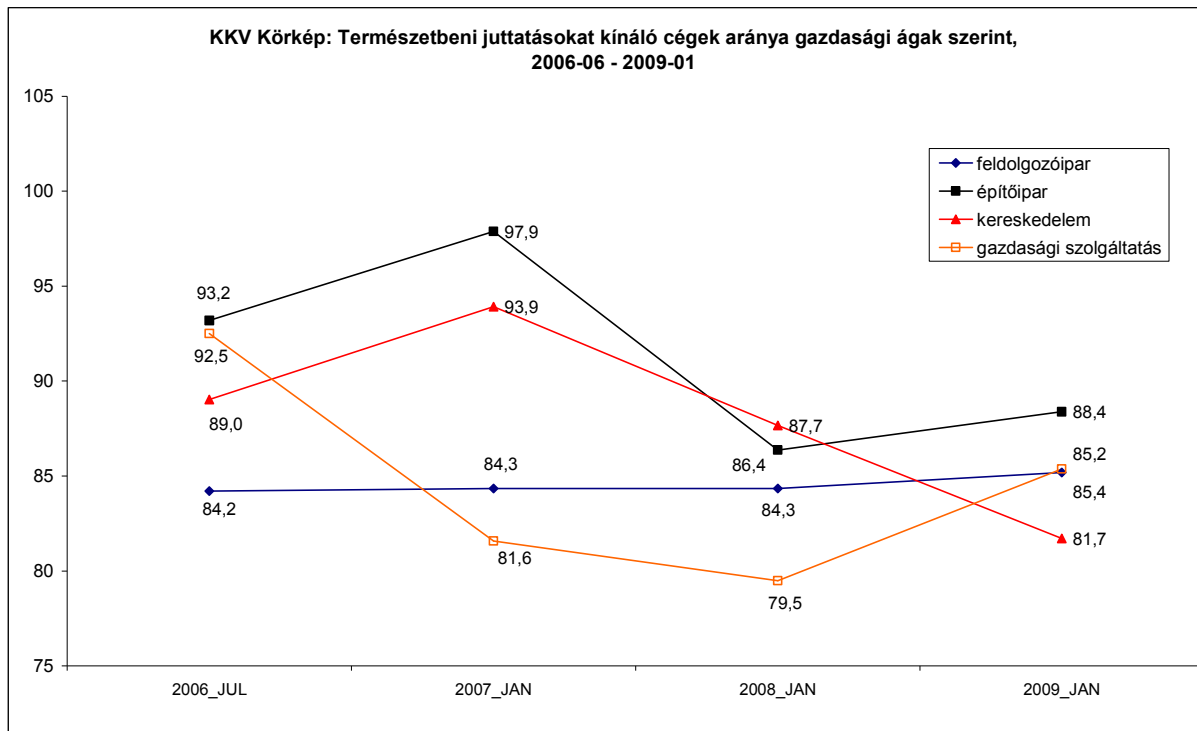
4.1. ábra: Természetbeni juttatásokat kínáló cégek aránya a cégek mérete (foglalkoztatottak száma, fő) szerint, 2006-06 - 2009-01.

Forrás: GVI

Gazdasági ágak szerint az építőipar területén működő vállalatok között a leggyakoribb (88%), hogy természetbeni juttatásokat kínálnak alkalmazottaiknak. A feldolgozóiparban és a gazdasági szolgáltatók között 85% ez az arány és a kereskedelemben a legalacsonyabb (82%). (lásd a 4.2. ábrát)

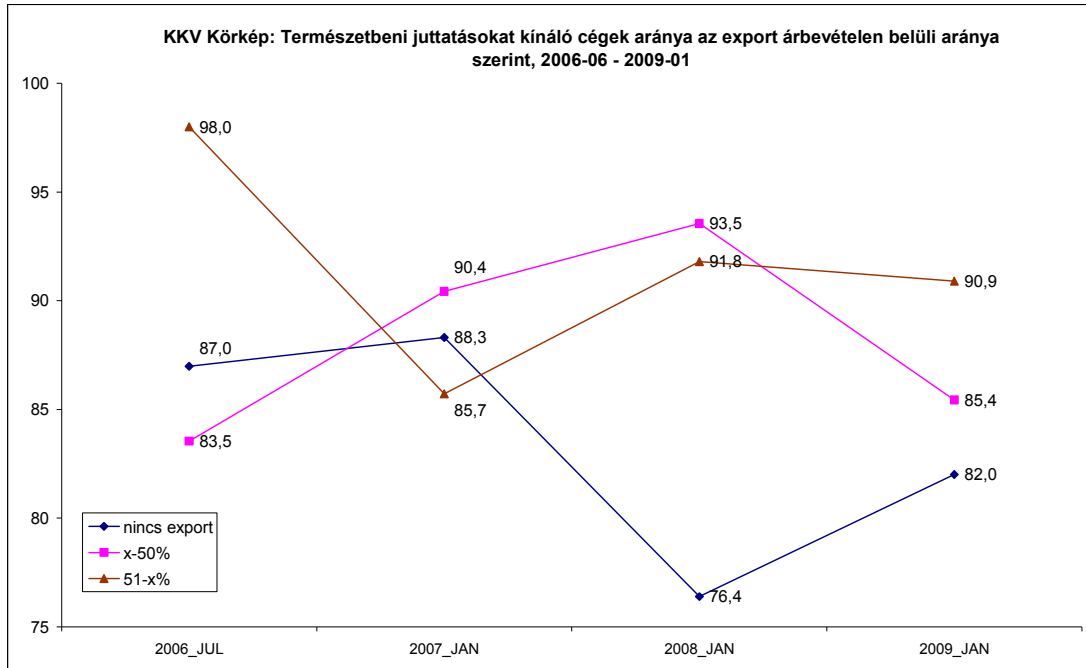
4.2. ábra: Természetbeni juttatásokat kínáló cégek aránya gazdasági ágak szerint, 2006-06 - 2009-01

Az export árbevételen belüli aránya szerint elmondható, hogy a döntően exportáló vállalatok alkalmazzák leggyakrabban a béren felül adható természetbeni juttatásokat (91%), míg a részben exportáló cégek körében 85%, a belpiacra termelőknél pedig 82% ez az arány (lásd a 4.3. ábrát).

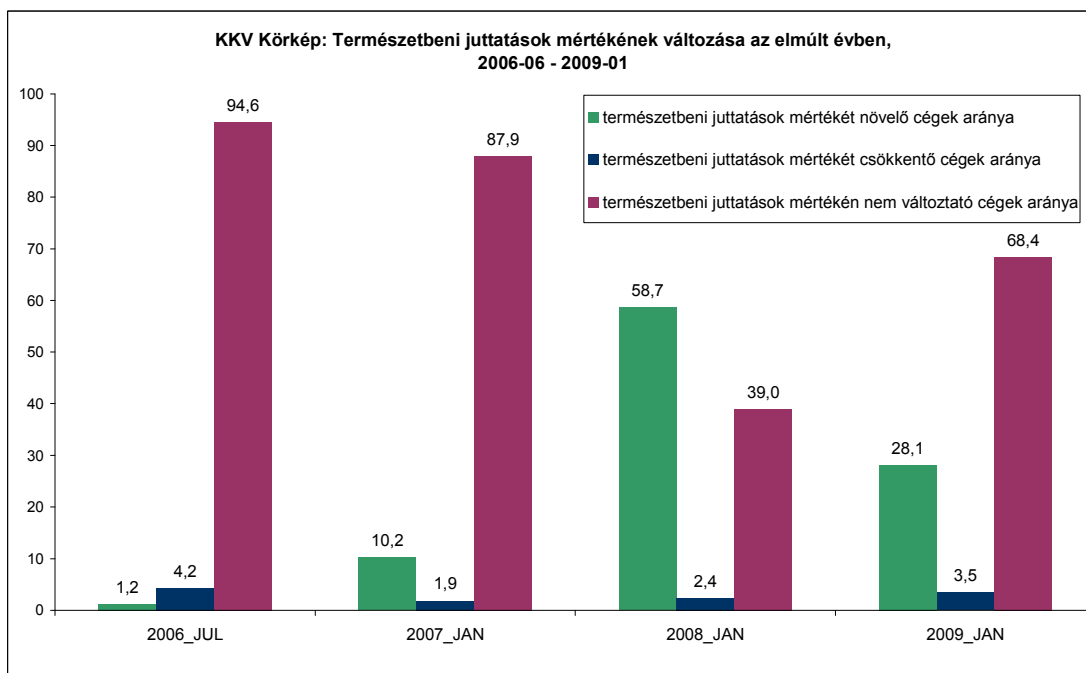

4.3. ábra: Természetbeni juttatásokat kínáló cégek aránya az export árbevételen belüli aránya szerint, 2006-06 - 2009-01

Mint az a 4.4. ábrából látható, 2008 folyamán a megkérdezett vállalatoknak csak 28%-a növelte a természetbeni juttatások mértékét, mely arány 2007-re vonatkozóan még 59% volt. Az elmúlt évben a vállalatok 3,5%-a csökkentette a természetbeni juttatásokat, 68%-uk pedig nem változtatott ezen.

4.4. ábra: Természetbeni juttatások mértékének változása az elmúlt évben, 2006-06 - 2009-01

5. Késedelmes fizetés, lánc tartozás

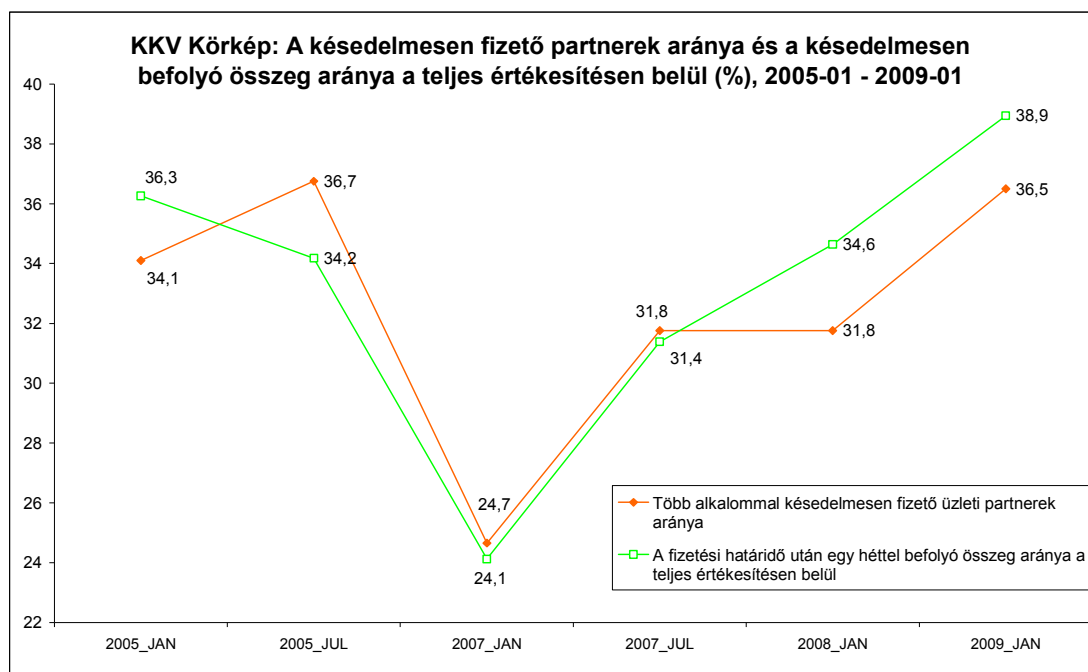
A KKV-szektor egyik igen súlyos problémája a késedelmes fizetés és az ebből fakadó lánc tartozás. 2009 januári felvételünkben a késedelmes fizetésről és a lánc tartozás okozta problémákról is megkérdeztük a vállalatvezetőket. Adatainkat össze tudjuk hasonlítani a 2005, 2006 és 2007 januári és júliusi, valamint a 2008 januári adatfelvételek megfelelő eredményeivel.

5.1. Késedelmes fizetés

A vizsgálatban résztvevő 300 kis- és közepes vállalkozás 75,3%-ának több alkalommal is késedelmesen fizetett legalább egy partnere az elmúlt fél évben.

A megkérdezett kis- és közepes vállalkozások partnereinek több, mint egyharmada rendszeresen a fizetési határidő lejárta után fizet: az elmúlt fél évben késedelmesen fizető üzleti partnerek átlagos aránya 2009 januárjában 36,5% volt, tehát az arány 4,7 százalékponttal növekedett 2007 januárja óta, viszont így sem éri el a 36,7%-os 2005-ös értéket. A késedelmesen befolyó összeg a teljes értékesítés 38,9%-át teszi ki, mely arány 4 százalékponttal nőtt a tavalyi év óta, ezzel legmagasabb eddigi értékét érve el. Tehát elmondható, hogy a késedelmes fizetés elterjedtsége és mélysége 2009 elején nagyobb mértékű, mint tavaly ilyenkor volt (lásd a 5.1.1. ábrát).

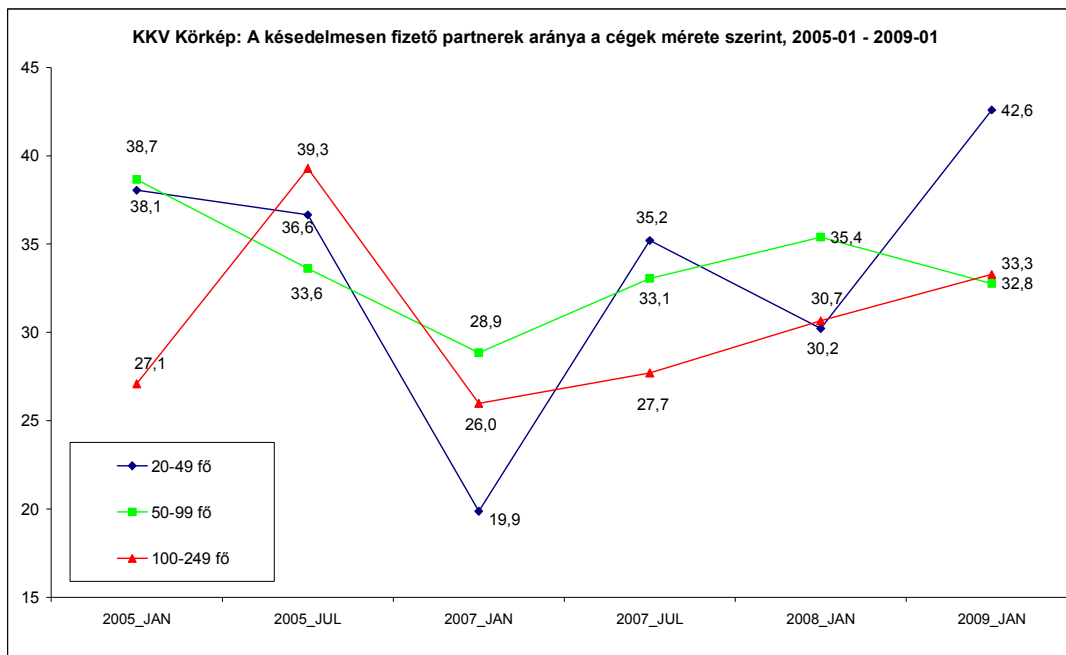
5.1.1. ábra: A késedelmesen fizető partnerek aránya és a késedelmesen befolyó összeg aránya a teljes értékesítésen belül (%), 2005-01 - 2009-01

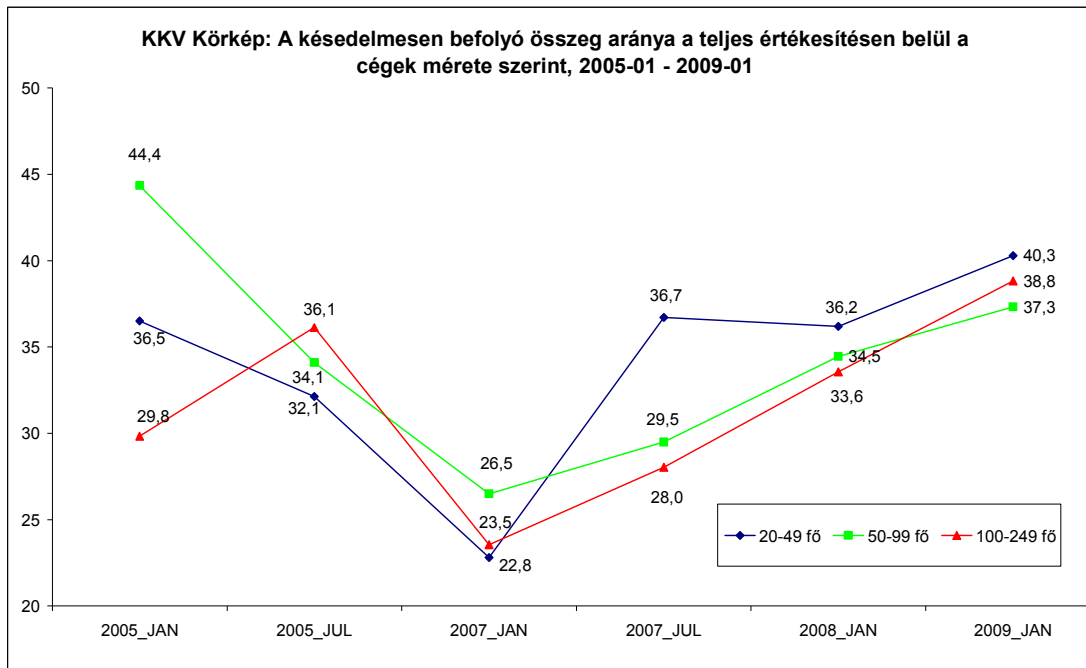
Az eredmények azt mutatják, hogy – az elmúlt évekhez hasonlóan – 2009 elején is a kisebb cégeket sújtja nagyobb arányban a késedelmes fizetés problémája. Az 50 főnél kisebb cégek körében átlagosan 43% a több alkalommal késedelmesen fizető

partnerek aránya (tavaly 31% volt ez az arány), valamint az értékesített termékek vagy szolgáltatások ellenértékének átlagosan 40%-a (tavaly 36%-a) folyik be egy héttel a fizetési határidő után. Ezzel szemben a 100 főnél nagyobb vállalkozások között átlagosan csak 33% azon cégek aránya, amelyeknek több alkalommal határidő után fizettek, a fizetési határidő után egy héttel befolyó összeg viszont relatív növekedést mutat: a januári adatok szerint a teljes értékesítés átlagosan 39%-át teszi ki (lásd az 5.1.2. és 5.1.3. ábrákat).

5.1.2. ábra: KKV Körkép: A késedelmesen fizető partnerek aránya a cégek mérete szerint, 2005-01 - 2009-01

5.1.3. ábra: A késedelmesen befolyó összeg aránya a teljes értékesítésen belül a cégek mérete szerint, 2005-01 - 2009-01

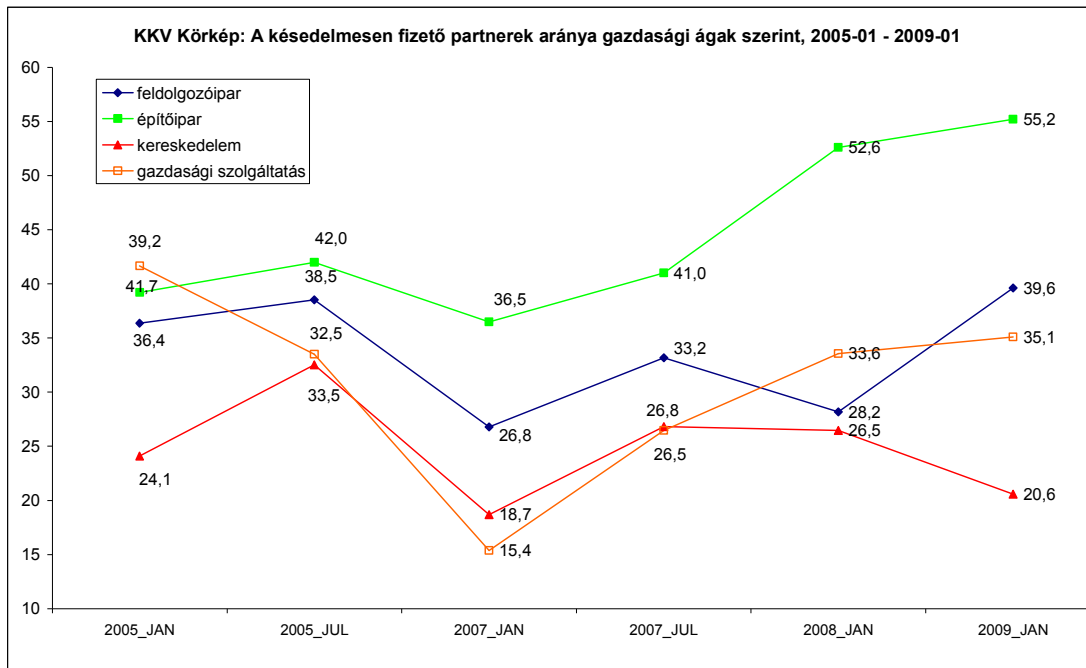

Külföldi tulajdonhányad szerint az látható az adatokból, hogy a tisztán magyar tulajdonú vállalatok partnerei késnek leggyakrabban a fizetéssel: átlagosan 39%-uk fizetett késedelmesen az elmúlt félévben és az értékesített termékek ellenértékének 40%-a folyt be így. A külföldi tulajdonú cégeknél a későn fizető partnerek aránya csak 23%, a későn befolyó összeg pedig a teljes értékesítés 30%-át teszi ki.

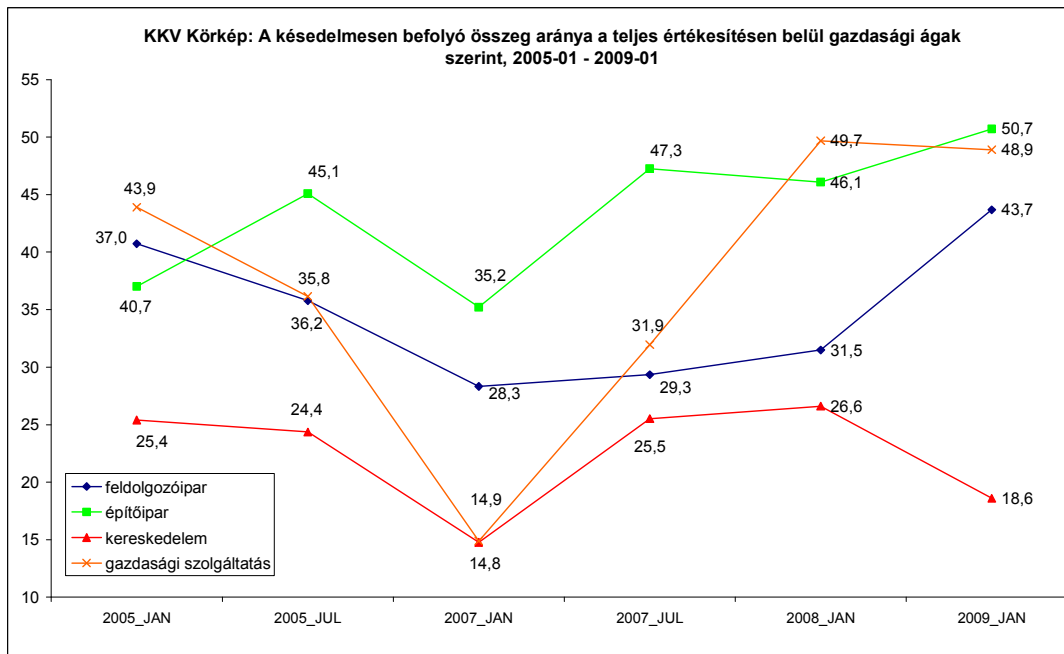
Exporthányad szerint közeledést mutatnak az adatok: a kizárólag hazai piacra termelő cégek üzletfeleinek 35%-a fizet késedelmesen és a termékek ellenértékének 36%-a érkezik be késve a céghez, a döntően exportáló vállalatoknál pedig a megfelelő arányok 34%-ot, illetve 38%-ot tesznek ki.

Gazdasági ágak szerint vizsgálva a késedelmes fizetést megállapítható, hogy a jelenség messze az építőipari cégek körében okozza a legnagyobb problémát. Üzleti partnereik átlagosan 55%-a fizet késve és az ellenérték 51%-a késedelmesen folyik be. A kereskedelem területén ezzel szemben csak 21% a késedelmesen fizető partnerek aránya, a késve befolyó összeg pedig a teljes értékesítésnek csak 19%-át teszi ki (lásd az 5.1.4. és 5.1.5. ábrákat).

5.1.4. ábra: KKV Körkép: A késedelmesen fizető partnerek aránya gazdasági ágak szerint, 2005-01 - 2009-01

5.1.5. ábra: A késedelmesen befolyó összeg aránya a teljes értékesítésen belül gazdasági ágak szerint, 2005-01 - 2009-01

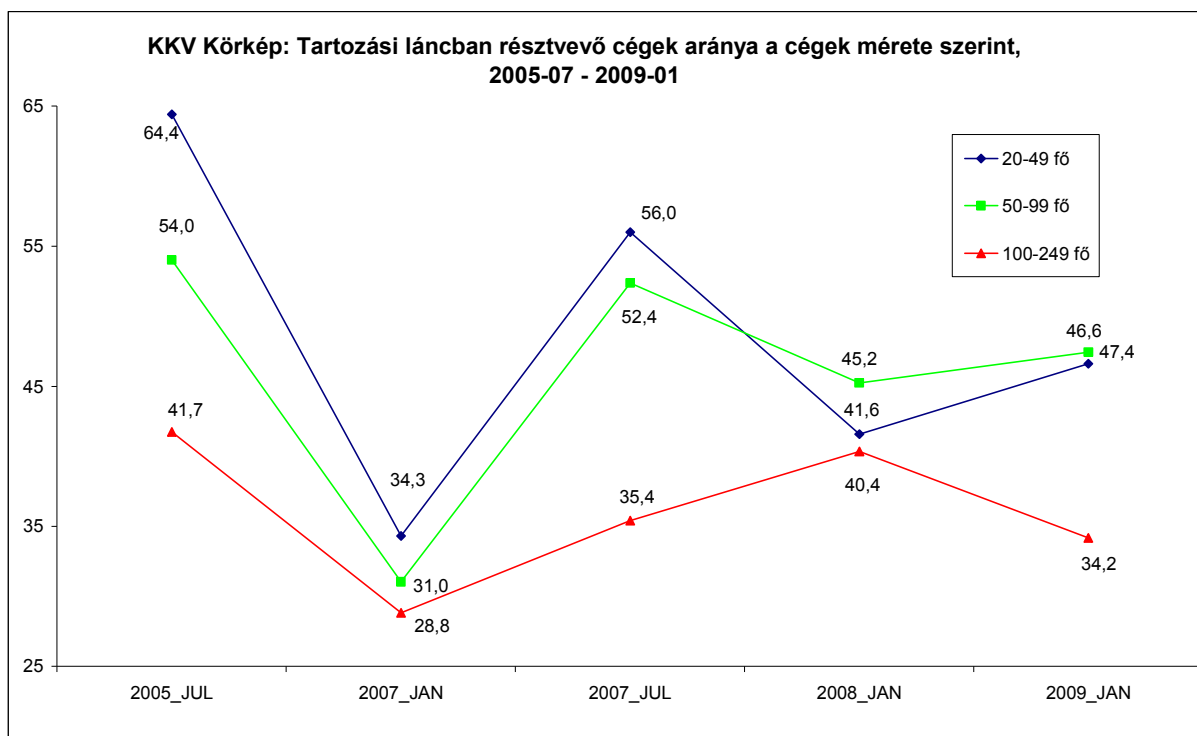

5.2. Lánctartozás

A késedelmes fizetés egyik kézenfekvő oka a lánctartozás. Ennek jó indikátora azon vállalatok aránya, melyekkel előfordult, hogy azért nem tudtak fizetni szállítóiknak, mert nekik sem fizettek vevőik időben. Ez az arány 41,9% volt 2009 januárjában, mely nagyjából ugyanannyi, mint a 2008 elején mért adat.

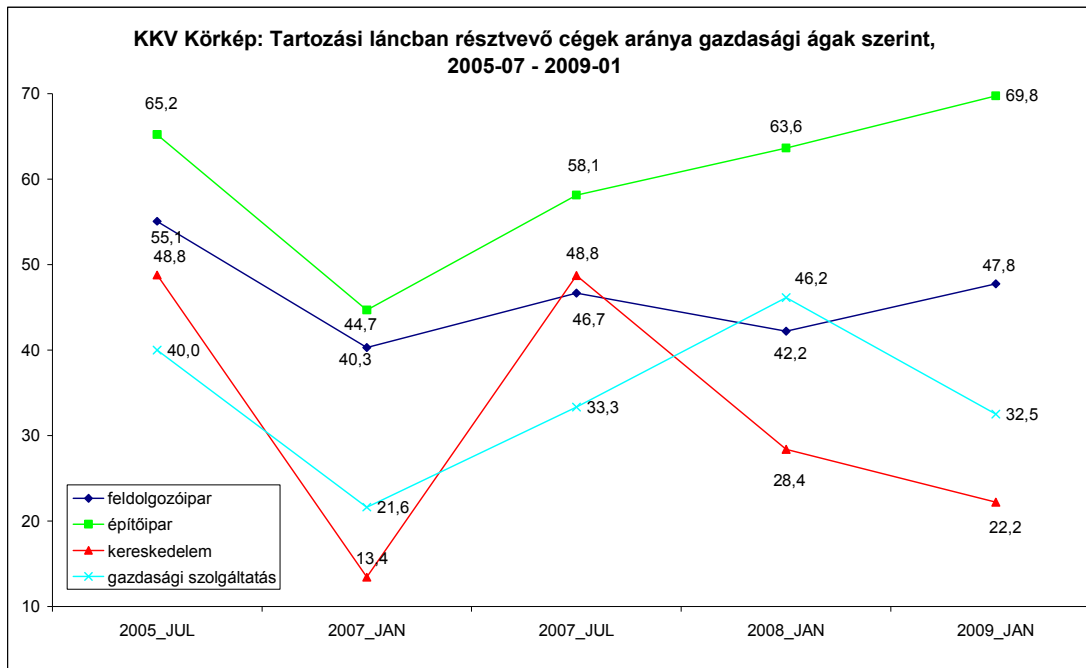
A tartozási láncban nagyobb arányban találunk kisebb vállalkozásokat, mint nagyobbakat: a 100 fő alatti cégek körülbelül 47%-a, a 100 főnél többet foglalkoztatóknak viszont csak 34%-a fizetett késedelmesen azért, mert neki sem fizettek időben (lásd az 5.2.1. ábrát).

5.2.1. ábra: Tartozási láncban résztvevő cégek aránya a cégek mérete szerint, 2005-07 - 2009-01

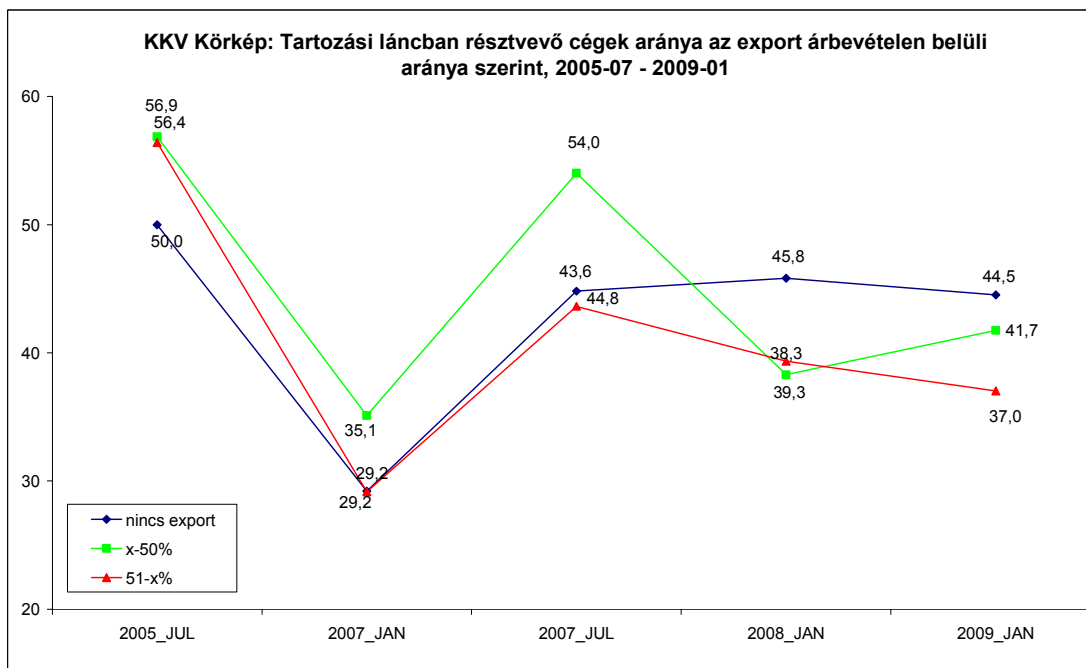
A késedelmes fizetés mellett a lánctartozás is az építőipari vállalatoknál fordul elő a leggyakrabban: 70%-uk vesz részt a tartozási láncban. Ez az arány a feldolgozóiparban csak 48%, a gazdasági szolgáltatások területén 33%, a kereskedelemben pedig 22% (lásd az 5.2.2. ábrát).

5.2.2. ábra: Tartozási láncban résztvevő cégek aránya gazdasági ágak szerint, 2005-07 - 2009-01

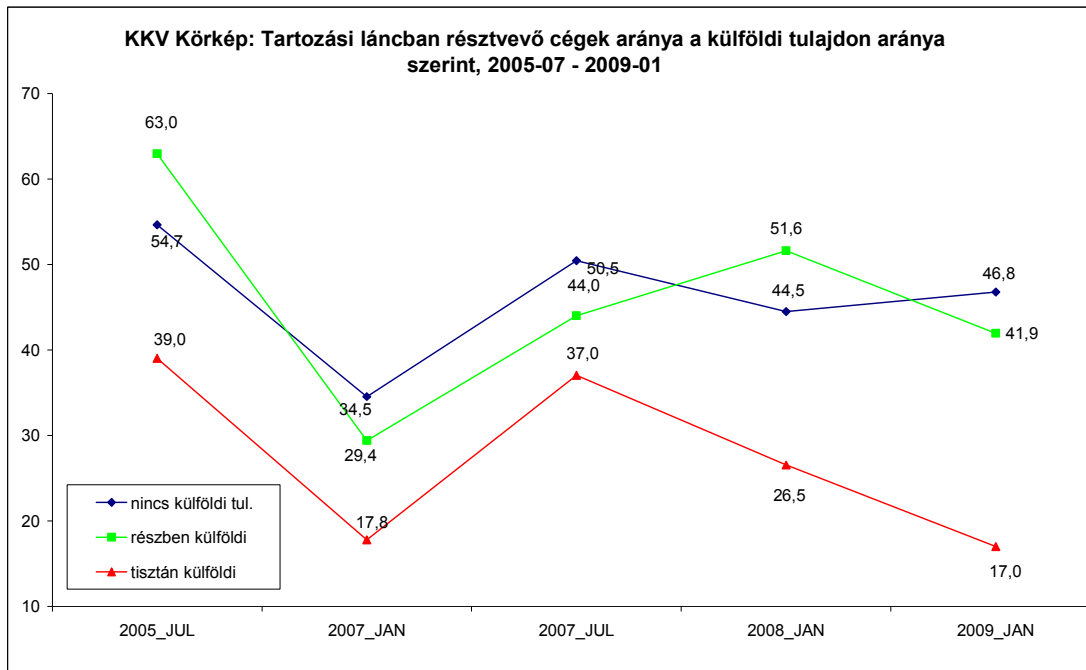
Az exporthányad szerint vizsgálva a cégeket láthatjuk, hogy a csak belpiacra termelő cégek 44,5%-a vesz részt a tartozási láncban, míg a részben exportáló vállalatok esetében 42%-nak, a döntően exportra termelők körében pedig csak 37%-nak okoz problémát a lánc tartozás (lásd az 5.2.3. ábrát).

5.2.3. ábra: Tartozási láncban résztvevő cégek aránya az export árbevételén belüli aránya szerint, 2005-07 - 2009-01

Külföldi tulajdoni hányad szerint a tisztán magyar tulajdonú vállalatokkal fordul elő leggyakrabban (47%), hogy azért nem tudtak időben fizetni szállítóiknak, mert nekik sem fizettek vevők határidőre. A részben külföldi tulajdonú vállalatok 42%-ánál, a tisztán külföldi kézben levőknek pedig mindössze 17%-ánál okoz ez problémát (lásd az 5.2.4. ábrát).

5.2.4. ábra: Tartozási láncban résztvevő cégek aránya a külföldi tulajdon aránya szerint, 2005-07 - 2009-01

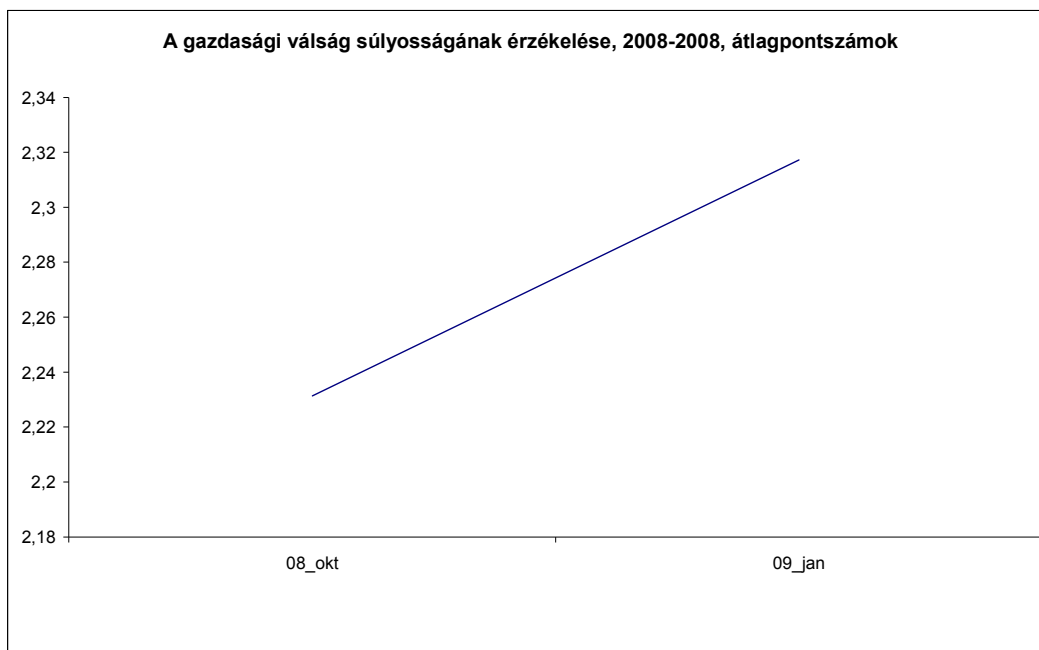
6. A gazdasági válság várható hatása

2009. januári felvételünkben egy kérdés erejéig a gazdasági válság vállalatokra gyakorolt hatását is megvizsgáltuk. Azt kérdeztük a cégvezetőktől, hogy „Hogyan értékeli a nemzetközi pénzügyi és gazdasági válság mennyire fog hatni a következő fél évben az Ön cége üzleti helyzetére?”.

A cégvezetők 45%-a gondolta úgy, hogy jelentős, vagy minden másnál jelentősebb hatással lesz ez a cég helyzetére, ami 8 százalékponttal magasabb arány, három hónappal korábban. Az összes válasz megoszlását figyelembe véve a válság várható hatásait most sokkal komolyabbnak gondolják a cégek mint októberben (lásd a 6.1. ábrát). A legnagyobb mértékben az építőipari és a kisebb cégek vezetői lettek sokkal borúlátóbbak az elmúlt három hónapban.

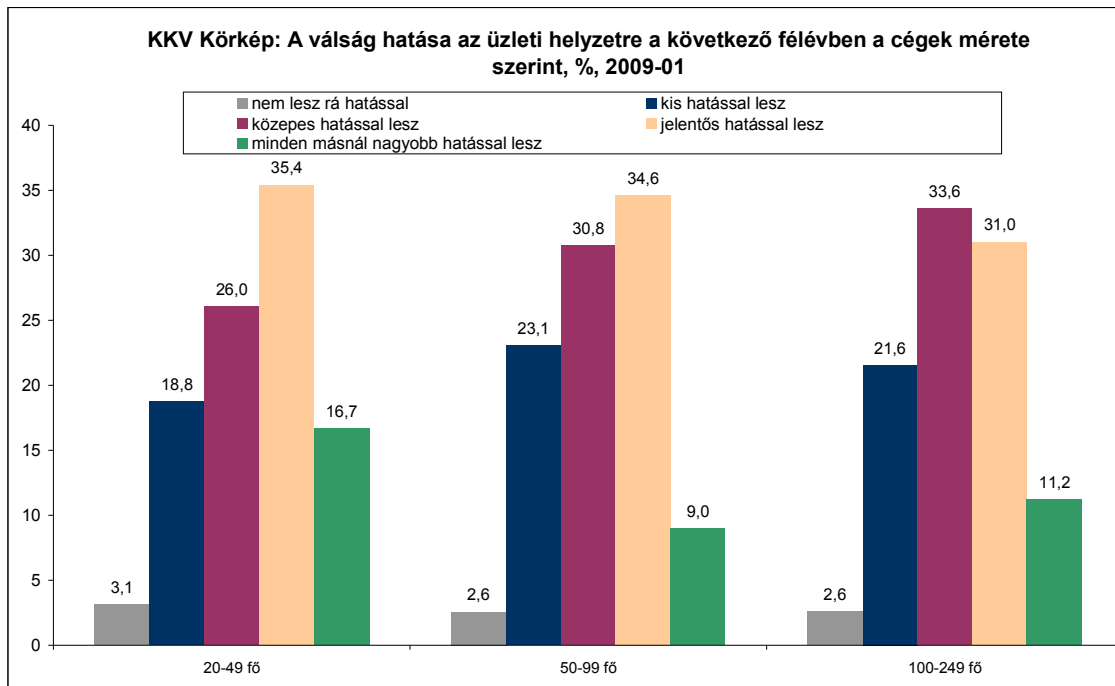
Az építőiparban és a kereskedelemben fordul elő a leggyakrabban (16,3%) az a vélemény, hogy a gazdasági válság minden másnál nagyobb hatással lesz a cégek üzleti helyzetére. A vállalatvezetők kis hányada (0-4%-a) véli úgy, hogy a válság nem lesz hatással üzletmenetére.

6.1. ábra: A válság hatása az üzleti helyzetre a következő félévben, 2008 október - 2009 január

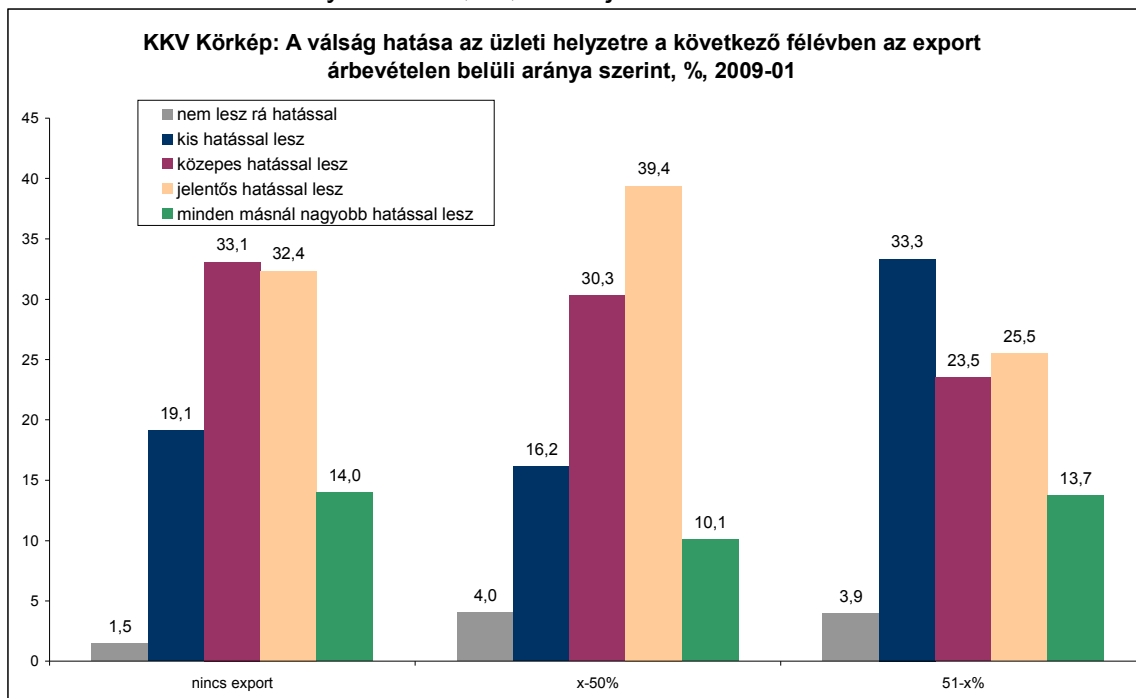
A cégek méretét tekintve a legkisebb, 20-49 fős vállalatok vezetői között a leggyakoribb az a vélemény, hogy a válság jelentős (35,4%), illetve minden másnál nagyobb (16,7%) hatással lesz üzletmenetükre. Ugyanakkor az a vélemény is ebben a csoportban a leggyakoribb (3,1%), ami szerint a válság egyáltalán nem lesz hatással a cégre. A 6.2. ábrán emellett az is látható, hogy a cégméret növekedésével csökken azon vállalatok aránya, amelyek vezetői úgy látják, hogy a válság jelentős hatással lesz üzletmenetükre.

6.2. ábra: A válság hatása az üzleti helyzetre a következő félévben a cégek mérete szerint, %, 2009 január

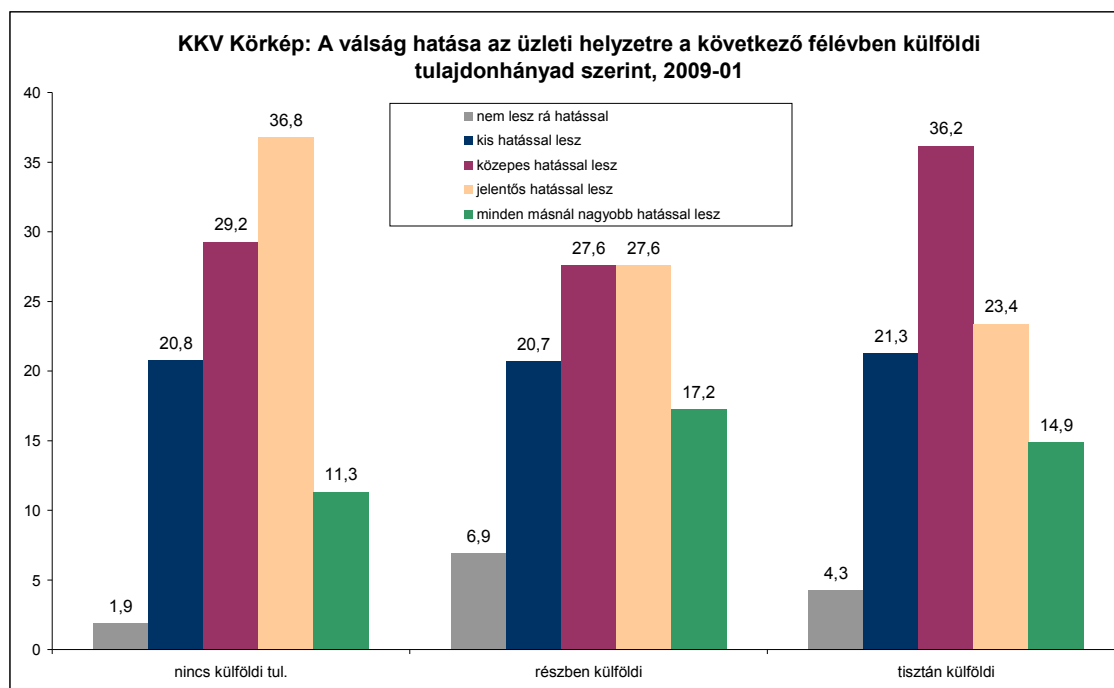
A 6.3. ábrán látható, hogy a teljes mértékben a hazai piacra termelő, illetve az exportorientált vállalatok vezetőinek körében a leggyakoribb (kb. 14%) az a vélekedés, mely szerint a válság minden másnál nagyobb hatással lesz üzleti helyzetükre. A részben exportáló vállalatok esetében pedig azon vezetők aránya kiemelkedő (39%), akik szerint a válság jelentős hatást gyakorol cégükre.

6.3. ábra: A válság hatása az üzleti helyzetre a következő félévben az export árbevételen belüli aránya szerint, %, 2009 január

A külföldi tulajdonhányad szerinti bontásból az derül ki, hogy a részben külföldi tulajdonú vállalatok esetében a leggyakoribb (17,2%), hogy vezetőik attól tartanak, a válság minden másnál erősebb hatással lesz a cégre. Ugyanakkor az a vélemény is relatíve gyakori (6,9%) körökben, mely szerint a válság egyáltalán nem lesz hatással az üzletmenetre. A tisztán hazai tulajdonban levő vállalkozások körében a legmagasabb (36,8%) azon vállalatok aránya, melyek vezetői úgy vélik, a gazdasági válság jelentős hatást gyakorol vállalkozásukra (lásd a 6.4. ábrát).

6.4. ábra: A válság hatása az üzleti helyzetre a következő félévben külföldi tulajdonhányad szerint, 2009 január

Táblázatok, ábrák

1. táblázat: A kis- és közepes cégek száma 2003-ban létszámcsoportok és gazdasági ágak szerint

	Feldolgozóipar (15-37)	Építőipar (45)	Kereskedelem (50-52)	Gazdasági szolgáltatások (70-74)	Összesen
20-49 fő	2897	1073	2008	293	6271
50-99 fő	1071	254	502	73	1900
100-249 fő	776	106	270	30	1182
Összesen	4744	1433	2780	396	9353

Forrás: KSH

2. táblázat: A cégek tervezett mintabeli száma létszámcsoportok és gazdasági ágak szerint, 2003-ban

	Feldolgozóipar (15-37)	Építőipar (45)	Kereskedelem (50-52)	Gazdasági szolgáltatások (70-74)	Összesen	Létszám – 2003 (fő)	Arányok
20-49 fő	46	15	28	13	102	265,0	0,34
50-99 fő	39	12	23	11	85	219,7	0,28
100-249 fő	50	17	31	15	113	293,8	0,38
összesen	136	44	81	39	300	778,5	1,00
GDP – 2003 (mrd Ft)	925,5	299,4	553,1	264,9	2042,9		
arányok	0,45	0,15	0,27	0,13	1,00		

Forrás: KSH

3. táblázat: A válaszadó cégek megoszlása létszámcsoportok és gazdasági ágak szerint, 2006. július – 2009. január

	Feldolgozóipar (15-37)	Építőipar -45	Kereskedelem (50-52)	Gazdasági szolgáltatások (70-74)	Összesen
2006-3					
20-49 fő	15,30%	5,00%	9,30%	4,70%	34,20%
50-99 fő	12,60%	4,00%	7,60%	3,70%	27,90%
100-249 fő	16,90%	5,60%	10,30%	5,00%	37,90%
Összesen	44,90%	14,60%	27,20%	13,30%	100,00% N=301
2006-4(*)					
20-49 fő	15,50%	4,90%	9,20%	4,30%	33,90%
50-99 fő	12,80%	4,30%	7,60%	3,60%	28,30%
100-249 fő	17,10%	5,60%	10,20%	4,90%	37,80%
Összesen	45,40%	14,80%	27,00%	12,80%	100,00% N=304
2007-1					
20-49 fő	15,00%	5,30%	9,30%	4,30%	33,90%
50-99 fő	12,60%	4,30%	7,60%	4,30%	28,90%
100-249 fő	16,90%	6,00%	10,30%	4,00%	37,20%
Összesen	44,50%	15,60%	27,20%	12,60%	100,00% N=301
2007-2					
20-49 fő	15,20%	5,00%	9,30%	4,30%	33,80%
50-99 fő	12,60%	4,00%	7,60%	3,60%	27,80%
100-249 fő	16,90%	5,60%	10,30%	5,60%	38,40%
Összesen	44,70%	14,60%	27,20%	13,60%	100,00% N=302
2007-3					
20-49 fő	15,30%	5,00%	9,30%	4,30%	34,00%
50-99 fő	12,70%	4,00%	7,70%	3,70%	28,00%
100-249 fő	17,00%	5,70%	10,30%	5,00%	38,00%
Összesen	45,00%	14,70%	27,30%	13,00%	100,00% N=300
2007-4					
20-49 fő	15,00%	5,00%	9,60%	4,00%	33,60%
50-99 fő	13,00%	4,00%	7,60%	3,70%	28,20%
100-249 fő	16,90%	6,00%	10,30%	5,00%	38,20%
Összesen	44,90%	15,00%	27,60%	12,60%	100,00% N=301
2008-1					
20-49 fő	15,40%	5,00%	9,00%	4,30%	33,80%
50-99 fő	12,70%	4,00%	7,70%	3,70%	28,10%
100-249 fő	17,10%	5,70%	10,40%	5,00%	38,10%
Összesen	45,20%	14,70%	27,10%	13,00%	100,00% N=299

	Feldolgozóipar	Építőipar	Kereskedelem	Gazdasági szolgáltatások	Összesen
2008-2					
20-49 fő	15,30%	5,00%	9,30%	4,30%	34,00%
50-99 fő	12,70%	4,00%	7,70%	3,70%	28,00%
100-249 fő	17,00%	5,70%	10,30%	5,00%	38,00%
Összesen	45,00%	14,70%	27,30%	13,00%	100,00%
					N=300
2008-3					
20-49 fő	15,30%	5,00%	9,30%	4,30%	34,00%
50-99 fő	12,70%	4,00%	7,70%	3,70%	28,00%
100-249 fő	17,00%	5,70%	10,30%	5,00%	38,00%
Összesen	45,00%	14,70%	27,30%	13,00%	100,00%
					N=300
2008-4					
20-49 fő	15,30%	5,00%	9,30%	4,30%	34,00%
50-99 fő	12,70%	4,00%	7,70%	3,70%	28,00%
100-249 fő	17,00%	5,70%	10,30%	5,00%	38,00%
Összesen	45,00%	14,70%	27,30%	13,00%	100,00%
					N=300
2009-1					
20-49 fő	15,30%	5,00%	9,30%	4,60%	34,00%
50-99 fő	12,00%	4,00%	7,60%	3,00%	27,00%
100-249 fő	17,60%	5,30%	10,30%	6,00%	39,00%
Összesen	44,90%	14,30%	27,20%	13,60%	100,00%
					N=301

*: *Súlyozott adatok*

4. táblázat: A megkérdezett KKV-k megoszlása a külföldi tulajdon aránya szerint
 2005.01 – 2009.01

	00 nincs külföldi tul.	50 részben külföldi	1,00 tisztán külföldi tul.	Összesen
2005. január	77,30%	6,40%	16,40%	100,00%
2005. április	74,10%	7,70%	18,20%	100,00%
2005. július	77,10%	8,70%	14,20%	100,00%
2005. október	76,50%	6,40%	17,00%	100,00%
2006. január	77,30%	6,80%	15,90%	100,00%
2006. április	76,60%	7,80%	15,60%	100,00%
2006. július	77,70%	8,00%	14,30%	100,00%
2006. október (*)	72,90%	11,90%	15,20%	100,00%
2007. január	73,70%	11,30%	15,00%	100,00%
2007. április	75,70%	10,00%	14,30%	100,00%
2007. július	73,20%	8,40%	18,50%	100,00%
2007. október	76,10%	8,60%	15,30%	100,00%
2008. január	73,20%	10,40%	16,40%	100,00%
2008. április	72,30%	9,30%	18,30%	100,00%
2008. július	76,70%	7,30%	16,00%	100,00%
2008. október	72,70%	6,70%	20,50%	100,00%
2009. január	73,60%	10,40%	16,10%	100,00%

*: Súlyozott adatok

 5. táblázat: A megkérdezett KKV-k megoszlása gazdasági ágak szerint
 2005.01 – 2009.01

	1,00 feldolgozóipar	2,00 építőipar	3,00 kereskedelem	4,00 gazdasági szolgáltatás	Összesen
2005. január	45,20%	14,60%	27,20%	13,00%	100,00%
2005. április	44,70%	14,70%	27,70%	13,00%	100,00%
2005. július	44,60%	15,40%	26,90%	13,10%	100,00%
2005. október	44,40%	15,10%	27,30%	13,20%	100,00%
2006. január	44,50%	14,80%	27,40%	13,20%	100,00%
2006. április	44,20%	15,10%	27,20%	13,50%	100,00%
2006. július	44,90%	14,60%	27,20%	13,30%	100,00%
2006. október (*)	45,40%	14,80%	27,00%	12,80%	100,00%
2007. január	44,50%	15,60%	27,20%	12,60%	100,00%
2007. április	44,70%	14,60%	27,20%	13,60%	100,00%
2007. július	45,00%	14,70%	27,30%	13,00%	100,00%
2007. október	44,90%	15,00%	27,60%	12,60%	100,00%
2008. január	45,20%	14,70%	27,10%	13,00%	100,00%
2008. április	45,00%	14,70%	27,30%	13,00%	100,00%
2008. július	45,00%	14,70%	27,30%	13,00%	100,00%
2008. október	45,00%	14,70%	27,30%	13,00%	100,00%
2009. január	44,90%	14,30%	27,20%	13,60%	100,00%

*: Súlyozott adatok

6. táblázat: A megkérdezett KKV-k megoszlása az export árbevételen belüli aránya szerint, 2005.01 – 2009.01

	00 nincs export	1,00 x – 50%	2,00 51-%	Összesen
2005. január	55,00%	32,90%	12,10%	100,00%
2005. április	56,20%	31,40%	12,40%	100,00%
2005. július	54,00%	33,10%	12,90%	100,00%
2005. október	59,50%	26,10%	14,40%	100,00%
2006. január	59,70%	25,20%	15,20%	100,00%
2006. április	55,90%	28,90%	15,10%	100,00%
2006. július	56,50%	26,40%	17,10%	100,00%
2006. október (*)	58,70%	30,30%	11,00%	100,00%
2007. január	51,90%	31,60%	16,50%	100,00%
2007. április	50,80%	29,20%	19,90%	100,00%
2007. július	52,50%	29,10%	18,40%	100,00%
2007. október	51,30%	30,00%	18,70%	100,00%
2008. január	48,20%	31,40%	20,40%	100,00%
2008. április	49,80%	34,80%	15,40%	100,00%
2008. július	51,50%	30,50%	18,00%	100,00%
2008. október	50,20%	31,90%	18,00%	100,00%
2009. január	46,80%	34,70%	18,50%	100,00%

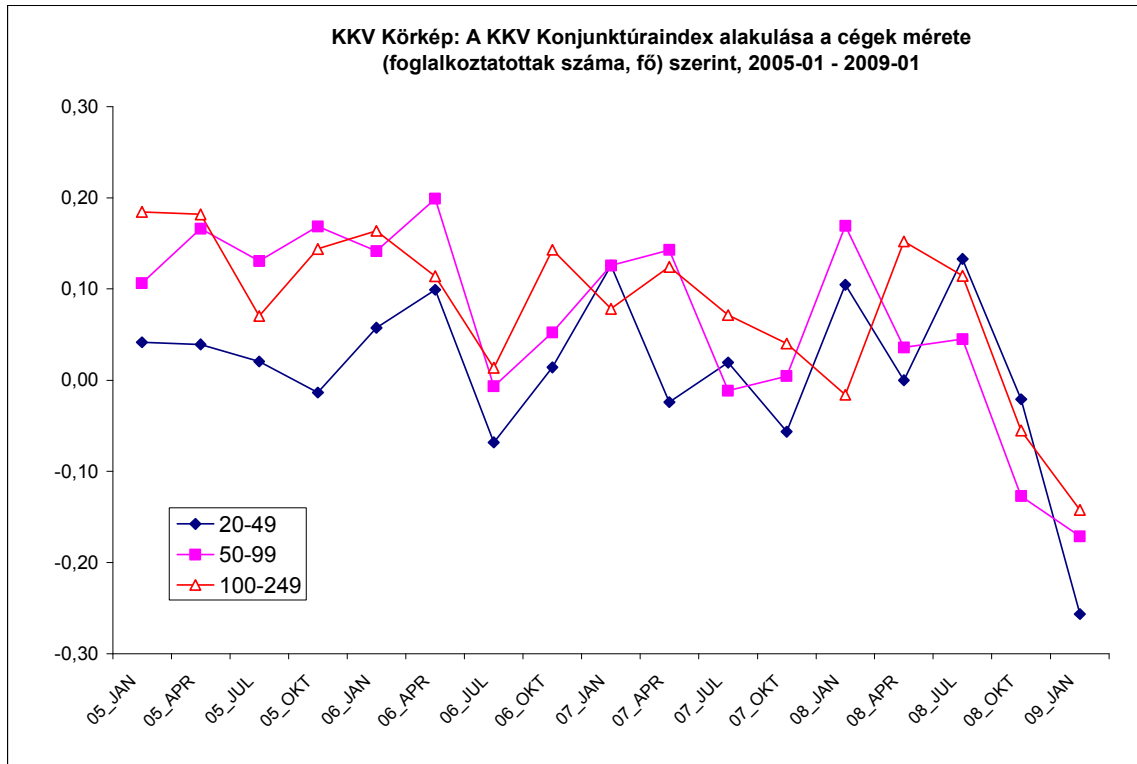
*: Súlyozott adatok

7. táblázat: A megkérdezett KKV-k megoszlása létszám kategóriák szerint 2005.01 – 2009.01

	1,00 20-49 fő	2,00 50-99 fő	3,00 100-249 fő	Összesen
2005. január	33,90%	28,20%	37,90%	100,00%
2005. április	34,30%	28,00%	37,70%	100,00%
2005. július	33,70%	28,20%	38,10%	100,00%
2005. október	34,40%	28,90%	36,70%	100,00%
2006. január	33,90%	28,40%	37,70%	100,00%
2006. április	34,00%	28,20%	37,80%	100,00%
2006. július	34,20%	27,90%	37,90%	100,00%
2006. október (*)	33,90%	28,30%	37,80%	100,00%
2007. január	33,90%	28,90%	37,20%	100,00%
2007. április	33,80%	27,80%	38,40%	100,00%
2007. július	34,00%	28,00%	38,00%	100,00%
2007. október	33,60%	28,20%	38,20%	100,00%
2008. január	33,80%	28,10%	38,10%	100,00%
2008. április	34,00%	28,00%	38,00%	100,00%
2008. július	34,00%	28,00%	38,00%	100,00%
2008. október	34,00%	28,00%	38,00%	100,00%
2009. január	34,20%	26,60%	39,20%	100,00%

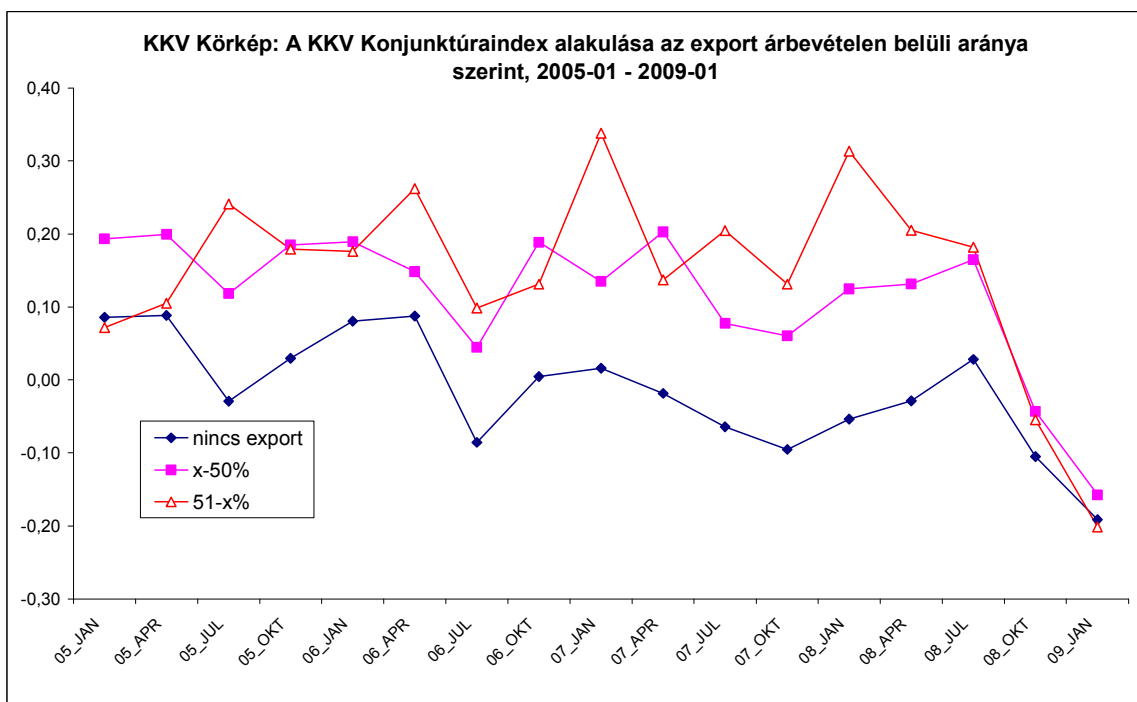
*: Súlyozott adatok

1. ábra: A KKV Konjunktúraindex alakulása a cégek nagysága szerint, 2005.01 - 2009.01

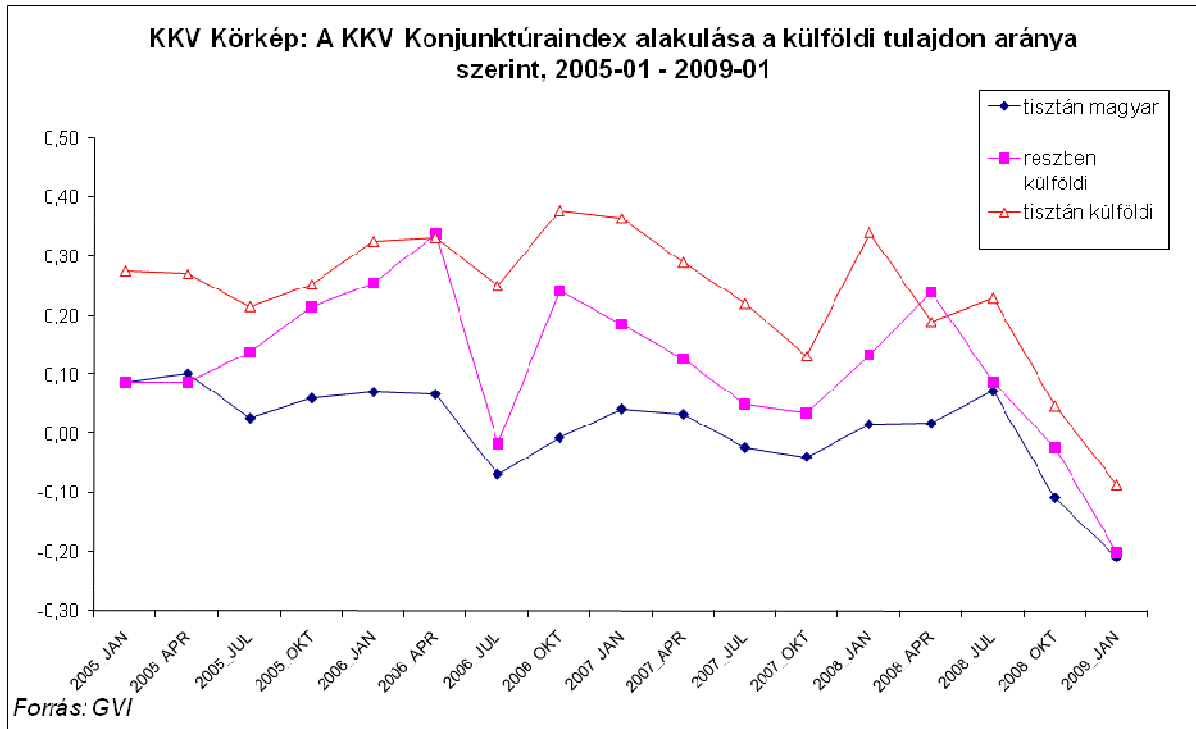
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég alacsony, $+1$ -et akkor, ha minden cég magas szintről számol be.

2. ábra: A KKV Konjunktúraindex alakulása az export árbevételen belüli aránya szerint, 2005.01 - 2009.01

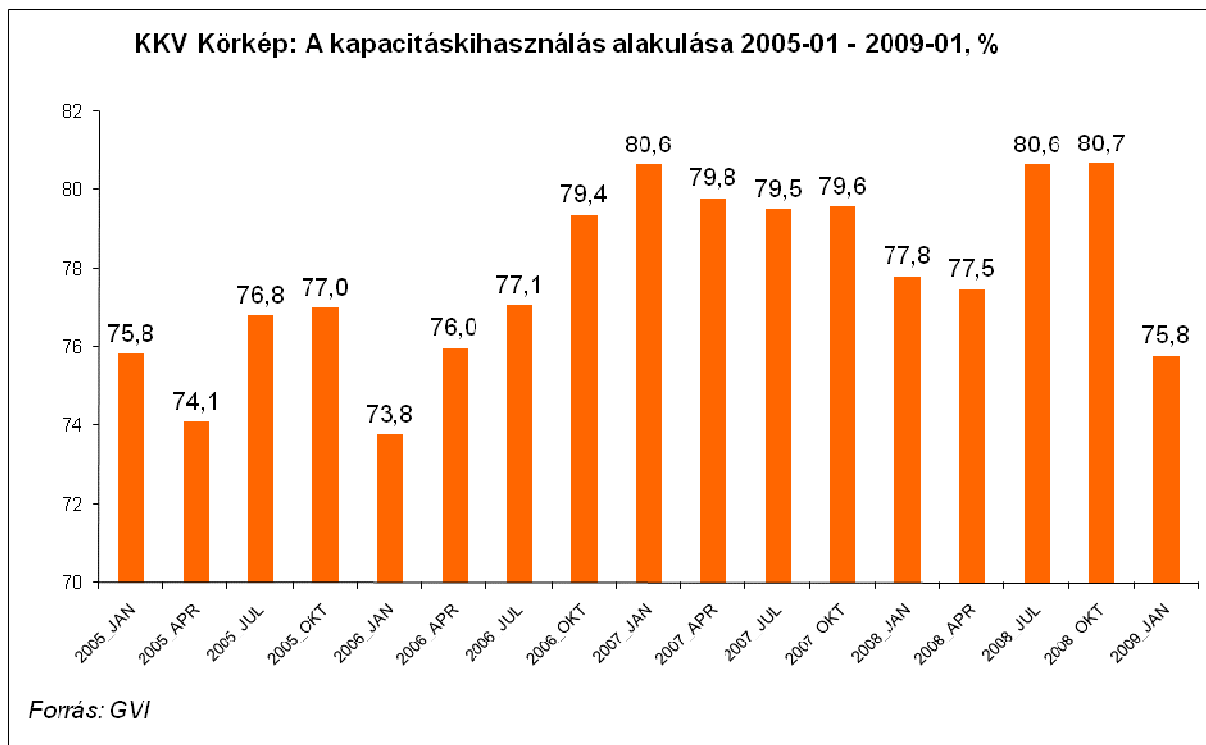
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég alacsony, $+1$ -et akkor, ha minden cég magas szintről számol be.

3. ábra: A KKV Konjunktúra Index alakulása a külföldi tulajdon aránya szerint, 2005.01 – 2009.01

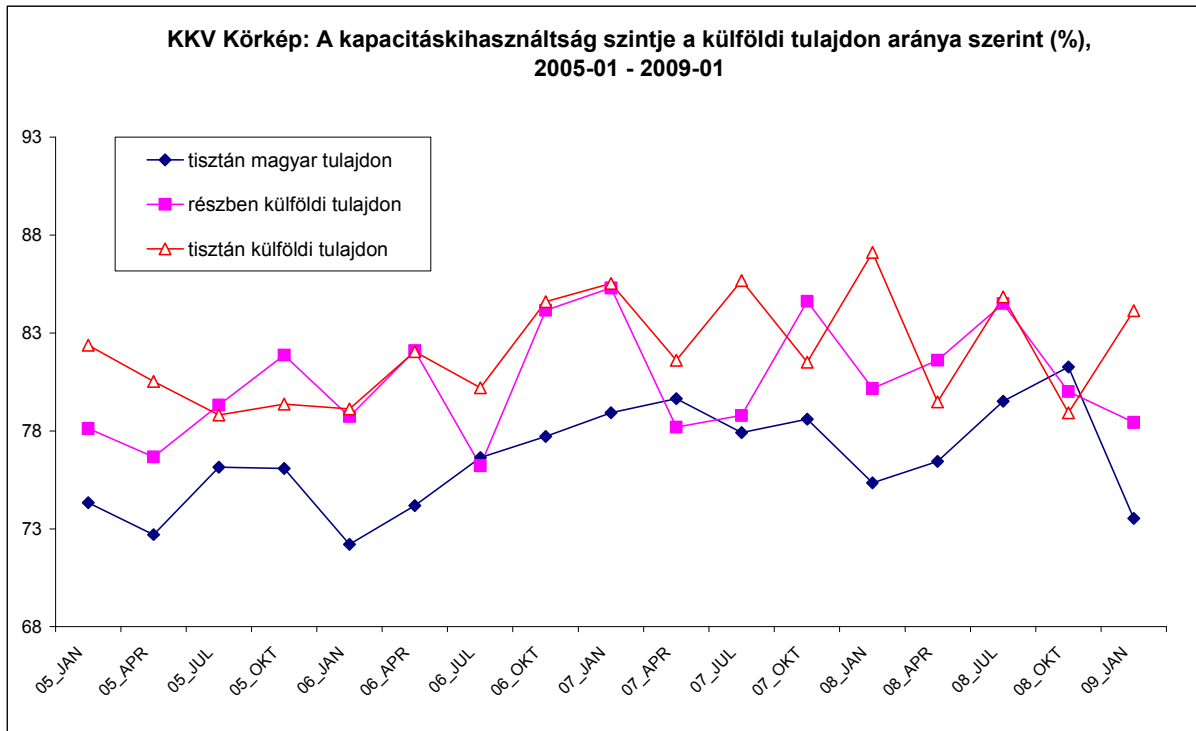

Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és +1 közötti értékeket vehetnek fel. -1-et akkor, ha minden cég alacsony, +1-et akkor, ha minden cég magas szintről számol be.

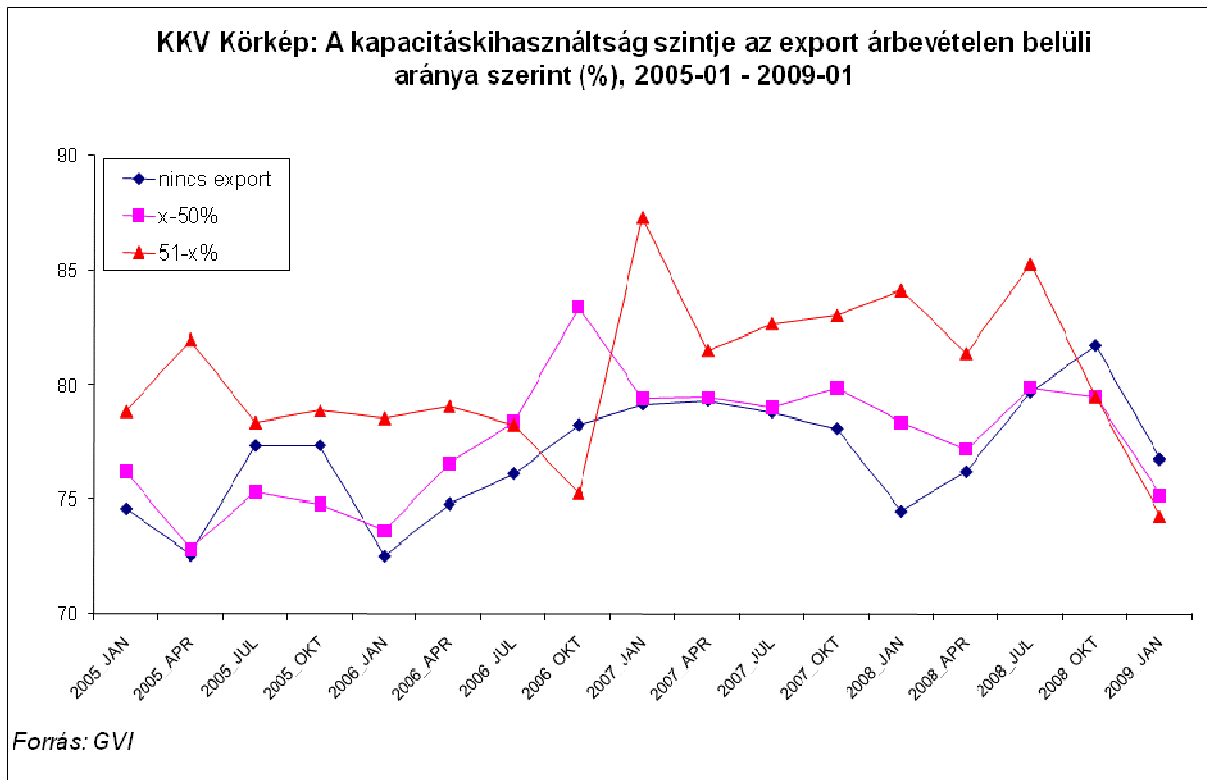
4. ábra: Az átlagos kapacitáskihasználás alakulása, 2005.01 – 2009.01

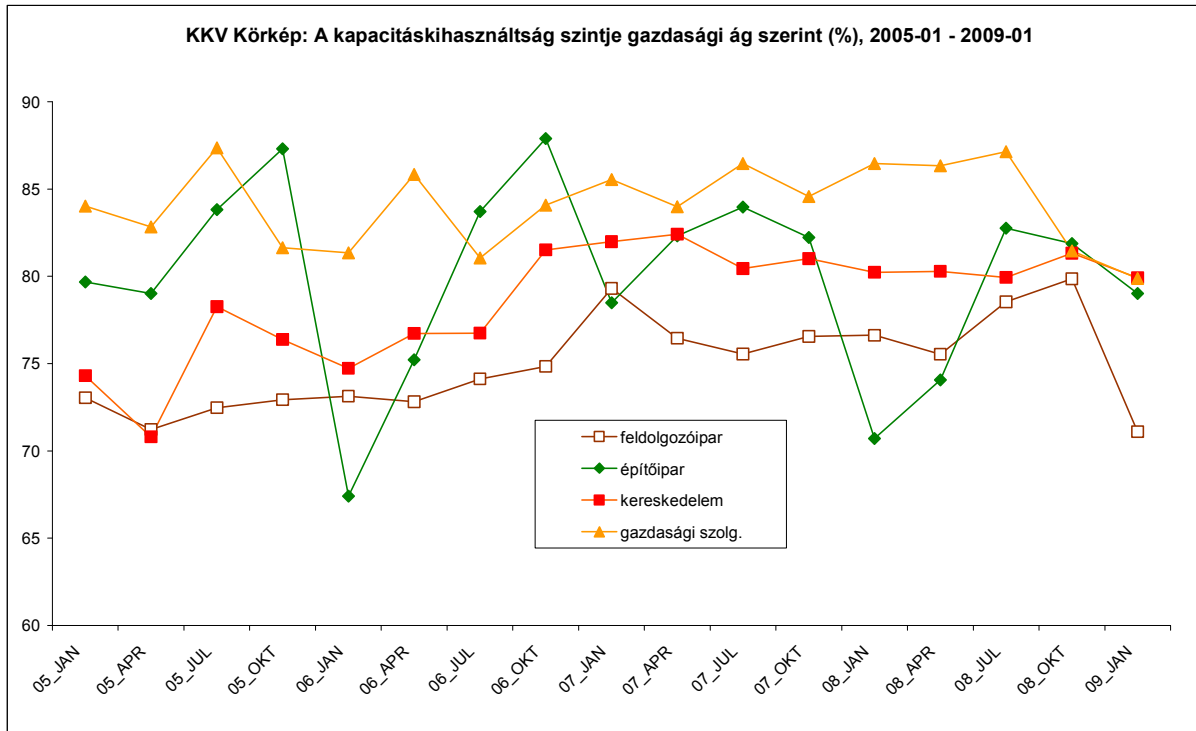
5. ábra: Az átlagos kapacitáskihasználás alakulása a külföldi tulajdon aránya szerint, 2005.01 – 2009.01

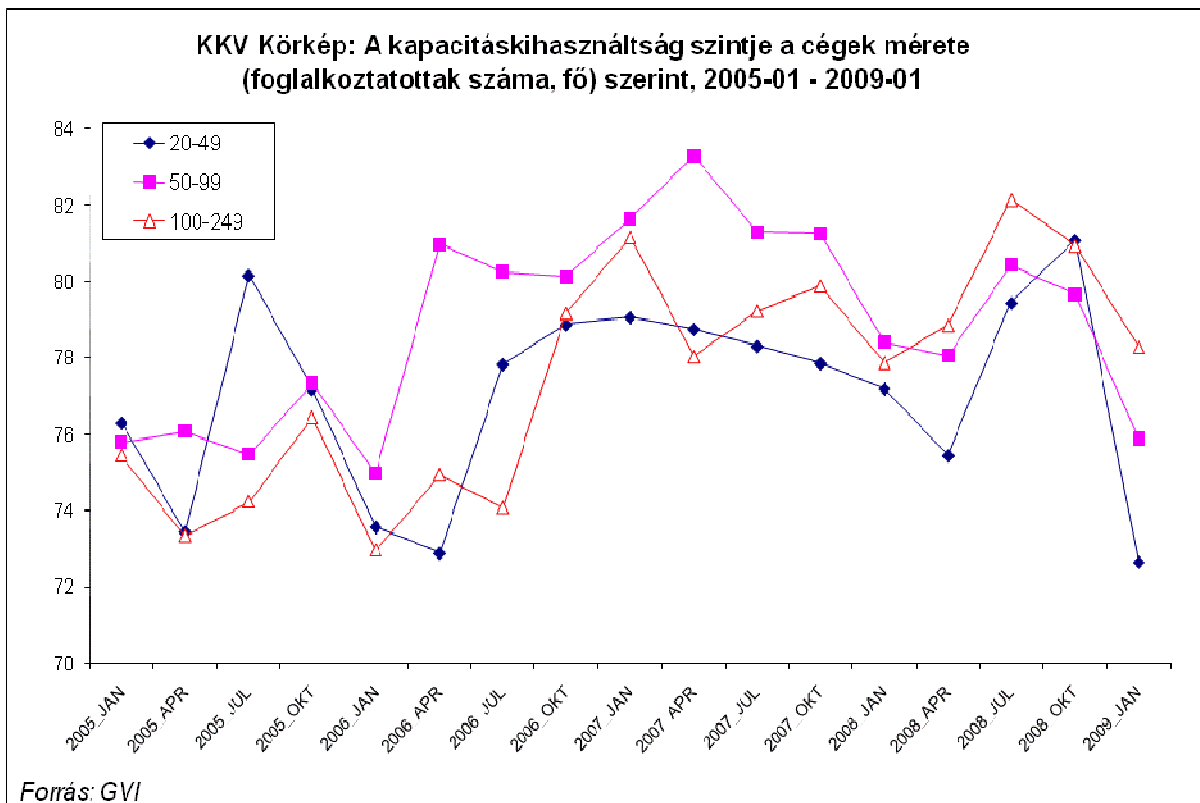
6. ábra: Az átlagos kapacitáskihasználás alakulása az export aránya szerint 2005.01 – 2009.01

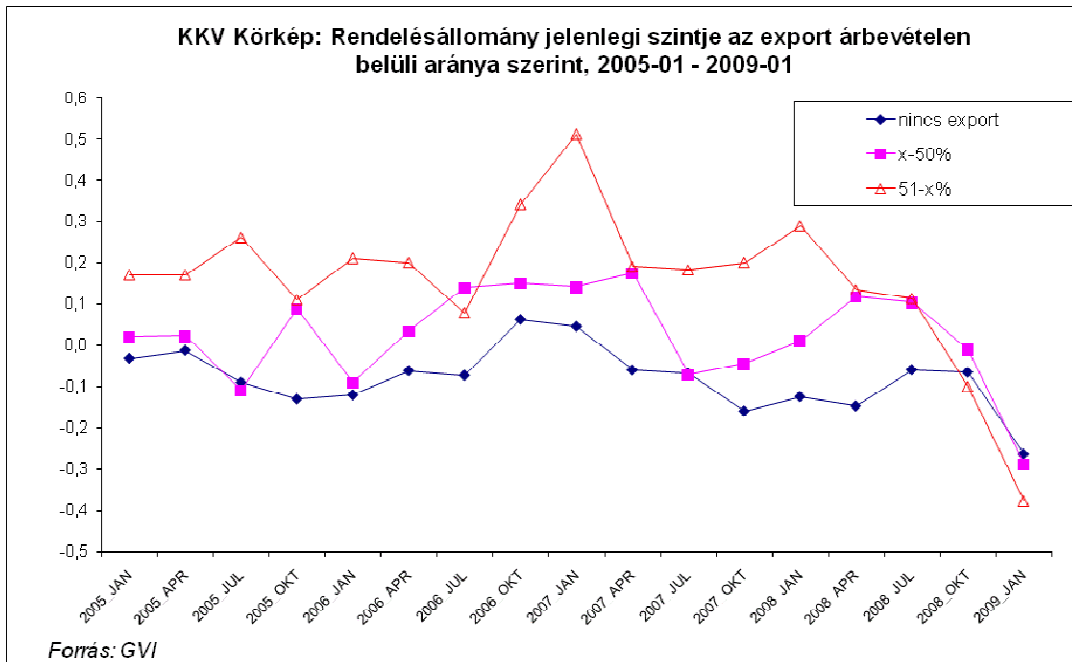
7. ábra: Az átlagos kapacitáskihasználás gazdasági ágak szerint, 2005.01 – 2009.01

8. ábra: Az átlagos kapacitáskihasználás alakulása a cégek mérete szerint 2005.01 – 2009.01

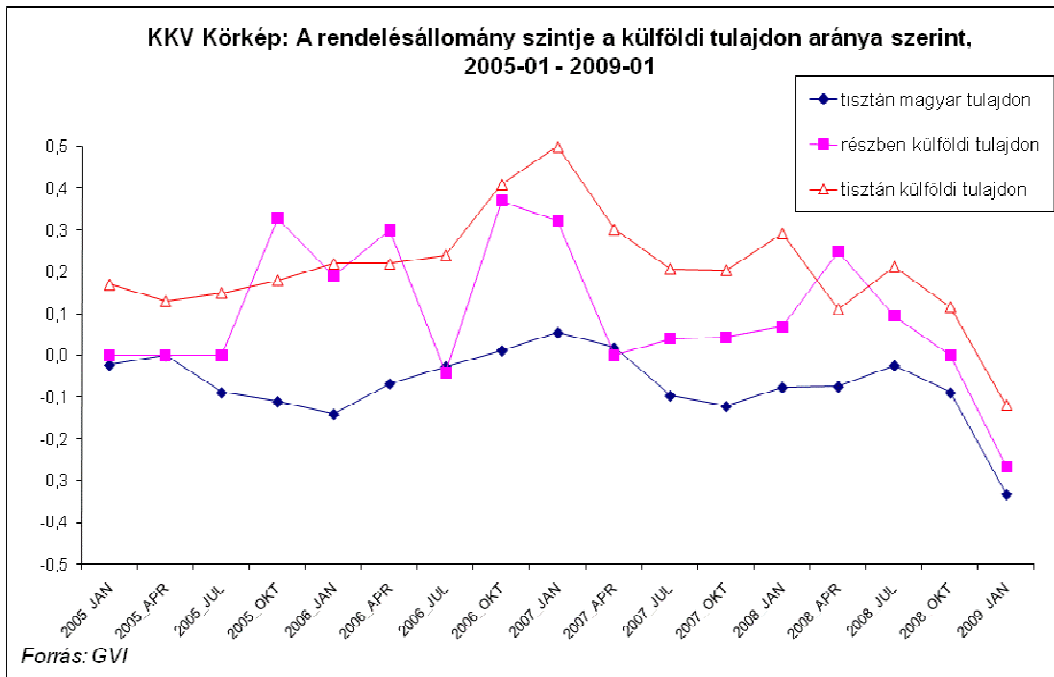

9. ábra: A rendelésállomány alakulása az export árbevételen belüli aránya szerint 2005.01 – 2009.01

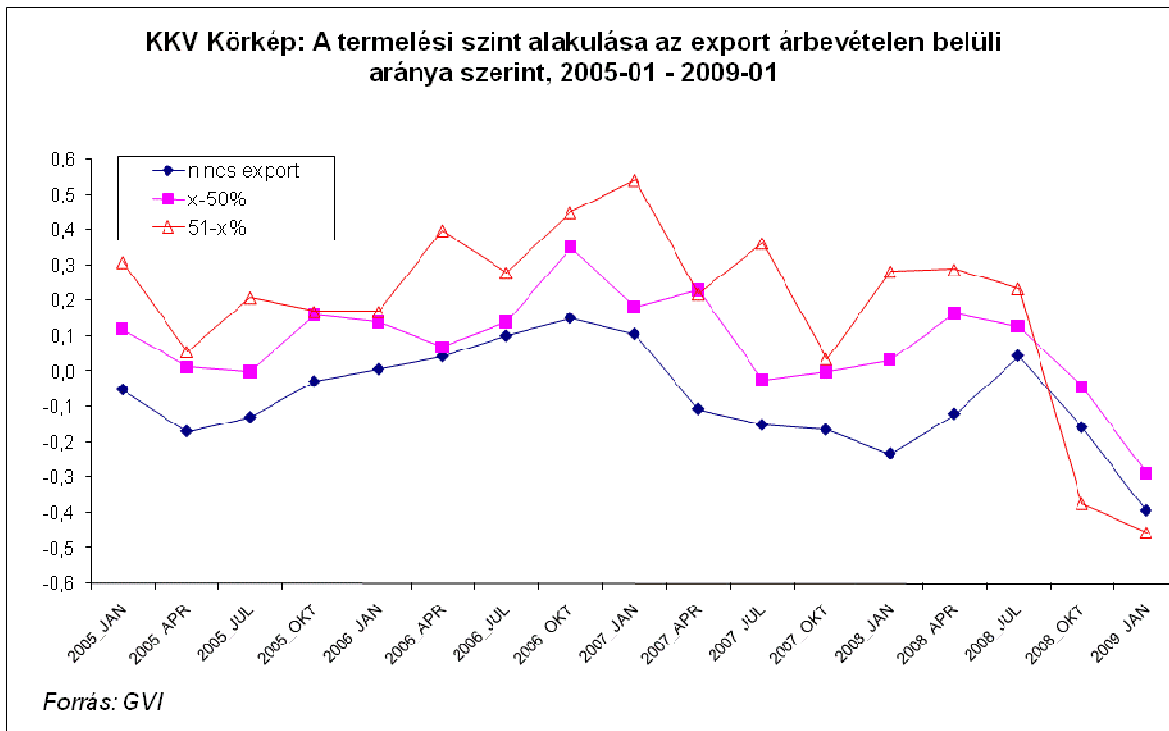
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég alacsony, $+1$ -et akkor, ha minden cég magas szintről számol be.

10. ábra: A rendelésállomány alakulása a külföldi tulajdon aránya szerint, 2005.01 – 2009.01

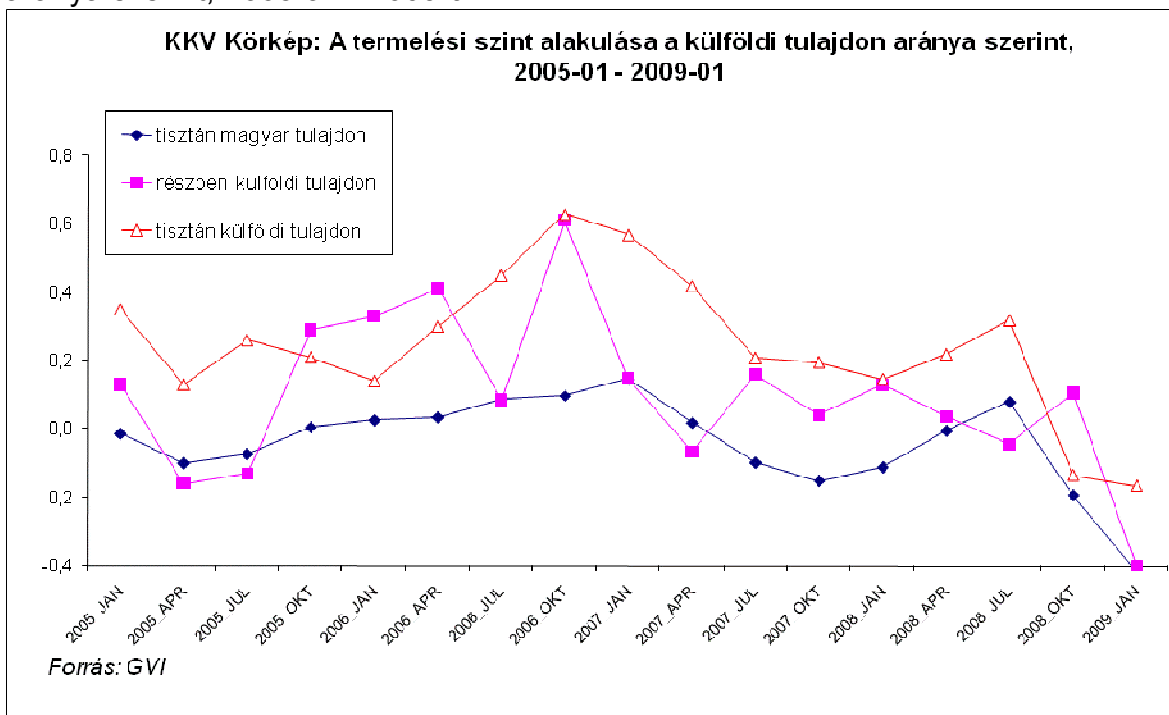
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég alacsony, $+1$ -et akkor, ha minden cég magas szintről számol be.

11. ábra: A termelési szint alakulása az elmúlt negyedévben az export részaránya szerint, 2005.01 – 2009.01

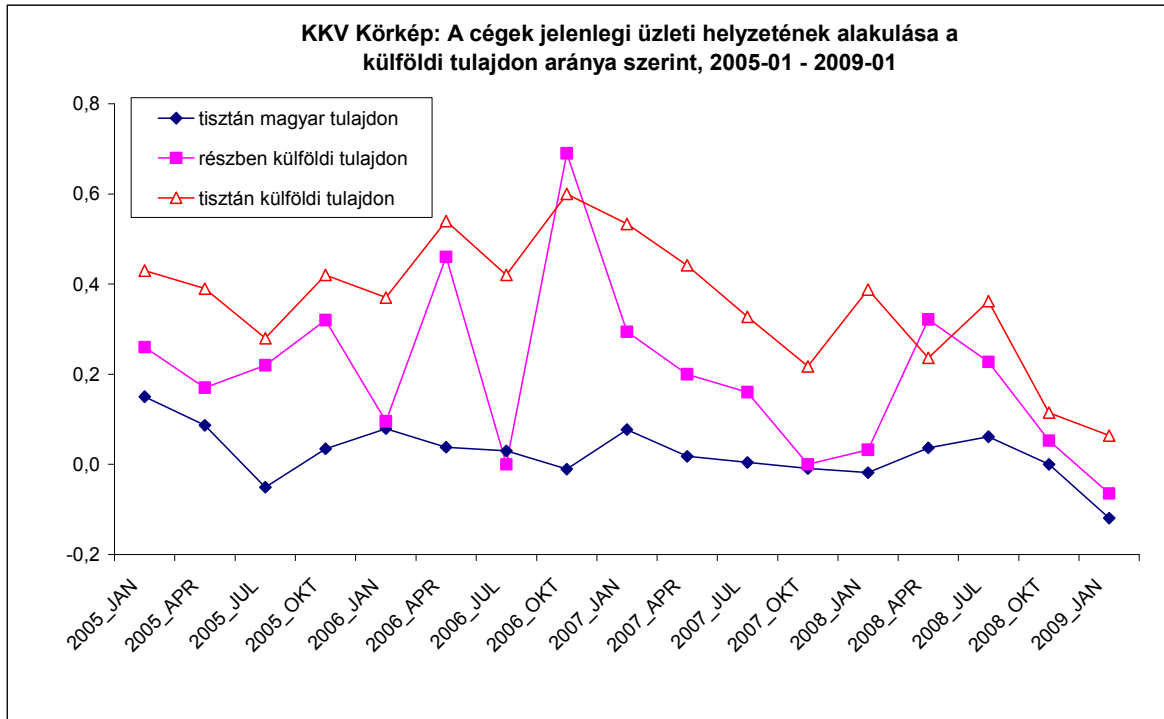
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég alacsony, $+1$ -et akkor, ha minden cég magas szintről számol be.

12. ábra: A termelési szint alakulása az elmúlt negyedévben a külföldi tulajdon aránya szerint, 2005.01 - 2009.01

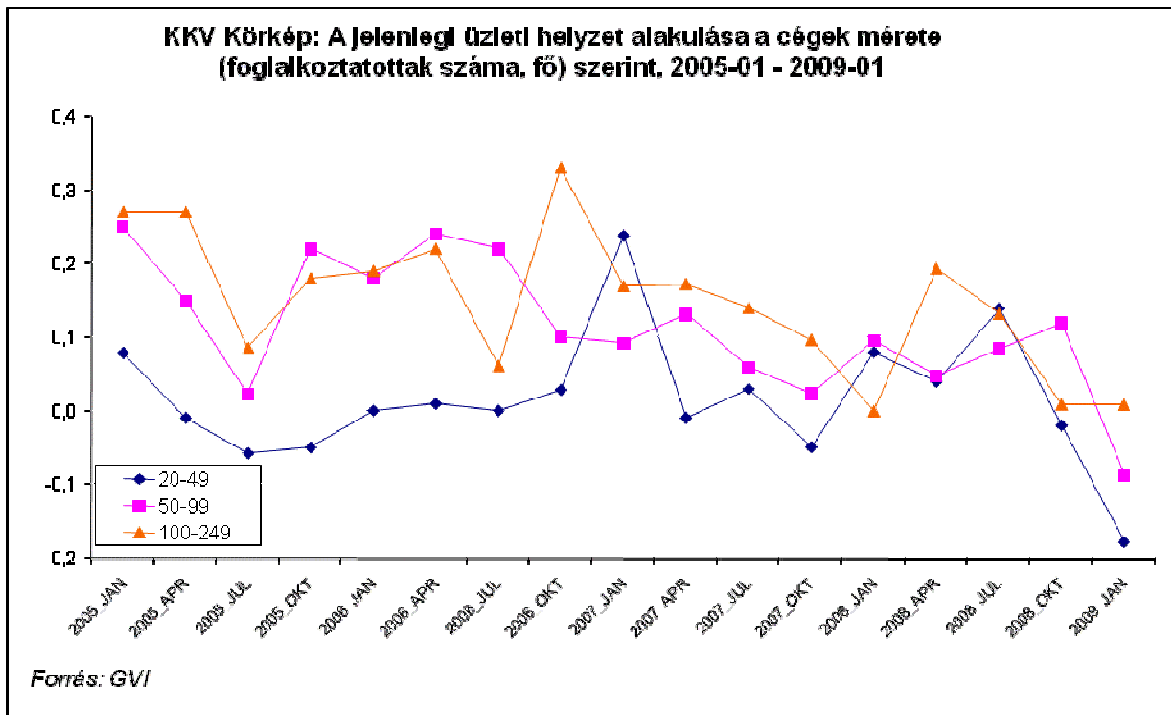
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég 'alacsony', $+1$ -et akkor, ha minden cég 'magas' szintről számol be.

13. ábra: A jelenlegi üzleti helyzet alakulása a külföldi tulajdon aránya szerint, 2005.1 - 2009.01

Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég romlásról, $+1$ -et akkor, ha minden cég javulásról ad számot.

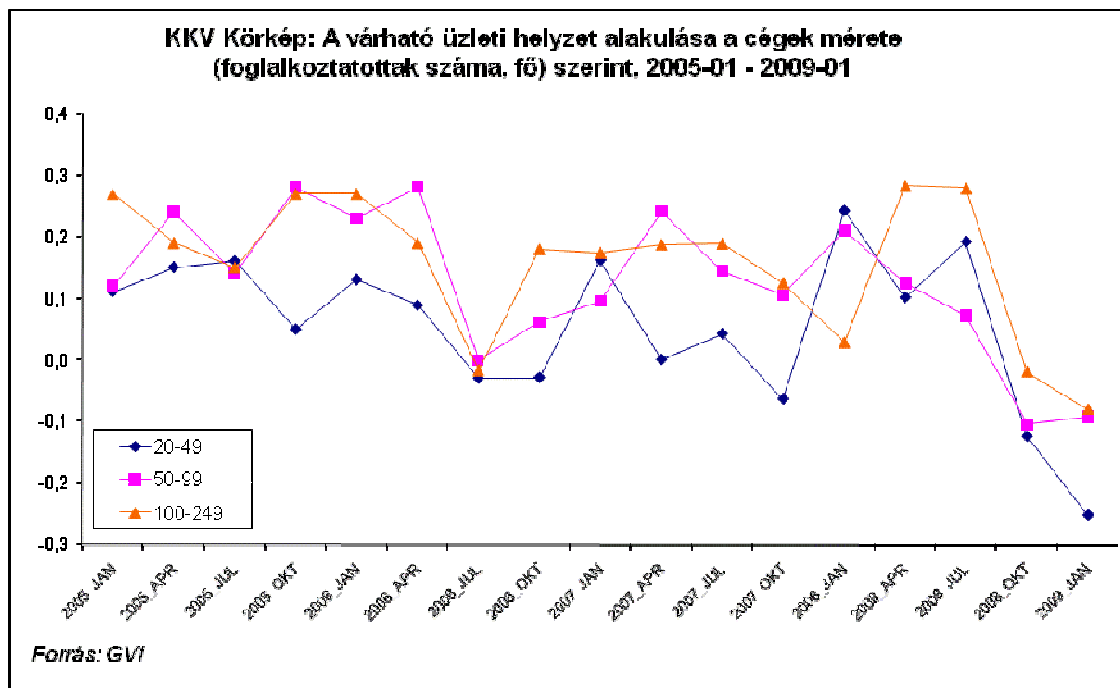
14. ábra: A jelenlegi üzleti helyzet alakulása a cég nagysága szerint 2005.01 - 2009.01

Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég romlásról, $+1$ -et akkor, ha minden cég javulásról ad számot.

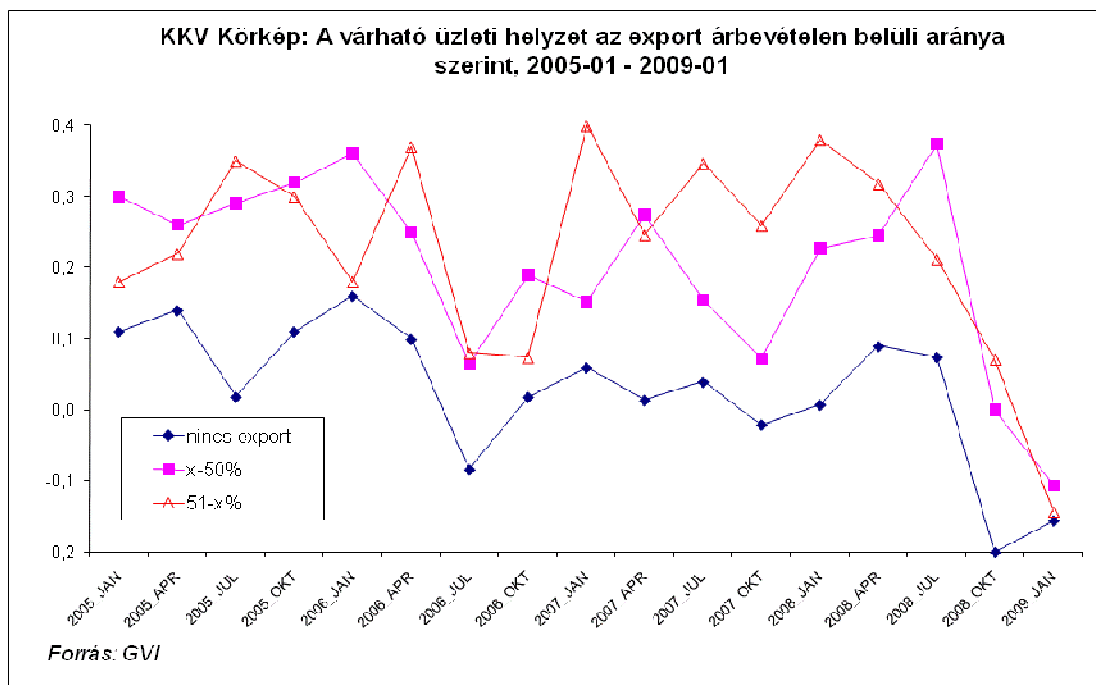

15. ábra: A várható üzleti helyzet alakulása a cégek nagysága szerint, 2005.01 - 2009.01

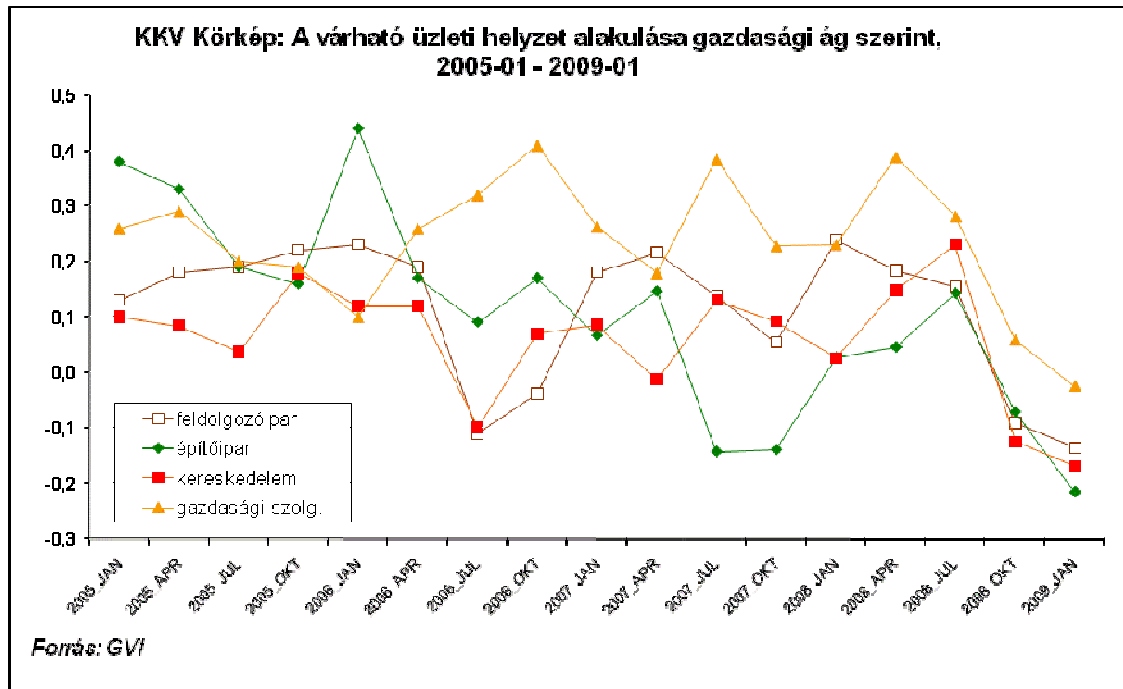
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég romlásról, $+1$ -et akkor, ha minden cég javulásról ad számot.

16. ábra: A várható üzleti helyzet alakulása az export részaránya szerint 2005.01 - 2009.01

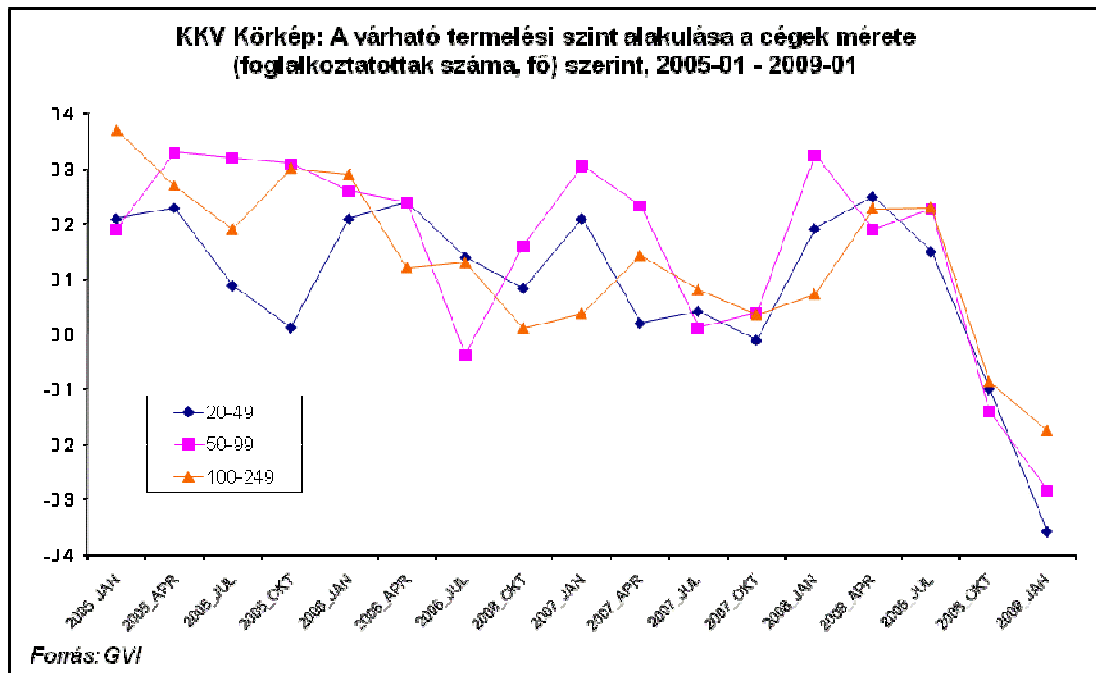
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég romlásról, $+1$ -et akkor, ha minden cég javulásról ad számot.

17. ábra: A várható üzleti helyzet alakulása gazdasági ágak szerint, 2005.01 - 2009.01

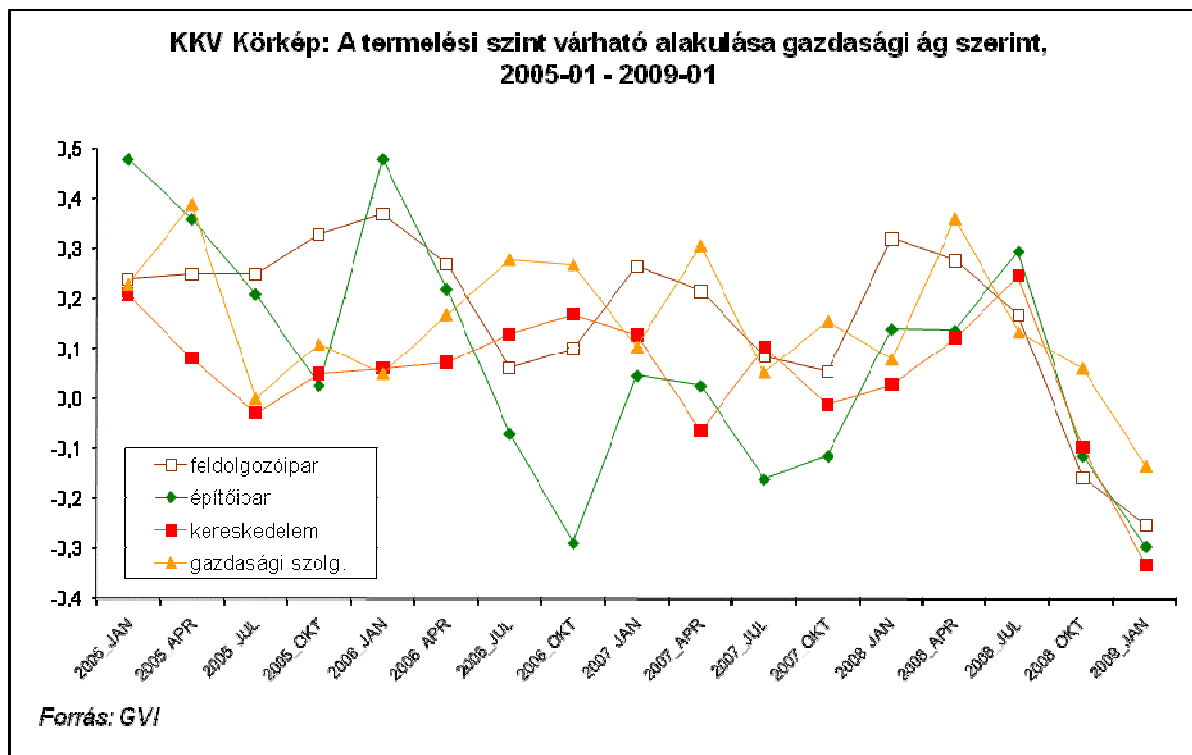
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég romlásról, $+1$ -et akkor, ha minden cég javulásról ad számot.

18. ábra: A várható termelési szint alakulása a cégek nagysága szerint, 2005.01 - 2009.01

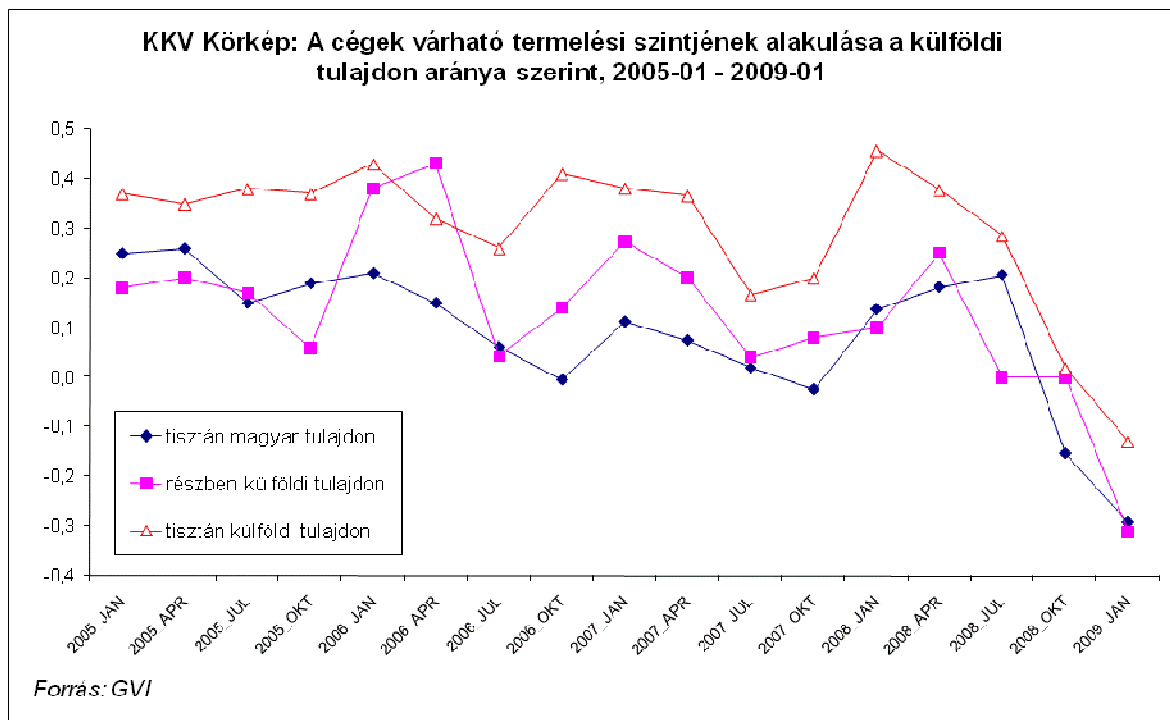
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég romlásról, $+1$ -et akkor, ha minden cég javulásról ad számot.

19. ábra: A várható termelési szint alakulása gazdasági ágak szerint, 2005.01 – 2009.01

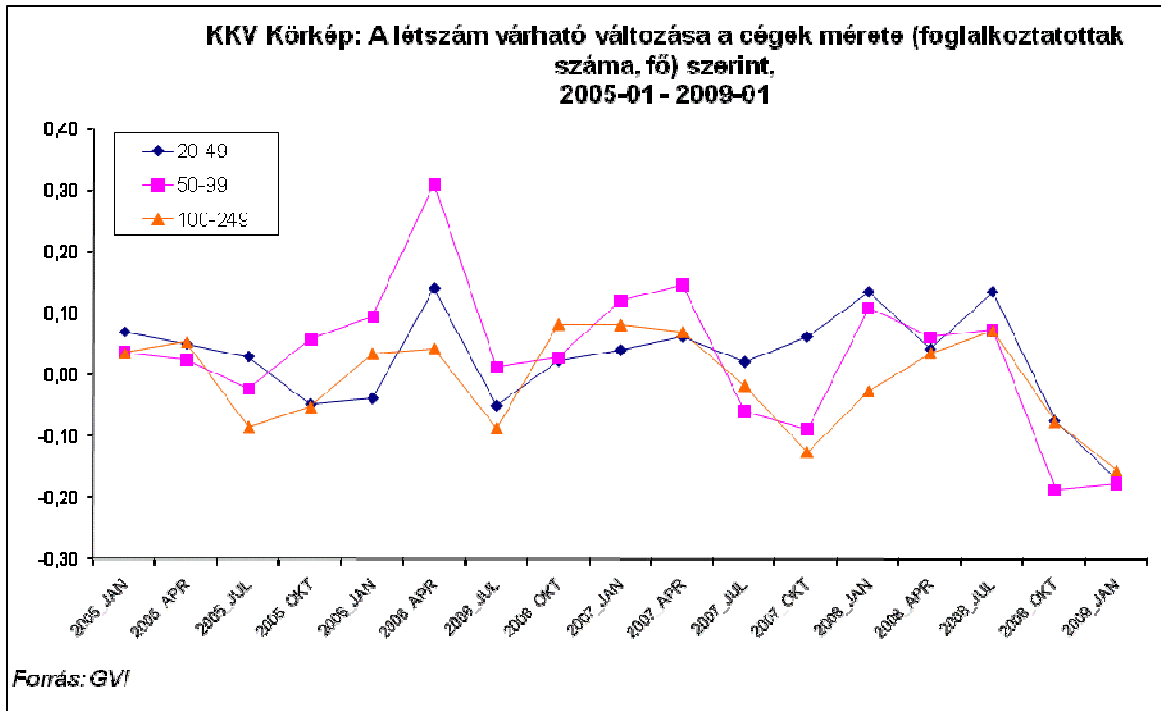
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és +1 közötti értékeket vehetnek fel. -1-et akkor, ha minden cég romlásról, +1-et akkor, ha minden cég javulásról ad számot.

20. ábra: A várható termelési szint alakulása a külföldi tulajdon aránya szerint, 2005.01 - 2009.01

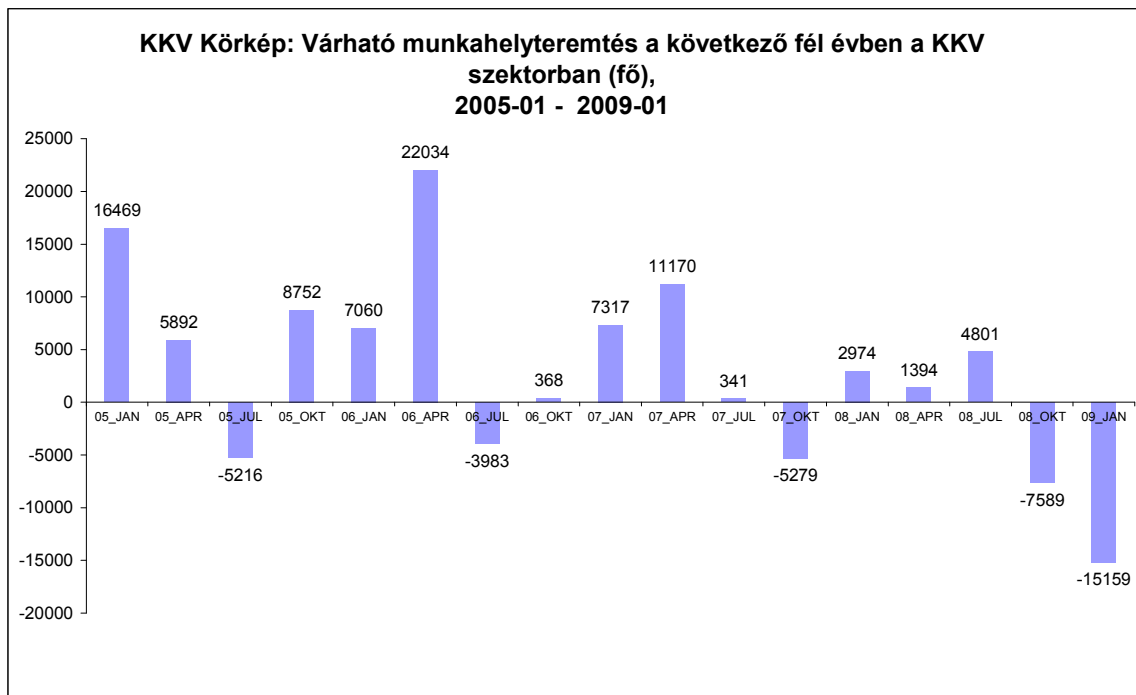
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és +1 közötti értékeket vehetnek fel. -1-et akkor, ha minden cég romlásról, +1-et akkor, ha minden cég javulásról ad számot.

21. ábra: A létszám várható változása a következő fél évben a cégek nagysága szerint, 2005.01 - 2009.01

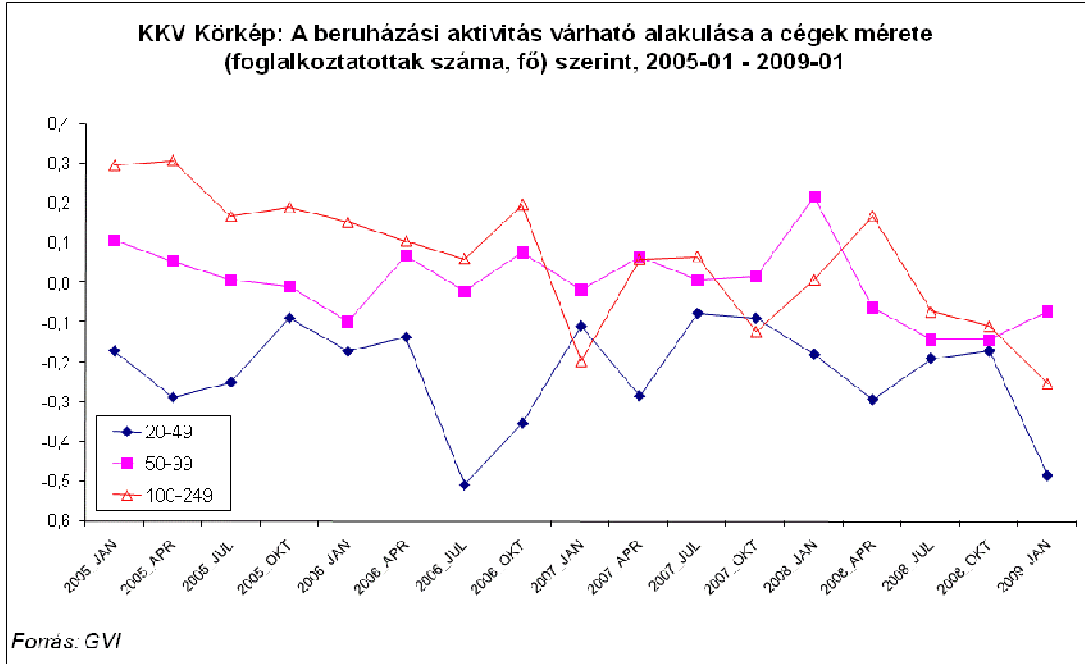

Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és +1 közötti értékeket vehetnek fel. -1-et akkor, ha minden cég csökkenésről, +1-et akkor, ha minden cég növekedésről ad számot.

22. ábra: Munkahelyteremtés (+) vagy munkahelyrombolás (-) várható rövid távú alakulása a KKV szektorban (fő), 2005.01 - 2009.01

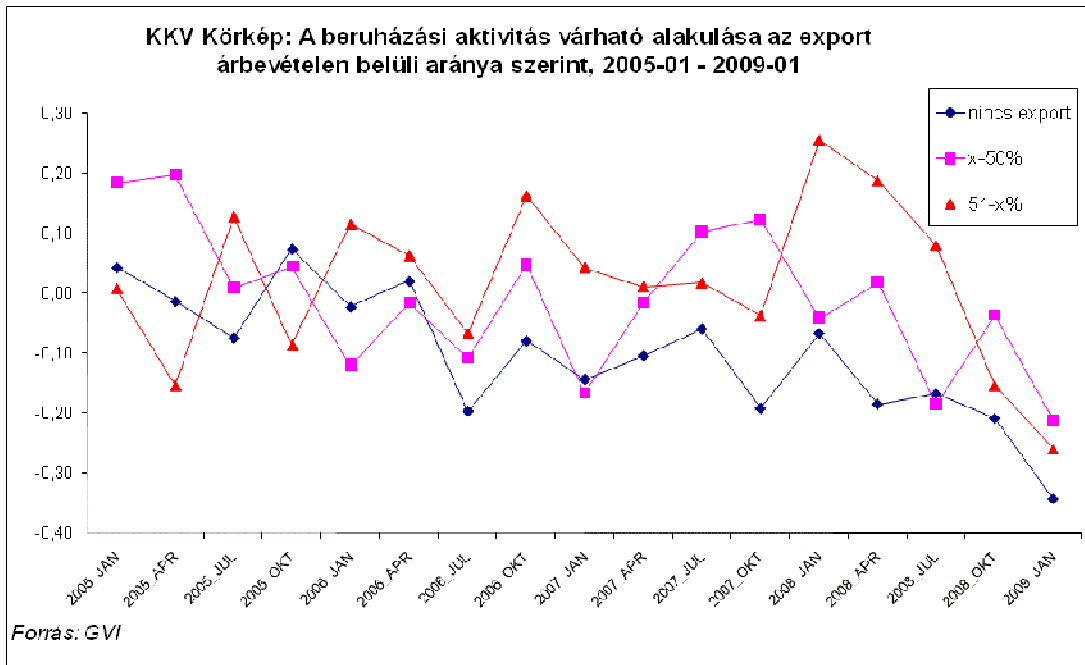

23. ábra: A beruházási aktivitás várható alakulása a következő fél évben a cégek mérete szerint, 2005.01 - 2009.01

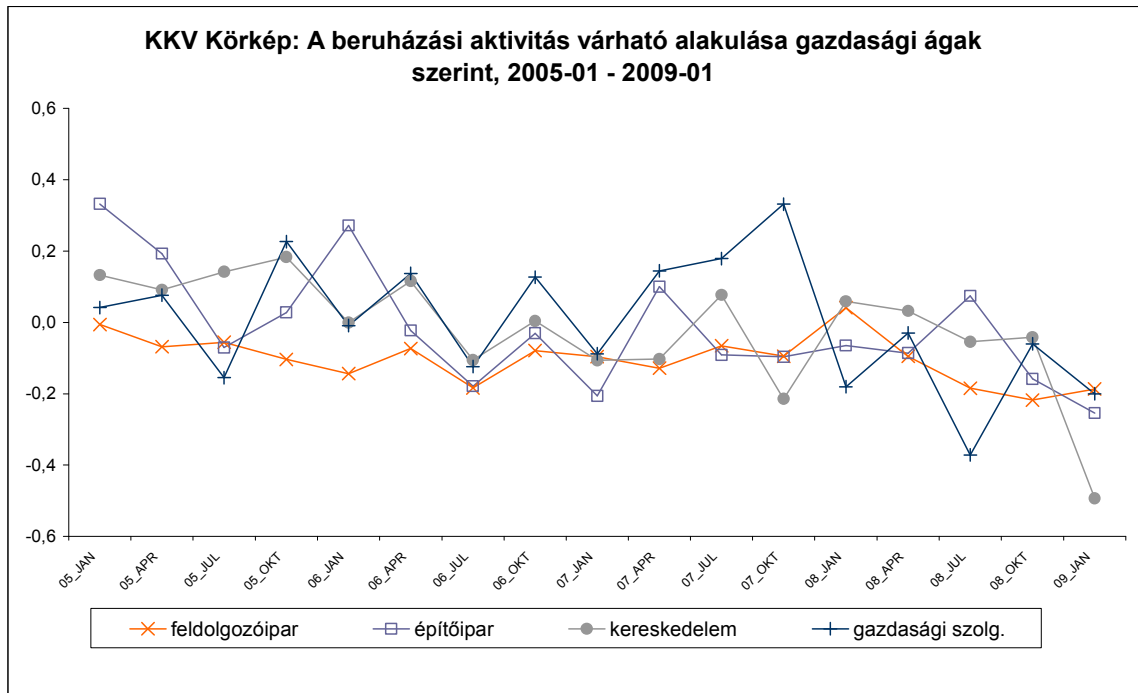
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég csökkenéssel, $+1$ -et akkor, ha minden cég növekedéssel számol.

24. ábra: A beruházási aktivitás várható változása az export árbevételen belüli aránya szerint, 2005.01 - 2009.01

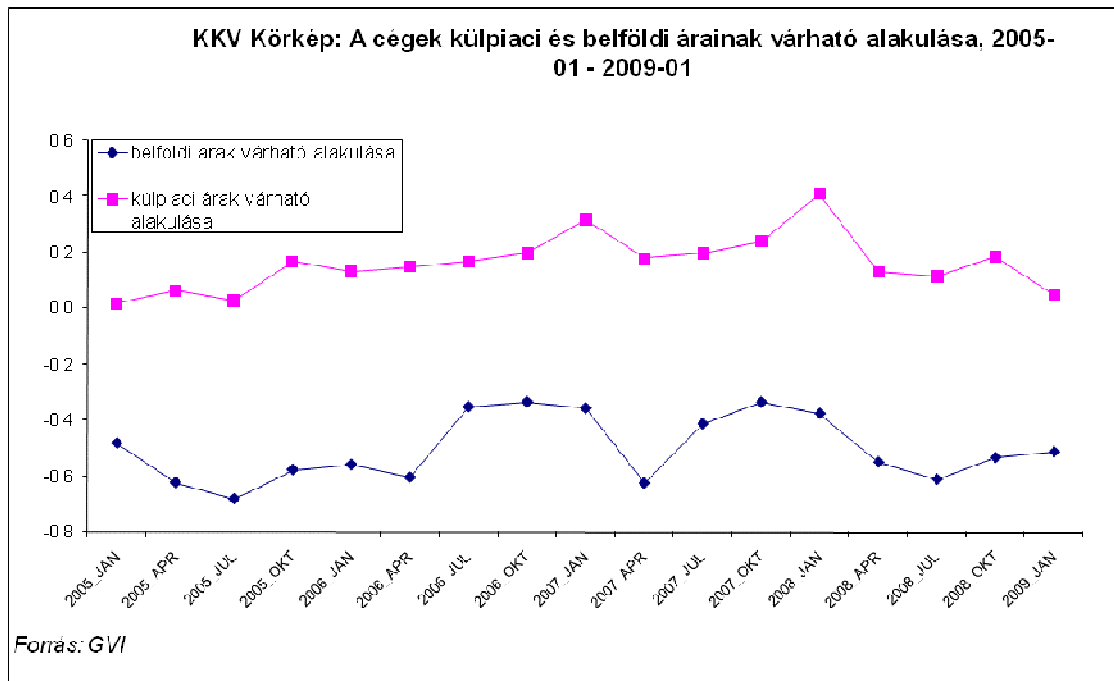
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég csökkenéssel, $+1$ -et akkor, ha minden cég növekedéssel számol.

25. ábra: A beruházási aktivitás várható alakulása a következő fél évben gazdasági ágak szerint, 2005.01 - 2009.01

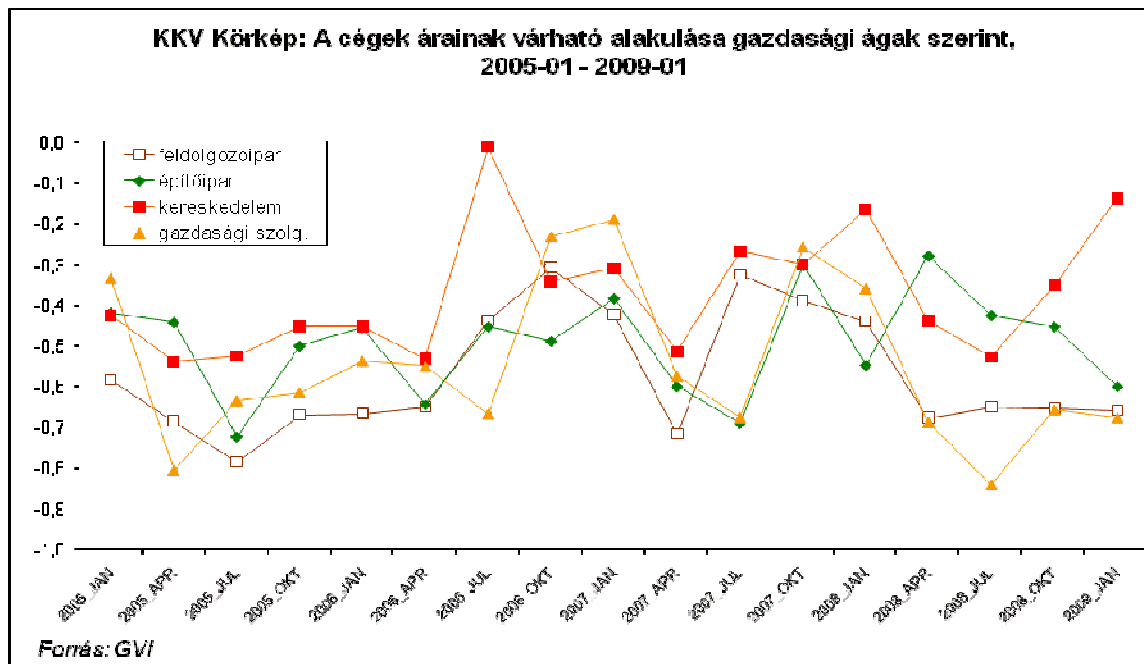
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég csökkenéssel, $+1$ -et akkor, ha minden cég növekedéssel számol.

26. ábra: KKV Körkép: A cégek árainak várható alakulása, 2005.01 - 2009.01

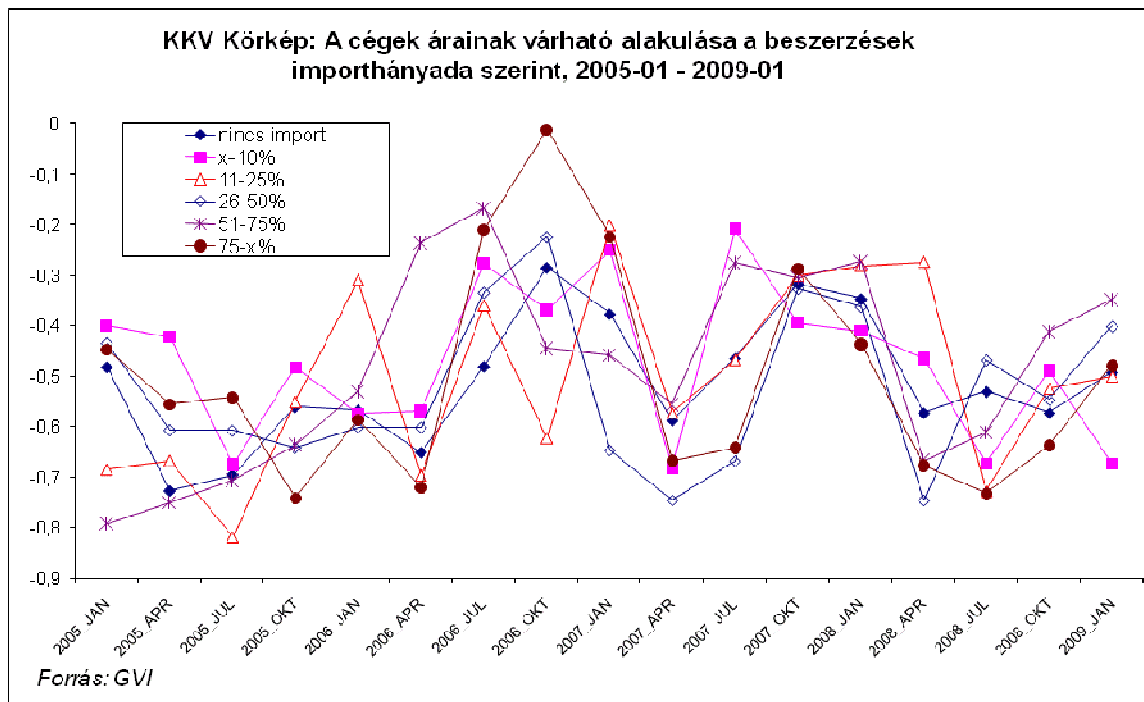
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég az inflációnál kisebb mértékben emeli, vagy nem változtatja, vagy csökkenti árait, $+1$ -et akkor, ha minden cég az inflációt meghaladó ütemben tervezi növelni árait, és 0 -át akkor, ha várhatóan minden cég az inflációval megegyező ütemben növeli az árait.

27. ábra: KKV Körkép: A cégek belföldi értékesítési árainak alakulása a gazdasági ágak szerint, 2005.01 - 2009.01

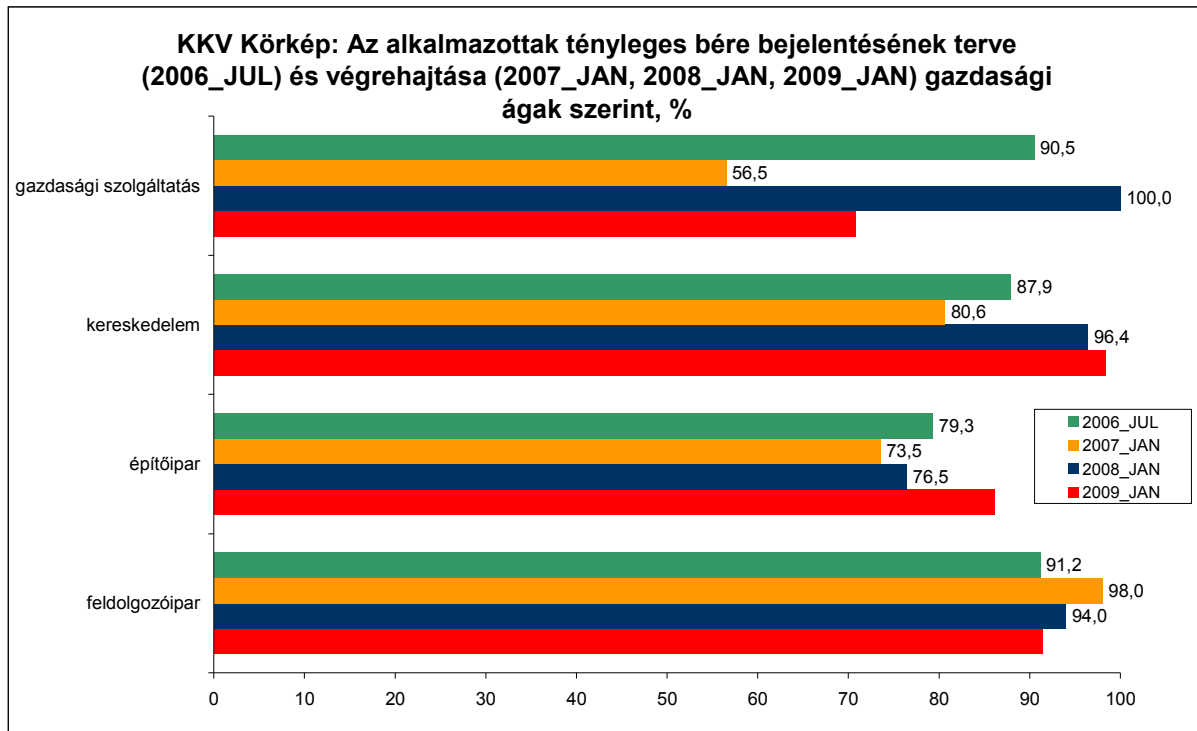
Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég az inflációnál kisebb mértékben emeli, vagy nem változtatja, vagy csökkenti árait, $+1$ -et akkor, ha minden cég az inflációt meghaladó ütemben tervezi növelni árait, és 0 -át akkor, ha várhatóan minden cég az inflációval megegyező ütemben növeli az árait.

28. ábra: KKV Körkép: A cégek belföldi értékesítési árainak alakulása a cég beszerzéseinek importhányada szerint, 2005.01 - 2009.01

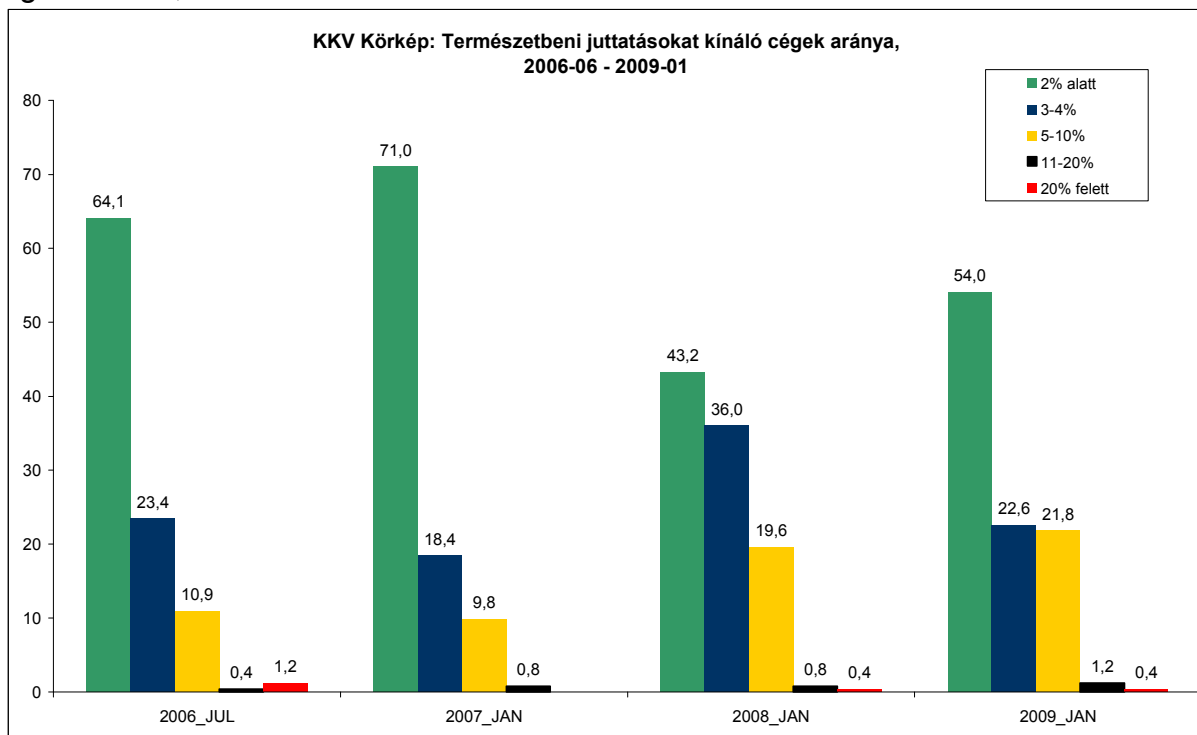

Megjegyzés: az ábra y tengelyén az értékek -1 és $+1$ közötti értékeket vehetnek fel. -1 -et akkor, ha minden cég az inflációnál kisebb mértékben emeli, vagy nem változtatja, vagy csökkenti árait, $+1$ -et akkor, ha minden cég az inflációt meghaladó ütemben tervezi növelni árait, és 0 -át akkor, ha várhatóan minden cég az inflációval megegyező ütemben növeli az árait.

29. ábra: KKV Körkép: Az alkalmazottak tényleges bére bejelentésének terve és végrehajtása gazdasági ágak szerint, 2006.06 - 2009.01

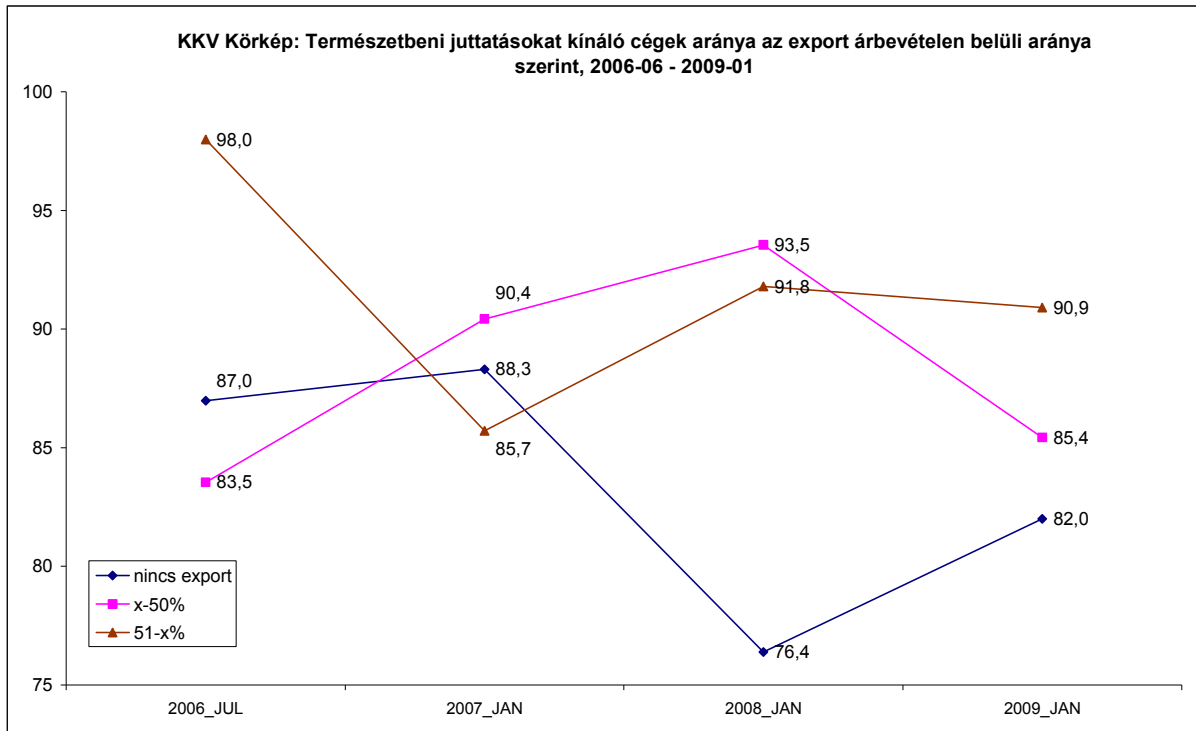

30. ábra: KKV Körkép: Természetbeni juttatásokat kínáló cégek aránya gazdasági ágak szerint, 2006.06 - 2009.01.

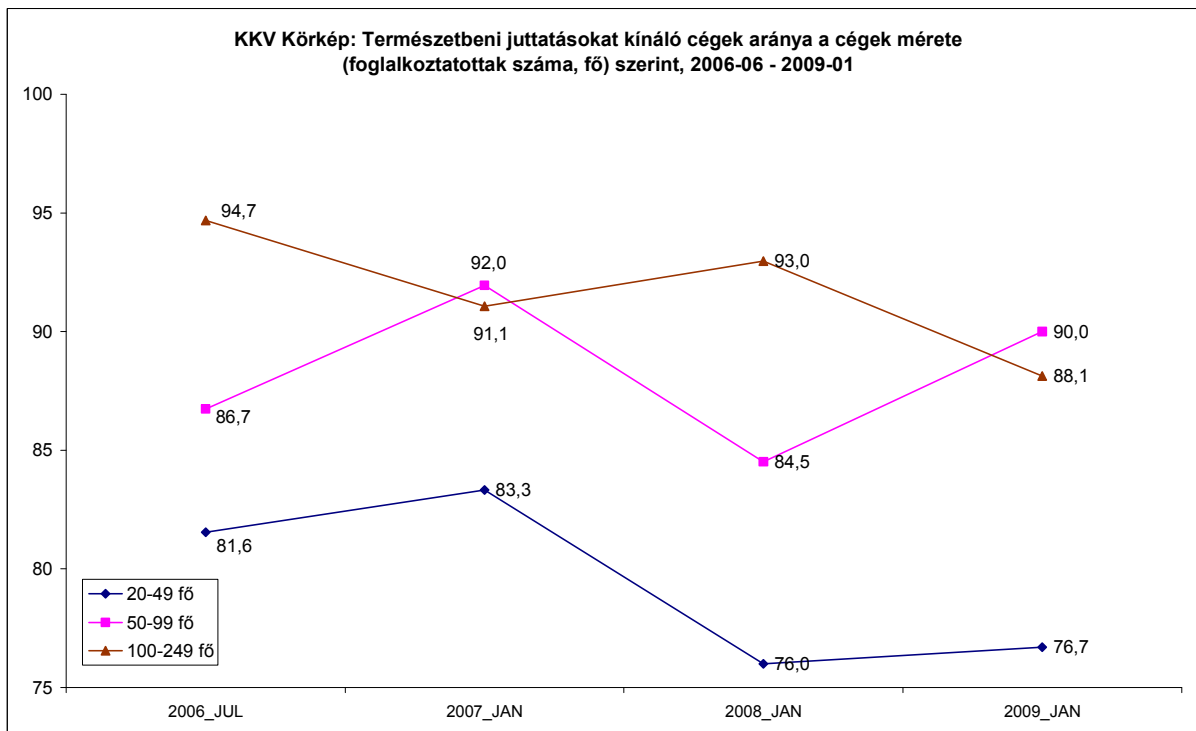

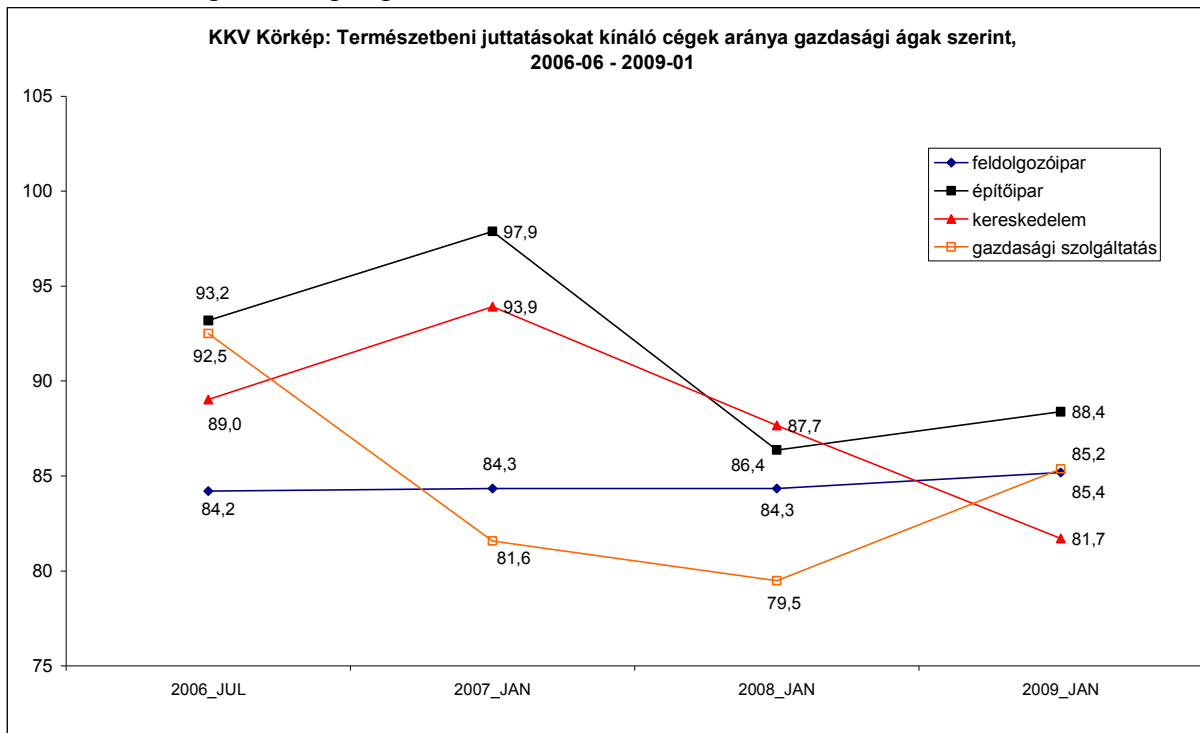
31. ábra: KKV Körkép: Természetbeni juttatásokat kínáló cégek aránya az export árbevételen belüli aránya szerint, 2006.06 - 2009.01.

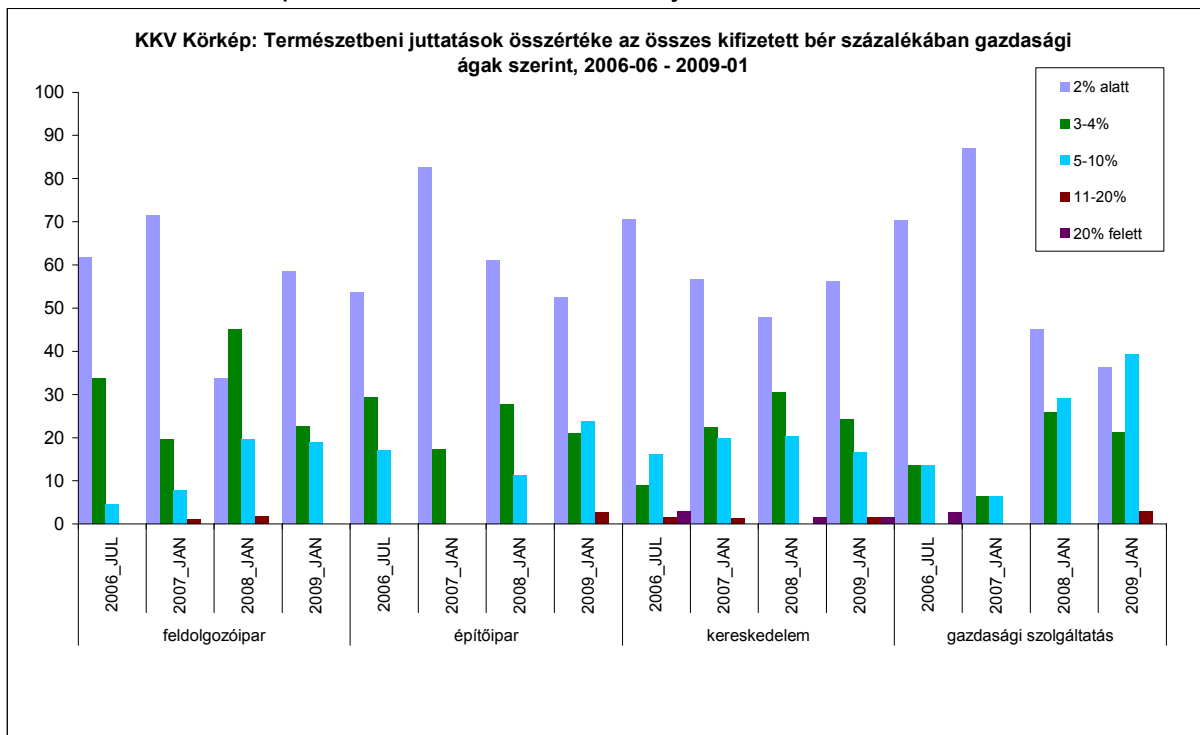
32. ábra: KKV Körkép: Természetbeni juttatásokat kínáló cégek aránya a cégek mérete szerint, 2006.06 - 2009.01.

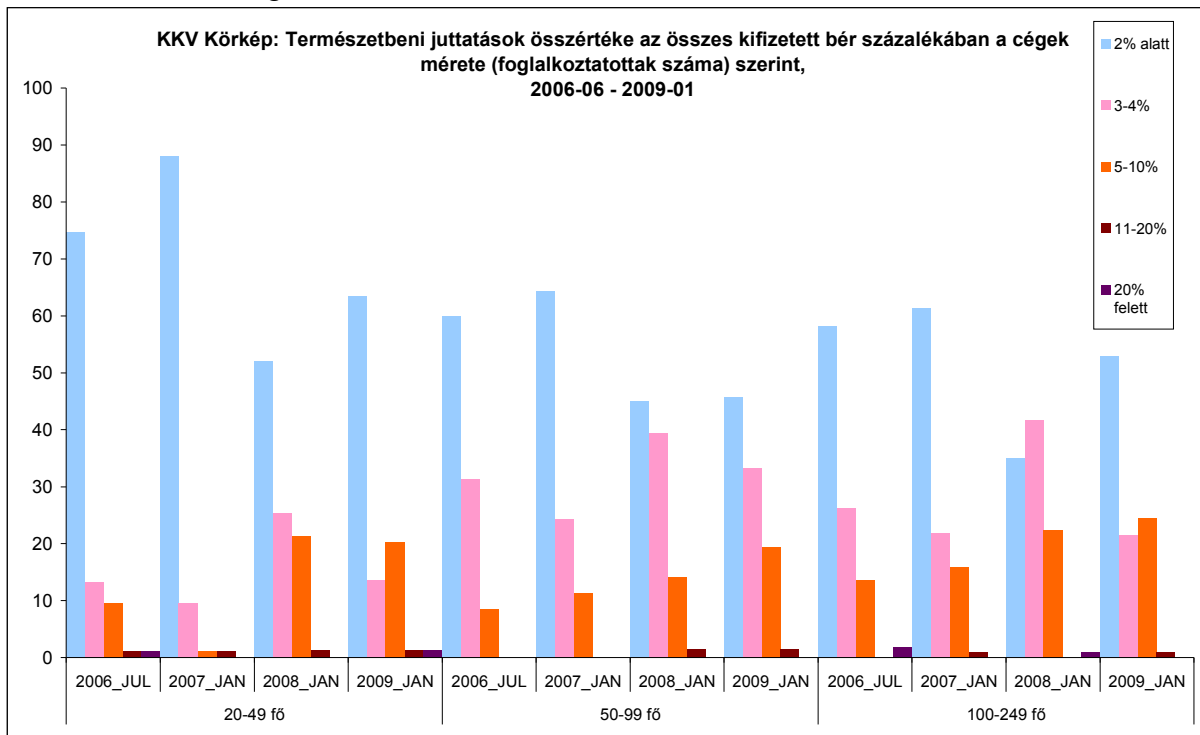
33. ábra: KKV Körkép: Természetbeni juttatások összértéke az összes kifizetett bér százalékában gazdasági ágak szerint, 2006.06 - 2009.01.

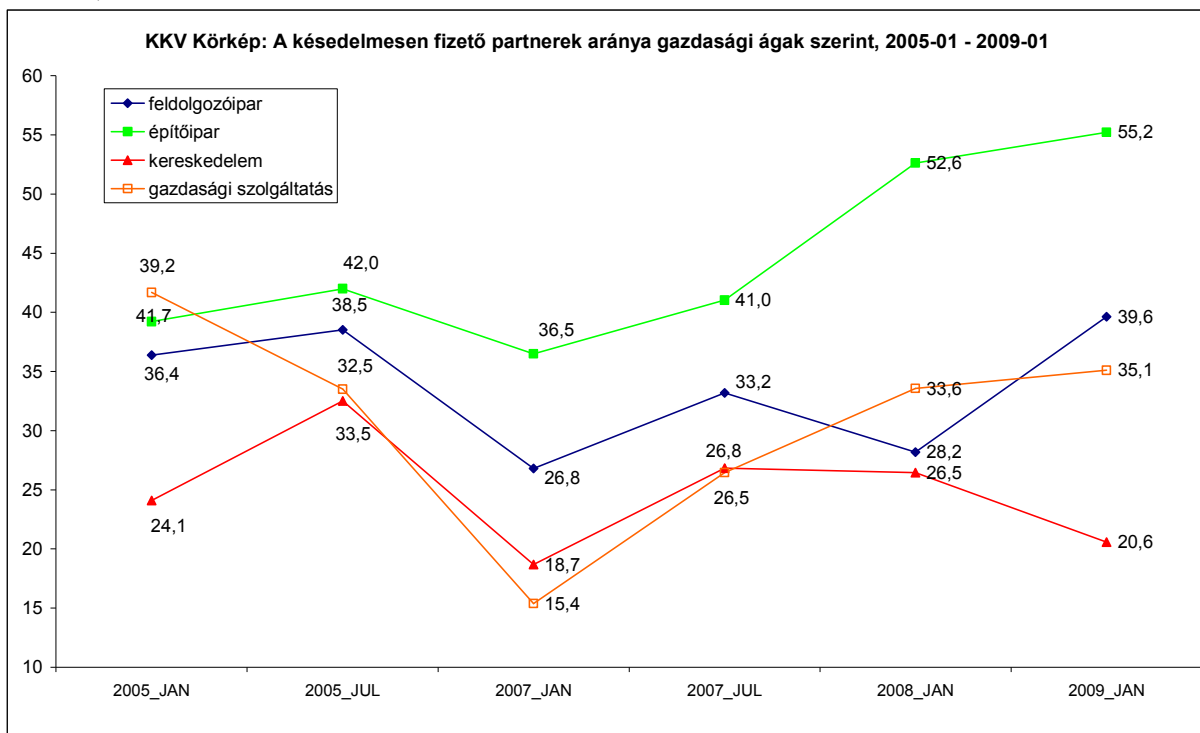
34. ábra: KKV Körkép: Természetbeni juttatások összértéke az összes kifizetett bér százalékában az export árbevételén belüli aránya szerint, 2006.06 - 2009.01.

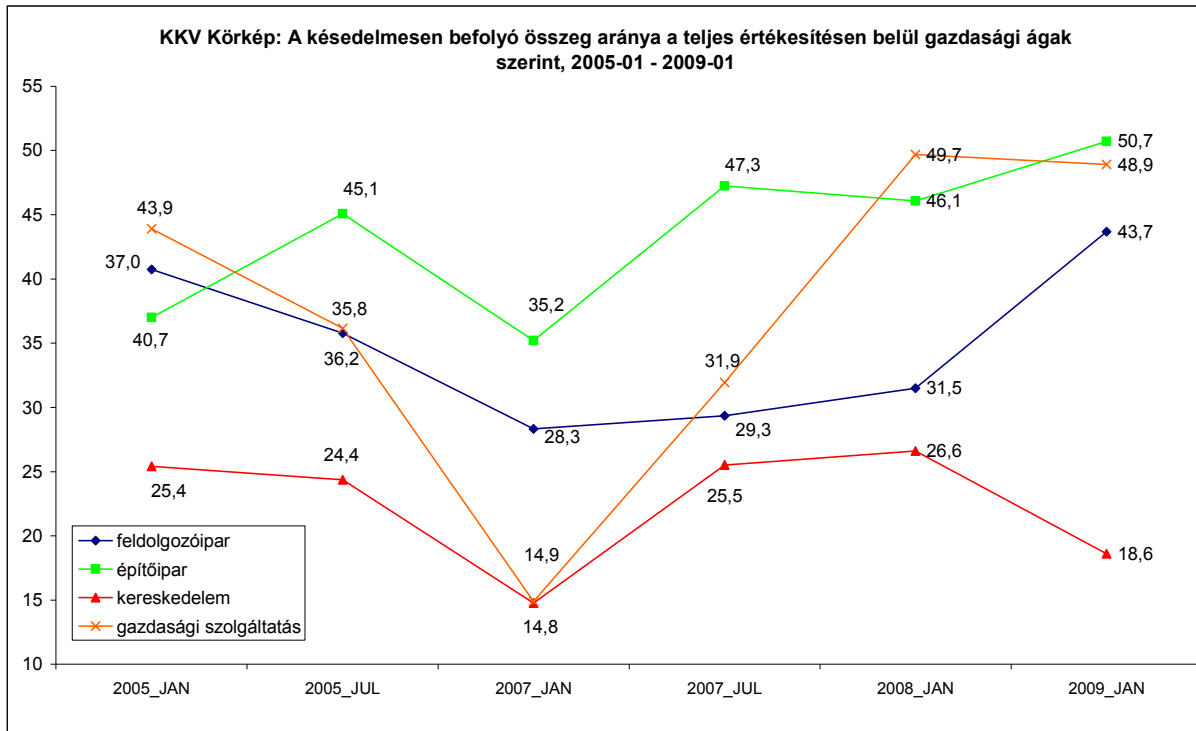
35. ábra: KKV Körkép: Természetbeni juttatások összértéke az összes kifizetett bér százalékában a cégek mérete (foglalkoztatottak száma) szerint, 2006.06 - 2009.01.

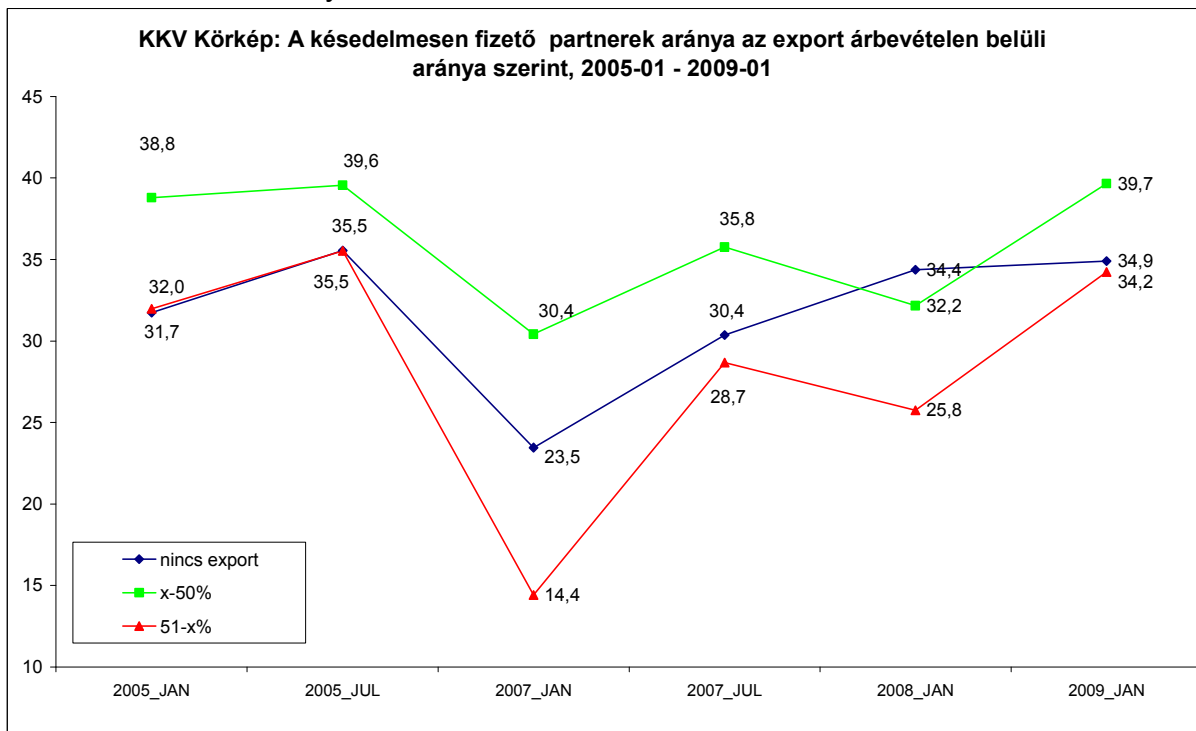
36. ábra: KKV Körkép: Késedelmesen fizető üzleti partnerek aránya gazdasági ágak szerint, 2005.01 - 2009.01.

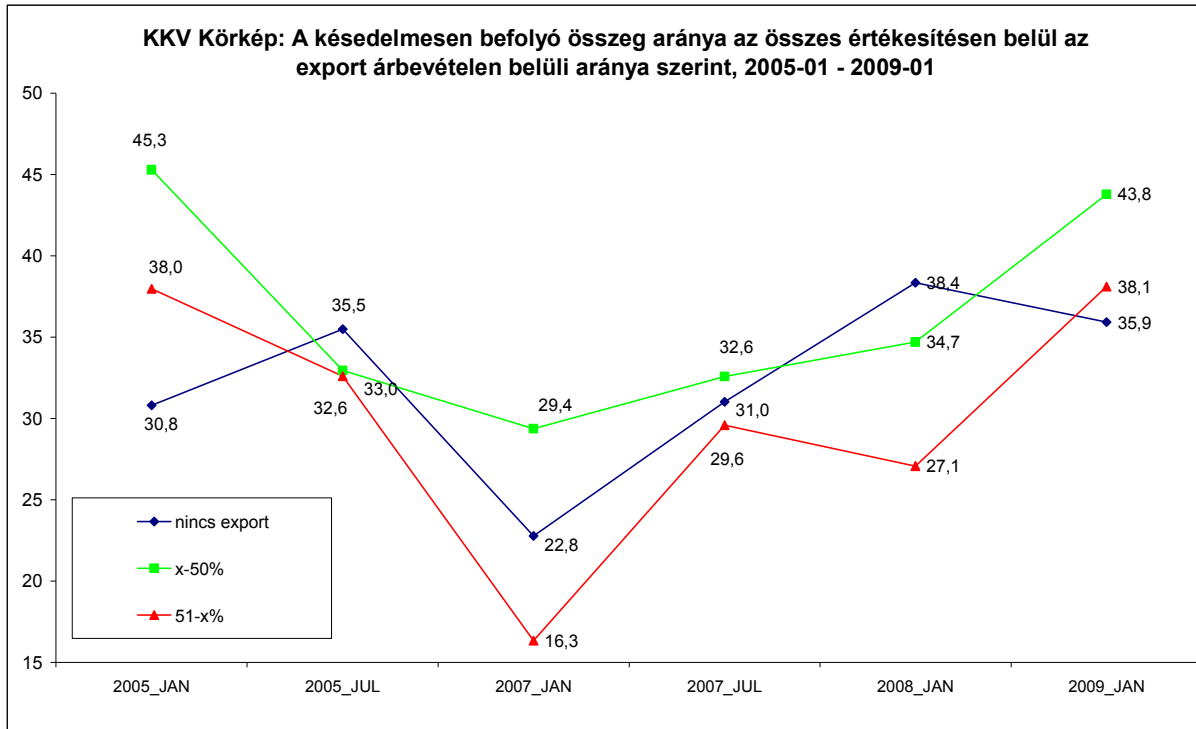
37. ábra: KKV Körkép: A késedelmesen befolyó összeg aránya a teljes értékesítésen belül gazdasági ágak szerint, 2005.01 - 2009.01.

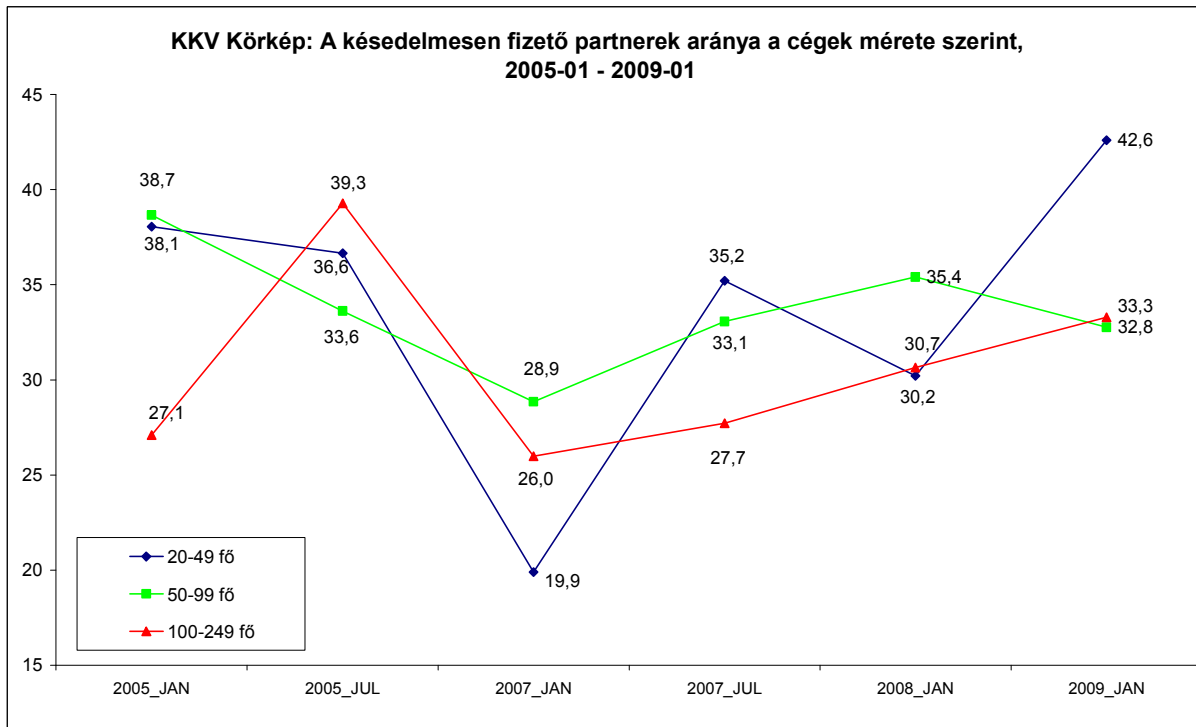
38. ábra: KKV Körkép: Késedelmesen fizető üzleti partnerek aránya az export árbevételben belüli aránya szerint, 2005.01 - 2009.01.

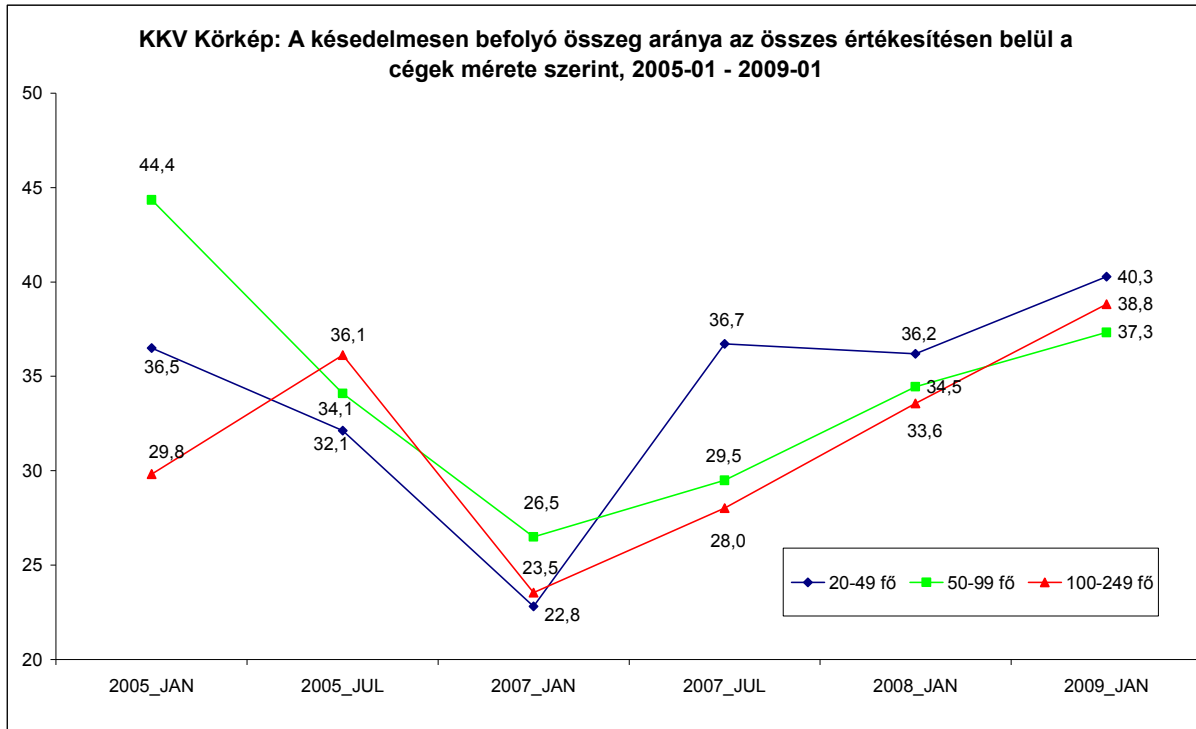
39. ábra: KKV Körkép: A késedelmesen befolyó összeg aránya a teljes értékesítésen belül az export árbevételén belüli aránya szerint, 2005.01 - 2009.01.

40. ábra: KKV Körkép: Késedelmesen fizető üzleti partnerek aránya a cégek mérete szerint, 2005.01 - 2009.01.

41. ábra: KKV Körkép: A késedelmesen befolyó összeg aránya a teljes értékesítésen belül a cégek mérete szerint, 2005.01 - 2009.01.

Függelék – a vizsgálat kérdőíve

sorszám
telefonszám

Milyen telefonszámon érted el a válaszolót?

körzetszám /

Kérdezés kezdete: 2009. .... hó ..... nap..... óra ..... perc

A kérdező aláírása: ..... igazolványszáma:

KKV KÖRKÉP – 2009. január
A Figyelő – MKIK GVI – Volksbank közös kutatása**A VÁLASZADÁS ÖNKÉNTES!**

Az adatszolgáltatás kizárólag statisztikai célra történik. A kapott információkat a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. Törvény, valamint a személyes adatok védelmére és a közérdekű adatok nyilvánosságára vonatkozó 1992. évi LXIII. Törvény értelmében bizalmasan kezeljük. Válaszait csak összesítve, statisztikai módszerekkel dolgozzuk fel!

A.

1. Jelenleg (Önt beleértve) hány főt foglalkoztat a vállalkozás főállásban?

..... főt   -9 – NT   X –

↳ **1.1. ebből fizikai:** .....fő**1.2. fizikaiból szakképzett:** .....főNT   999 – NT   X –   999 –
X –**2. Mekkora a külföldi tőke aránya hozzávetőlegesen a cég jegyzett tőkéjén belül?**

.....%   999 – NT   X –

3. Mekkora volt a vállalkozás nettó árbevétele hozzávetőleg 2008-ban, millió forintban?

.....millió forint   -9 – NT   X –

4. A teljes értékesítésükből hány százalékot tett ki az export részaránya 2008-ban?

.....%

0 – nem exportált   X –
999 – NT   X –**Az építőiparban** exportnak számít a külföldi munkavégzés, az**5. Az összes exportja hány százalékát értékesítette 2008-ban az Európai Unió országokban?**

- 0 – Egyáltalán nem exportált az EU-ba,
 1 – exportja 25 %-át vagy ennél kevesebbet,
 2 – exportja 26 -50%-át,
 3 – 51-75 %-át, vagy
 4 – exportja több mint 75%-át értékesítette az EU-ban?
 9 – NT   X –

6. A vállalkozásnál hozzávetőlegesen hány százalékot tett ki az importból beszerzett anyagok / áruk értékének aránya az összes beszerzésen belül 2008-ban? Azokat az anyagokat / árukat is számítsa ide, amelyek importból származnak, függetlenül attól, hogy Önök importálják-e közvetlenül, vagy sem.

.....%

999 – NT   X –

7. Ön szerint milyen a vállalkozás jelenlegi üzleti helyzete? Jó, kielégítő vagy rossz?

1 – jó   2 – kielégítő   3 – rossz   9 – NT   X –

8. Hogyan ítéli meg a vállalkozás jelenlegi jövedelmezőségét? Jó, kielégítő vagy rossz?

1 – jó   2 – kielégítő   3 – rossz   9 – NT   X –

9. Milyennek ítéli a vállalkozás rendelésállományát, vagy termékeinek keresletét jelenleg? Magasnak, közepesnek vagy alacsonynak?

1 – magas   2 – közepes   3 – alacsony   4 – nincs   9 – NT   X –

10. Körülbelül hány százalékos a vállalkozás meghatározó termelőkapacitásainak / kapacitásainak jelenlegi kihasználtsága?

.....%   999 – NT   X –

11. Ön szerint hogyan alakult a vállalkozásnál a termelés szintje / a szolgáltatás volumene az elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához viszonyítva? Nőtt, azonos szinten maradt vagy csökkent?

1 – nőtt   2 – azonos maradt   3 – csökkent   9 – NT   X –

B.

12. Várhatóan hogyan fog alakulni a vállalkozás létszáma a következő 6 hónap során? Csökken, nem változik, vagy nő?

1 – csökken   2 – nem változik   3 – növekszik   9 – NT   **13 - RA**
 ↻   ↘   ↻
 ..... fővel   **13 - RA**   ..... fővel
 0 – NT   X –   0 – NT   X –

12.a. A fizikai foglalkoztatottak száma az Ön cégénél a következő félévben várhatóan ...

1 – nőni fog → 12.a.1. **Hány fővel?** ..... fővel   0 – NT
 2 – nem változik, vagy → **13 - RA**
 3 – csökkenni fog? → 12.a.2. **Hány fővel?** ..... fővel   0 – NT
 9 – NT

12.b. A szakképzett fizikai foglalkoztatottak száma az Ön cégénél a következő félévben várhatóan ...

1 – nőni fog → 12.b.1. **Hány fővel?** ..... fővel   0 – NT
 2 – nem változik, vagy
 3 – csökkenni fog? → 12.b.2. **Hány fővel?** ..... fővel   0 – NT
 9 – NT

23. Kapnak-e az Ön cégénél dolgozók, illetve vezetők béren felüli természetbeni juttatásokat például étkezési utalványt, mobiltelefon használatot, sportpálya bérlet, stb.?

- 1 – kapnak
2 – nem kapnak → 27 - RE
X –

24. A természetbeni juttatások összértéke az Ön cégénél jelenleg hozzávetőlegesen hány százalékát teszi ki a kifizetett összes bérnek?

- 1 – 2% alatt
2 – 3-4%
3 – 5-10%
4 – 11-20%
5 – 20% felett
9 – NT   X –

25. Az Önök cége változtatott-e 2008-ben a dolgozóknak fizetett természetbeni juttatások mértékén?

- 1 – igen, növelte a természetbeni juttatások értékét
2 – igen, csökkentette a természetbeni juttatások értékét
3 – nem változtatott a természetbeni juttatások értékén
9 – NT   X –

26. Az Ön cégénél hány százalékkal emelkedett átlagosan a dolgozók bruttó bére 2008-ban?

.....%-kal
999 – NT   X –

27. Az Ön cégénél várhatóan hány százalékkal emelkedik átlagosan a dolgozók bruttó bére 2009-ben?

.....%-kal
999 – NT   X –

28. Üzleti partnereinek körülbelül hány százaléka fizetett több alkalommal is késedelmesen 2008. második félévében?

.....%-a
999 – NT   X –

29. Az értékesített termékek ellenértékének körülbelül hány százaléka folyt be több mint egy héttel a fizetési határidő lejárása után 2008. második félévében?

.....%-a
999 – NT   X –

30. Előfordult-e az Önök cégével az elmúlt 12 hónapban, hogy azért nem tudtak fizetni szállítóiknak időben, mert Önöknek sem fizettek vevőik határidőre?

- 1 – igen   2 – nem   9 – NT   X –

31. Véleménye szerint üzleti partnerei körében hogyan alakult a lánctartozás (körbetartozás) által okozott problémák súlya az elmúlt 3 hónap során? Csökkent, nem változott vagy nőtt?

1 – csökkent   2 – nem változott   3 – nőtt   9 – NT   X –

32. Hogyan értékeli a nemzetközi pénzügyi és gazdasági válság mennyire fog hatni a következő fél évben az Ön cége üzleti helyzetére?

0 – Nem lesz rá hatással,
1 – kis hatással lesz rá,
2 – közepes hatással lesz rá,
3 – jelentős hatással lesz rá, vagy
4 – minden másnál nagyobb hatással lesz rá?

9 – NT   X –

33. Köszönjük válaszait! Segítségét azzal is szeretnénk megköszönni, hogy ingyenesen megküldjük Önnek a felmérés értékelésének rövid összefoglalóját. Igényli ezt?

1 – igen → **Adja meg e-mail címét, a nevét és beosztását! Adatait más célra nem használjuk fel!**

.....@.....

.....

neve:

.....

beosztása:

.....

2 – nem

X –

Köszönjük, hogy válaszaival segítette munkánkat!

KÉRDEZÉS VÉGE: ..... óra ..... perc